

# **Gemeentebegroting 2009**

## **Programmaplan**

mw. J. Bouma  
Middelen

Telefoon 0518 - 409269  
[j.bouma@hetbildt.nl](mailto:j.bouma@hetbildt.nl)

september 2008

# Index

## *Onderwerp*

## *Bladzijde*

### Programma's

Algemene beschouwingen / aanbiedingsbrief .....	3
<i>Programma 0 Algemeen Bestuur</i> .....	7
<i>Programma 1 Openbare orde en veiligheid</i> .....	11
<i>Programma 2 Verkeer en openbare ruimte</i> .....	15
<i>Programma 3 Economische zaken</i> .....	21
<i>Programma 4 Onderwijs</i> .....	25
<i>Programma 5 Cultuur, recreatie en sport</i> .....	31
<i>Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening</i> .....	35
<i>Programma 7 Volksgezondheid en milieu</i> .....	41
<i>Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting</i> .....	47
<i>Programma 9 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i> .....	53

### Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen.....	61
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen .....	65
Paragraaf Financiering .....	71
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	75
Paragraaf Verbonden partijen .....	80
Paragraaf Grondbeleid.....	85
Paragraaf Lokale heffingen .....	88



## Algemene beschouwingen / aanbiedingsbrief

De onderhavige programmabegroting 2009 resulteert in een begrotingsoverschot van **€212.845**, wat bijna overeen komt met het in de Perspectiefnota 2009 t/m 2012 gepresenteerde resultaat na implementatie van het daarin gepresenteerde nieuwe beleid.

### Begroting 2009

Naast de implementatie van het nieuwe beleid, zijn de kosten in zijn algemeenheid verhoogd met 3% wegens prijsstijgingen en 4,75% wegens loonstijgingen. De subsidiebijdragen zijn in het algemeen verhoogd met 2,75% (zijnde de prijsmutatie van het Bruto Binnenlands Product). Deze gegevens zijn ontleend aan de circulaire Gemeentefonds van 20 mei 2008.

Voor wat betreft de inkomsten zijn de uitkeringen uit het gemeentefonds eveneens gebaseerd op eerdergenoemde Meicirculaire. Met betrekking tot de gemeentelijke belastingen is uitgegaan van de gebruikelijke stijging (i.c. inflatiecorrectie van 3%), een en ander overeenkomstig de nota Lokale heffingen. De opbrengsten leges burgerzaken en bouwleges waren in 2007 resp. €113.226 en €247.875. Nu de tussenrapportage 2008 (tot en met augustus) opnieuw een hogere opbrengst dan geraamd laat zien, hebben wij deze ontwikkeling in de begroting 2009 verwerkt. Naar verwachting zullen de opbrengsten leges burgerzaken in 2008 €30.000 hoger zijn dan geraamd en de opbrengsten bouwleges €50.000 hoger. Dit is voor ons aanleiding geweest om de raming van de opbrengsten ten opzichte van 2008 met €34.275 voor leges burgerzaken en met €30.000 voor bouwleges te verhogen.

De opbrengsten uit verhuur en pachten zijn eveneens met 3% verhoogd wegens inflatiecorrectie. Ten slotte zijn lasten en baten waar mogelijk bijgesteld aan de ervaringcijfers uit de afgelopen jaren.

### Meerjarenraming 2010 t/m 2012

Programma lasten	2009	2010	2011	2012
0 Algemeen Bestuur	€ 2.131.139	€ 2.087.915	€ 2.103.266	€ 2.074.307
1 Openbare orde en veiligheid	€ 579.473	€ 570.013	€ 571.564	€ 565.756
2 Verkeer en openbare ruimte	€ 2.472.576	€ 2.462.817	€ 2.452.938	€ 2.442.913
3 Economische zaken	€ 81.637	€ 80.499	€ 80.441	€ 80.384
4 Onderwijs	€ 1.647.999	€ 1.640.564	€ 1.618.881	€ 1.593.060
5 Cultuur, recreatie en sport	€ 1.599.621	€ 1.347.519	€ 1.345.080	€ 1.345.260
6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	€ 9.538.817	€ 9.520.180	€ 9.504.665	€ 9.494.091
7 Volksgezondheid en milieu	€ 2.916.421	€ 2.765.152	€ 2.683.814	€ 2.654.488
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 949.688	€ 918.763	€ 892.605	€ 905.923
9 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien*	€ 1.048.397	€ 897.552	€ 897.381	€ 897.419
	<b>€ 22.965.768</b>	<b>€ 22.290.974</b>	<b>€ 22.150.635</b>	<b>€ 22.053.601</b>
Programma baten	2009	2010	2011	2012
0 Algemeen Bestuur	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000
1 Openbare orde en veiligheid	€ 18.826	€ 18.826	€ 16.185	€ 16.185
2 Verkeer en openbare ruimte	€ 1.415	€ 1.415	€ 1.415	€ 1.415
3 Economische zaken	€ 32.856	€ 32.856	€ 32.856	€ 32.856
4 Onderwijs	€ 241.571	€ 241.571	€ 241.571	€ 241.571
5 Cultuur, recreatie en sport	€ 21.022	€ 21.022	€ 21.022	€ 21.022
6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	€ 6.170.685	€ 6.170.685	€ 6.170.685	€ 6.170.685
7 Volksgezondheid en milieu	€ 2.059.121	€ 2.047.365	€ 2.047.036	€ 2.046.710
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 224.623	€ 224.623	€ 224.623	€ 224.623
9 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien*	€ 14.228.494	€ 14.082.755	€ 13.827.134	€ 13.963.182
	<b>€ 23.178.613</b>	<b>€ 23.021.118</b>	<b>€ 22.762.527</b>	<b>€ 22.898.249</b>
Resultaat na bestemming	<b>€ 212.845</b>	<b>€ 730.144</b>	<b>€ 611.892</b>	<b>€ 844.648</b>

\* inclusief de mutaties in de reserves

De meerjarenraming is zoals gebruikelijk opgesteld in constante prijzen. Met andere woorden, er wordt na 2009 geen rekening gehouden met loon- en prijsstijgingen in de uitgaven en inkomsten.

De lasten dalen ten opzichte van 2009 door:

- dalende kapitaallasten bij op de diverse programma's, en
- incidentele lasten in 2009 e.v. jaren die veelal vanuit perspectiefnota's zijn opgenomen.

In de raming van de baten is rekening gehouden met:

- de ontwikkeling in de algemene uitkering op basis van de mei-circulaire 2008;
- de ontwikkeling in de integratie-uitkeringen op basis van beschikkingen en de mei-circulaire 2008;
- de incidentele onttrekkingen aan de reserves in 2009 e.v. jaren die gerelateerd zijn aan incidentele uitgaven.

Wellicht ten overvloede merken wij op dat er geen rekening is gehouden met financiële gevolgen van de nog te nemen raadsbesluiten over het krediet renovatie zwembad De Bildtse Slag en de huisvesting van de Ulbe van Houtenschool.

### **Ontwikkeling gemeentefonds en de uitkeringen daaruit.**

Voor wat betreft de raming van de algemene uitkering zijn wij terughoudend omgegaan met de ontwikkeling (lees stijging) in basisgegevens zoals aantal inwoners, woonruimten e.d. De door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gehanteerde landelijke gemiddelden zijn namelijk niet altijd toepasselijk voor het Bildt.

Op dit moment van schrijven is de circulaire Gemeentefonds van 19 september 2008 gepubliceerd. Met deze circulaire zijn wij geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen van de gemeentefondsuitkering in het lopend jaar 2008, in het komend jaar 2009 en in de jaren daarna.

Belangrijkste bepalende factor voor de ontwikkeling van het gemeentefonds is het accres. Dat accres gaat er voor de jaren 2008 en 2009 gunstig uit zien. Daarentegen ligt het in 2010 en 2011 iets lager.

Het voorgaande betekent dat de algemene uitkering in 2009 naar verwachting zo'n €300.000 hoger zal zijn dan in de nu voorliggende begroting opgenomen. Wij zullen uw raad later nader informeren over de inhoud en gevolgen van de Septembercirculaire voor het lopende jaar maar ook voor de jaren 2009 en volgende jaren.

Burgemeester en Wethouders  
van de gemeente het Bildt,

, burgemeester

, secretaris



# HET PROGRAMMAPLAN 2009

## ***Programma 0 Algemeen Bestuur***

### ***Algemeen***

Het doel van dit programma is het versterken van de kwaliteit van het gemeentebestuur in het algemeen, en het versterken relaties tussen dat bestuur en de burger in het bijzonder. Dit betekent dat in dit programma de focus ligt op optimale toerusting van het bestuur voor hun taakuitoefening, samenwerking met medeoverheden, kwaliteit van gemeentelijke dienstverlening en een informatieve en interactieve bestuursstijl.

Het programma omvat bestuursondersteuning en financieel beheer, dienstverlening, bezwaar- en klachtenbehandeling, communicatiebeleid, burgerbetrokkenheid (inclusief ontwikkeling dorpsvisies) en bestuurlijke samenwerking.

### ***Wat willen we in 2009 bereiken***

- Het realiseren van meer klantgerichte dienstverlening naar de diverse doelgroepen.
- De raad beter in de gelegenheid stellen de controlerende en kaderstellende rol uit te voeren.
- Het college en de burgemeester beter in staat stellen hun wettelijke taken en het dagelijks bestuur te verrichten, waaronder de uitvoering van de besluiten van de raad.
- Relaties en doelgroepen beter informeren en betrekken bij beleid en handelen.
- Gekend worden als een open, betrokken, toegankelijke en professionele organisatie.
- Kwalitatief goede waardering van het gemeentelijk financieel beleid en de wijze van beheer.
- Meer betrokkenheid van inwoners bij het eigen dorp middels via Verenigingen van Plaatselijk Belang ontwikkelde dorpsvisies.
- Jongeren beter bij de politiek betrekken.

### ***Meetbare effecten in 2009***

- De gemeente het Bildt scoort bij het klanttevredenheidsonderzoek in 2009 minimaal het rapportcijfer 7 voor de dienstverlening aan de balie en via de telefoon, en voor de afhandeling van correspondentie.
- De gemeente het Bildt stelt in 2009 twee nieuwe servicenormen m.b.t. de gemeentelijke dienstverlening vast.
- De gemeente het Bildt heeft in 2009 zes dorpen met een eigen dorpsvisie, en in 2010 zeven.

### ***Wat is het bestaande beleid***

#### ***Bestuurlijke kaders***

- Interne en externe klachtenregeling (Raadsbesluit 11-02)
- Nota communicatiebeleid 2005-2009 (Collegebesluit 11- 2005)
- Nota Van Inspraak naar Samenspraak (Raadsbesluit 05-96)
- Verordening Burgerinitiatief (Raadsbesluit 11-2007)
- Collegebesluit Servicenormen (Collegebesluit 12-2005)
- Collegeprogramma 2006-2010
- Convenant Middelsee (Collegebesluit 01- 2007)
- Nota inzake inrichting Programmabegroting (Raadsbesluit 08-2003)
- Nota Grondbeleid en Grondbedrijf (Raadsbesluit 09-2006)
- Beleidsregels verkoop snippergroen (Collegebesluit 02-2008)
- Treasury Statuut (Raadsbesluit 11-2004)
- Delegatie- en Mandateringsbesluit (Collegebesluit 11-2003)
- Organisatiebesluit (Collegebesluit 11-2004)
- Nota weerstandsvermogen en risicomangement (2007)
- Nota reserves en voorzieningen (2007)

- Nota Lokale heffingen (2008)

### ***Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen***

#### *Andere Overheid / verbetering dienstverlening*

In het tijdvak 2009 – 2010 wordt een aantal maatregelen van toepassing in het kader van diverse landelijke overheidsprogramma's (met name 'Andere Overheid' en 'Eerste Overheid'). Deze programma's beogen de overheidsdienstverlening aan burgers en bedrijven eenvoudiger en toegankelijker te maken. Het gaat om onder meer de invoering van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen, de Basisregistratie Adressen en Gebouwen, het BurgerServicenummer, DigiD, het digitale omgevingsloket en de nieuwe GBA (Gemeentelijke Basis Administratie).

#### *Burgerbetrokkenheid*

In aansluiting aan het vorige item wordt, mede vanuit het Collegeprogramma 2006-2010, gefocust op versterking van burgerbetrokkenheid bij het bestuur. Dit wordt uitgewerkt in interactieve beleidsvorming, waaronder begrepen digitale informatie en communicatie en het stimuleren van dorpsvisies in het kader van het gemeentelijke beleidsvormingsproces.

#### *Samenwerking met medeoverheden*

In 2007 is een convenant ondertekend door de colleges van B&W van de Middelsee Gemeenten. Tevens is een ontwikkelprogramma vastgesteld, dat richting geeft aan de samenwerking. Doelstelling van het convenant is versterking van bestuurskracht, onder meer door bundeling van delen van de ambtelijke organisaties en ontwikkeling van gezamenlijk, gebiedsgericht, beleid. Een deel van de projecten die in dit kader zijn uitgevoerd, zullen in 2009 tot besluitvorming en/of uitvoering komen. Dit geldt in elk geval voor (verdere) bundeling van de ambtelijke organisaties.

### ***Wat gaan wij er voor doen***

#### Communicatie:

- De gemeente hanteert een communicatieplan, inclusief activiteitenplanning en stelt dit na evaluatie jaarlijks bij.
- De gemeente doet structureel (twee jaarlijks) onderzoek naar klanttevredenheid en het communicatief functioneren van de gemeente in haar verschillende rollen. In 2009 vindt het eerstvolgende onderzoek plaats.
- De gemeente werkt de in 2008 besproken startnotitie inzake 'inspraak en samenspraak' uit in nieuwe initiatieven ter verbetering van burgerbetrokkenheid.
- De gemeente hanteert servicenormen, waarin afspraken worden gemaakt over hoe de gemeente diensten verleent en omgaat met haar relaties. In 2009 wordt het aantal servicenormen uitgebreid met tenminste twee.
- De gemeente werkt aan "digitale dienstverlening en digitaal communiceren" vanuit de centrale stelling, dat digitalisering toegevoegde waarde heeft voor toegankelijkheid voor burgers en bedrijven van dienstverlening, informatie en communicatie. In 2009 worden aan het digitale gemeenteloket tenminste vier nieuwe producten toegevoegd.
- De gemeente werkt het in 2008 besproken raadscommunicatieplan uit in specifieke instrumenten die de raad beter in staat moet stellen zijn boodschap over te brengen.
- De gemeente voert in 2009 een raadsinformatiesysteem (RIS) in, dat informatie voor raadsleden gemakkelijker toegankelijk maakt.

#### Bestuursondersteuning

- Het financieel beleid wordt volgens de voorschriften volledig uitgewerkt. Hiervoor zal beleid gemaakt worden inzake de nu nog ontbrekende beleidsvelden:

Onderhoud Kapitaalgoederen

2<sup>e</sup> kwartaal 2009

- Jaarlijks worden de verplichtingen uit de planning en controlecyclus goed en op tijd nagekomen:

Voorjaarsnota / perspectiefnota

uiterlijk in juni

Begroting

uiterlijk in oktober

Jaarstukken (rekening)

uiterlijk in juni

Tussentijdse rapportages / bestuursrapportages

elk triaal

- Jaarlijks wordt voldaan aan de eisen van financieel toezicht;
  - de begroting is in materieel evenwicht en de meerjarenraming kent een structureel evenwicht in de meerjarenraming;
  - bij de jaarstukken wordt een goedkeurende accountantsverklaring verkregen inzake getrouwheid en rechtmatigheid;
  - de provinciale toezichthouder houdt repressief toezicht.
- Periodiek wordt voldaan aan de kwaliteitsbeoordeling door derden (deelprocessen);
  - uitvoering wet waardering onroerende zaken: beoordeling door waarderingskamer;
  - uitvoering verplichte informatieverstrekking aan derden: beoordeling door CBS.
- De implementatie van de doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoeken wordt bij voorkeur in Middelsee verband uitgevoerd.

### *Wat mag het kosten*

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>LASTEN</b>						
Ongewijzigd beleid	1.646.344	1.787.195	1.841.790	2.126.139	2.087.915	2.103.266
Structureel	247.532	54.595	284.349	-38.224	15.352	-28.960
Incidenteel	0	62.500	5.000	0	0	0
Nieuwe raming	1.893.876	1.904.290	2.131.139	2.087.915	2.103.266	2.074.307
<b>BATEN</b>						
Ongewijzigd beleid	120.000	141.150	116.150	180.000	180.000	180.000
Structureel	103.481	-25.000	63.850	0	0	0
Incidenteel	0	0	0	0	0	0
Nieuwe raming	223.481	116.150	180.000	180.000	180.000	180.000
Per saldo nadelig	1.670.395	1.788.140	1.951.139	1.907.915	1.923.266	1.894.307
Per saldo voordelig	0	0	0	0	0	0

### *Samenstelling ramingen huidig jaar*

	Lasten	Baten	Saldo
6001 100 Raad en raadscommissies	208.684	0	-208.684
6001 200 Burgemeester en wethouders	440.244	0	-440.244
6001 300 Functionele commissies	7.152	0	-7.152
6002 100 Bestuurssecretariaat	180.730	0	-180.730
6002 200 Juridische zaken	38.183	0	-38.183
6002 300 Bestuursondersteuning	543.484	0	-543.484
6002 400 Voorlichting en promotie	129.719	0	-129.719
6002 500 Representatie	24.003	0	-24.003
6003 100 Burgerzaken	292.678	0	-292.678
6003 101 Straatnaamgeving en huisnummering	10.044	0	-10.044
6003 200 Verkiezingen en referenda	27.471	0	-27.471
6004 100 Leges burgerzaken	47.000	180.000	133.000
6005 100 Bestuurlijke samenwerking	8.906	0	-8.906
6005 200 Internationale samenwerking	4.540	0	-4.540
6006 100 Raadsgriffie en rekenkamerfunctie	168.301	0	-168.301
<b>Totaal</b>	<b>2.131.139</b>	<b>180.000</b>	<b>-1.951.139</b>

### *Toelichting / analyse verschil 2009 t.o.v. 2008*

vervallen incidentele ramingen 2008	-	62.500
salarissen en sociale lasten	+	3.584
personeel van derden	+	955
(autonome) aanpassing kosten leges burgerzaken	+	26.699

overdrachten	-	1.049
kapitaallasten	+	6
apparatuurlasten en andere interne doorbelastingen	+	220.348
gevolgen lasten Perspectiefnota 2009 t/m 2012:		
- computervergoeding raadsleden	+	10.000
- kosten rechtsbijstand	+	3.835
- structurele evaluatie / meting servicenormen	+	1.000
- verkiezingen 2009	+	15.000
overig aanpassingen (waaronder inflatiecorrectie)	+	8.971
<b>Totaal lasten</b>	<b>+</b>	<b>226.849</b>
gevolgen Perspectiefnota 2009 t/m 2012:		
- aanpassing opbrengst leges	+	15.000
autonome aanpassing opbrengst leges burgerzaken	+	48.850
<b>Totaal baten</b>	<b>+</b>	<b>63.850</b>

## ***Programma 1 Openbare orde en veiligheid***

### ***Algemeen***

Het doel van het programma is het versterken van zowel de objectieve veiligheid (afname van de kans dat zich een feitelijk gebeurtenis voordoet die de veiligheid aantast) als de subjectieve veiligheid (het veiligheidsgevoel van burgers). Uitgangspunt daarbij is een integrale aanpak, waartoe wordt samengewerkt met ketenpartners op zowel lokaal als regionaal niveau.

Het programma omvat brandweezorg, rampenbestrijding, openbare orde en veiligheid, integrale veiligheidszorg, algemene plaatselijke verordening en bijzondere wetten.

NB: voor wat betreft toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving (bouw, milieu, ruimtelijke ordening, veiligheid en APV) geldt, dat alleen de toezichttaak met betrekking tot brandpreventie en gebruiksvergunningen ressorteert onder dit programma. De handhavingstaak op de andere taakvelden valt onder Programma 7 'Volksgezondheid en milieu'.

### ***Wat willen we in 2009 bereiken***

Het realiseren van een gemeente waar inwoners zich veilig weten en voelen in de eigen leef- en woonomgeving door:

- Een brandweerorganisatie die voldoende is toegerust (personeel, materieel en huisvesting) om de opgedragen taken volgens de huidige inzichten op een kwalitatief voldoende niveau uit te kunnen voeren;
- Een gemeentelijke organisatie die goed op calamiteiten en rampen is voorbereid;
- Goede bekendheid met lokale objectieve veiligheidsproblemen en veiligheidsrisico's;
- Goede bekendheid met lokale subjectieve veiligheidsgevoelens van burgers.

### ***Meetbare effecten in 2009***

- Bijscholing voor zowel bevelvoerders brandweer als brandweerm medewerkers.
- 2 dagdelen realistisch oefenen brandweerm medewerkers.
- Tweejaarlijks een rampenstafoefening met een externe auditor, resulterend in de kwalificatie 'voldoende'.
- Een op basis van aanbevelingen rampenstafoefeningen in 2007 en 2008 (FLIWAS) geactualiseerd rampenplan.
- Een 0-meting van het veiligheidsprofiel van de gemeente middels uitvoering Veiligheidsmonitor.
- Tenminste drie overleggen van de zgn. 'driehoek' (openbaar ministerie, politie en gemeente).
- Tenminste acht overleggen van het sociaal team (gemeente en ketenpartners).
- Effectmelding op basis Bestuursrapportage Politie.  
(de politie informeert de gemeenteraad over haar jaarplan en, na afloop van het betreffende jaar, over haar bevindingen op basis van evaluatie van dat jaarplan.)
- Aantal gebruiksvergunningen, controles en adviezen door het brandpreventiebureau:

	afgifte gebruiksvergunning	controle gebruiksvergunning	Advisering bouwaanvraag	Advisering Milieuvergunning
2009	3	45	35	1
2010	3	45	35	1

### ***Wat is het bestaande beleid***

#### ***Bestuurlijke kaders***

- Notitie Samenwerking Brandweer Noordwest Fryslân (Raadsbesluit 01-2007)
- Gemeenschappelijke Regeling Brandweer Noordwest Fryslân (collegebesluit 05-2007)
- Notitie Integraal Veiligheidsbeleid 2005-2008 (Raadsbesluit 12-2004)
- Rampenplan het Bildt (Collegebesluit 07-2005)
- Notitie Sociaal Team Middelsee gemeenten (Raadsbesluit 12-2006)
- Nota prostitutiebeleid (Raadsbesluit 09-2000)
- Beleidsnotitie nulbeleid coffeeshops (Besluit burgemeester 11-2004)
- Nota drank- en horecabeleid (Raadsbesluit 09-1992)
- Jaarwerkplan team 9 Middelsee met gemeentelijk aandeel IVZ

### ***Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen***

#### Brandweer

##### *Samenwerking brandweer in Noordwest-Fryslân*

In 2008 heeft de samenwerking met de andere gemeenten in Noordwest-Fryslân vorm en inhoud gekregen. Deze samenwerking is gericht op het verbeteren van de lokale brandweezorg, het verminderen van de kwetsbaarheid van de organisatie(s) en verdere afstemming van beleid en uitvoering. Prioriteit voor de gezamenlijke organisatie ligt in 2009 bij het verbeteren van de capaciteit voor opleiden en oefenen, verbetering van operationele informatievoorziening en beleidsontwikkeling.

##### *Preventie*

De achterstand in de vergunningverlening is per 1 januari 2007 door het toenmalige Brandpreventiebureau weggewerkt. Vrijwel alle vergunningplichtige instellingen hebben een gebruiksvergunning. Hierdoor en door een wetswijziging verschuiven de werkzaamheden naar handhaving van regels die vastgelegd worden in algemene maatregelen van bestuur. Ingevolge rijksbeleid is de (brede) gebruiksvergunning per 1-8-2007 afgeschaft. Er is een meldingsplicht en een beperkt vergunningstelsel voor in de plaats gesteld, met name gericht op gebouwen met een overnachtingfunctie of waarin minder zelfredzame personen verblijven. Dit vergunningstelsel wordt ingevoegd bij de zogenaamde Omgevingsvergunning. De ingangsdatum daarvan (was: 1-1-2009) is van rijkswege opgeschort naar (waarschijnlijk) 2010.

##### *Veiligheidsregio*

De ontwikkeling van de Veiligheidsregio is een landelijke ontwikkeling die zijn impact zal hebben op de gemeentelijke brandweerorganisatie. Met de samenwerking in Noordwest Fryslân wordt deels aangesloten bij de voorziene ontwikkelingen die voortvloeien uit de Wet op de Veiligheidsregio waarbij regionale brandweer en GHOR worden samengevoegd, en in een later stadium eventueel de politie zal integreren. Voor het overige is nog niet geheel duidelijk wat de impact voor de gemeente(n) zal zijn.

#### Rampenbestrijding

De eerste prioriteit is de totstandkoming van veiligheidsregio's om de hulpverlening bij rampen en zware ongevallen efficiënter te laten plaatsvinden. De tweede is het gezamenlijk huisvesten van meldkamers van politie, brandweer en ambulancevoorzieningen om een betere samenwerking te bevorderen.

#### Openbare Orde en Veiligheid

Veel burgers ervaren de onveiligheid in eigen buurt als een groot probleem. Het belang van lokaal veiligheidsbeleid wordt inmiddels breed onderkend. Daarom is de Nota Integraal Veiligheidsbeleid door de raad vastgesteld. Op basis daarvan is een eerste aanzet gedaan om in kaart te brengen op welke wijze veiligheidsthema's meer programmatisch opgepakt kunnen worden. In 2007 is het Sociaal Team "nieuwe stijl" (Middelsee) van start gegaan. In 2009 zal er een Veiligheidsmonitor (nulmeting) uitgevoerd worden op het Bildt waarmee in de toekomst nauwgezet gevolgd kan worden of de veiligheidsinspanningen effectief zijn geweest of dat bepaalde veiligheidsproblemen intensiever aangepakt moeten worden. Verder zal er periodiek gerapporteerd worden over deze veiligheidsthema's en inzicht gegeven worden in de doelstellingen die door zowel gemeente als politie (en eventueel

andere partners) zijn geformuleerd.

### ***Wat gaan wij er voor doen***

#### Brandweer

##### *Implementatie samenwerking brandweer Noordwest Fryslân*

Voor brandweer het Bildt wordt de oefenfrequentie (het aantal malen dat brandweerlieden jaarlijks oefenen) verhoogd. Voor realistisch oefenen betekent dit het opvoeren van de frequentie naar twee keer per jaar, en aanvullend specifieke trainingen gericht op de functie.

#### *Preventie*

Vergunningplichtige instellingen en ondernemingen hebben een actuele gebruiksvergunning. In 2009 en volgend wordt toezicht op naleving van gebruiksvoorwaarden in de vergunning uitgeoefend.

#### *Beleidsplan brandweezorg*

In de periode 2009-2012 wordt uitvoering gegeven aan het in 2008 in verband van de Brandweer Noordwest opgestelde beleidsplan.

#### Rampenbestrijding

- Het bewerkstelligen van goede planvorming door het opstellen en actueel houden van onder andere het rampenplan en procesdeelplannen.
- Het regelmatig deelnemen (1 x per 2 jaar) aan rampenoefeningen teneinde kennis te vergaren en actueel te houden over rollen en taken bij de uitvoering van de processen.

#### Integrale Veiligheidszorg

- Het uitvoeren van een Veiligheidsmonitor (nulmeting) specifiek voor gemeente het Bildt.
- Het, vanuit de gemeentelijke regierol, initiëren en instandhouden van een relevant netwerk met ketenpartners.
- Het doen plaatsvinden van Driehoeksoverleg (gemeente, politie en openbaar ministerie).
- Het doen plaatsvinden van IVZ-overleg (gemeente, politie, overige ketenpartners).
- Het informeren van raad over de uitkomsten van de bestuursrapportage van de politie.

### ***Wat mag het kosten***

	<b>Rekening</b>	<b>Begroting</b>		<b>Meerjarenbegroting</b>		
	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>
<b>LASTEN</b>						
Ongewijzigd beleid	395.873	439.312	571.884	579.473	570.013	571.564
Structureel	63.980	132.572	7.589	-9.459	1.550	-5.808
Incidenteel	0	24.540	0	0	0	0
Nieuwe raming	459.853	596.424	579.473	570.013	571.564	565.756
<b>BATEN</b>						
Ongewijzigd beleid	25.960	16.185	16.185	18.826	18.826	16.185
Structureel	-12.449	0	2.641	0	-2.641	0
Incidenteel	0	0	0	0	0	0
Nieuwe raming	13.511	16.185	18.826	18.826	16.185	16.185
Per saldo nadelig	446.342	580.239	560.647	551.187	555.379	549.571
Per saldo voordelig	0	0	0	0	0	0

### ***Samenstelling ramingen huidig jaar***

			<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
6120	101	Personeel brandweer	154.699	0	-154.699
6120	102	Brandblus- en reddingsmiddelen	58.421	0	-58.421

			<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
6120	103	Brandkranen	11.442	0	-11.442
6120	104	Brandweergarages	26.286	10.935	-15.351
6120	105	Regionale brandweer	190.125	0	-190.125
6120	106	Brandpreventie	3.329	2.641	-688
6120	200	Rampenbestrijding	32.884	0	-32.884
6140	100	Openbare orde en veiligheid	67.465	750	-66.715
6140	200	Bijzondere wetgeving	34.821	4.500	-30.321
<b>Totaal</b>			<b>579.472</b>	<b>18.826</b>	<b>-560.647</b>

***Toelichting / analyse verschil 2009 t.o.v. 2008***

vervallen incidentele ramingen 2008	-	24.540
niet in te delen uitgaven	-	21.981
salarissen en sociale lasten	-	1.709
personeel van derden	+	6.060
verhoging bijdragen aan Brandweer Fryslân en Hulpverleningsdienst Fryslân	+	20.661
dotatie voorziening	+	61
kapitaallasten	+	6.188
apparaatslasten en andere interne doorbelastingen	-	17.749
gevolgen lasten Perspectiefnota 2009 t/m 2012:		
- opleidingskosten rampenbestrijding	+	3.000
- periodieke veiligheidsmonitor	+	5.000
overige aanpassingen (waaronder inflatiecorrectie)	+	8.058
	<b>Totaal lasten</b>	<b>- 16.951</b>
overige aanpassingen (waaronder inflatiecorrectie)	+	2.641
	<b>Totaal baten</b>	<b>+ 2.641</b>

## ***Programma 2 Verkeer en openbare ruimte***

### ***Algemeen***

Het doel van het programma is het zorg dragen binnen het openbare gebied van de gemeente het Bildt voor goede en veilig begaanbare wegen en paden voor alle soorten verkeer. Tevens is per 2009 aan dit programma het groen toegevoegd.

### ***Wat willen we in 2009 bereiken***

#### ***1) Algemeen***

Bereikbaarheid voor alle vormen van wegtransport van alle dorpen.

Verbetering van het technisch onderhoudsniveau, het meenemen van wensen van de burgers, een efficiënte besteding van middelen en het verbeteren van het aanzien en het garanderen functioneel gebruik.

#### ***2) Wegbeheer***

Op een schaal van 1-5, waarbij 1 goed en 5 slecht is, is voor asfaltverhardingen een onderhoudsniveau van 2,0 en voor elementenverhardingen een onderhoudsniveau van 2,5 vastgesteld.

#### ***3) Verkeersveiligheid***

Komen tot breed gedragen plannen die bijdragen aan een verhoogde objectieve verkeersveiligheid en een verbeterde verkeersleefbaarheid, een goede doorstroming en bereikbaarheid voor openbaar vervoer, landbouwverkeer en nooddiensten, alsmede stimulering van het fietsverkeer.

### ***Meetbare effecten in 2009***

#### ***Ten aanzien van wegbeheer:***

De wegen worden jaarlijks door de eigen dienst visueel geïnspecteerd. Eens in de vijf jaar wordt het beheersplan wegen opgesteld aan de hand van de systematiek voor rationeel wegbeheer, zoals deze ontwikkeld is door de stichting CROW (Kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur). Op basis van de vijfjaarlijkse inspectie en aanpassing van het beheersplan voor de verhardingen kan de doelstelling worden getoetst.

#### ***Ten aanzien van verkeersveiligheid:***

De door de rijksoverheid bepaalde doelstelling zijn als volgt:

- in 2010 15% minder doden en 7,5% minder gewonden t.o.v. 2002.
- in 2020 40% minder doden en 30 % minder gewonden t.o.v. 2002.

Voor alle wegen op de gemeente het Bildt geeft dit de volgende cijfers.

Gemeten waarden:

Jaar	2002	2003	2004	2004	2006	2007
Dodelijk	0	0	0	1	1	1
Ziekenhuis	5	1	4	1	7	4
Licht gewond	7	19	11	10	6	6
Totaal	12	20	15	12	14	10

Geprognosticeerde waarden:

Jaar	2008	2009	2010	2011	2012	2020
Dodelijk	0	0	0	0	0	0
Ziekenhuis	4	4	4	4	4	4
Licht gewond	6	6	6	5	5	4
Totaal	10	10	10	9	9	8

<sup>1</sup> heeft betrekking op alle in de gemeente aanwezige wegen; dus ook provinciale. Onderstreepte waarden zijn geprognosticeerde waarden. Gegevens over 2008 thans n.n.b. Bron: SWOV

### ***Wat is het bestaande beleid***

#### *Bestuurlijke kaders – Verkeer en vervoer, groen en onderhoud openbare ruimte*

\* *Algemeen*

- Collegeprogramma 2006-2010.
- Burgerlijk wetboek Art. 6:174 BW en Art. 6:162 BW.
- Openbare verlichting beleidsnota 2002-2006

\* *Verkeer en vervoer:*

- Planwet verkeer en vervoer (05-1998) m.n. §4 en §5.
- Rijksbeleid vastgelegd in de Nota Ruimte (02-2006) en de Nota Mobiliteit (09-2004).
- Provinciaal Verkeer- en VervoersPlan (03-2006).
- Gemeentelijk Verkeer- en VervoersPlan (Raadsbesluit 10-1999).
- Maatregelenplan GVVP het Bildt (Raadsbesluit 11-2000).
- Gladheidsbestrijdingsplan (2001)
- Aanpassing organisatie wijze gladheidsbestrijding (2004)

\* *Groen:*

- Raamplan groenbeheer (1995)
- Groenvisie (1991)
- Groenverkenning (1994)
- Plan van aanpak iepziekte (2002)

\* *Onderhoud openbare ruimte:*

- Rapportage Inspectie en onderhoudskosten 50 kunstwerken (Raadsbesluit 01-2005)
- Beheersprogramma dg Dialog Wegen van de Grontmij.
- Beleidsnota 2002-2006 openbare verlichting inclusief aanbevelingen.
- Openbare verlichting Uitvoeringsplan (2004)
- Beheersplan wegen (Raadsbesluit 03-1999, actualisatie voor periode 2006-2010).

### ***Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen***

Met betrekking tot verschillende beleidsterreinen binnen dit programma zal in 2009 een vernieuwing/actualisering van het verkeersbeleid (GVVP) plaatsvinden.

Voor wat betreft het onderhoud van openbare ruimten zijn er gewijzigde methoden voor beoordeling van het kwaliteitsniveau het zogenaamde Integraal Beheer Openbare Ruimten (IBOR). Deze methode

van meten van beoogde en behaalde resultaten is in meerdere varianten in ontwikkeling. Kort gezegd komt het erop neer dat door middel van visuele beelden de kwaliteit van het openbare gebied op verschillende niveaus kan worden vastgesteld en gemeten.

In dit kader heeft er een oriënterend overleg met de (vorige) gemeenteraad plaatsgevonden om de prioriteiten voor het wegbeheer in beeld te krijgen. Daaruit is voortgekomen dat een technische grondslag het uitgangspunt zal blijven vormen; nuances kunnen worden aangebracht vanuit inbreng via Verenigingen van Plaatselijk Belang en specifieke accenten. Accenten kunnen zijn: meer onderhoud voor wegen die frequenter worden gebruikt, in dorpskernen e.d. Deze punten zullen dan nader uitgewerkt worden in de verscheidene onderhoudsprogramma's.

Vanwege een aantal factoren (nieuw rijks- en provinciaal beleid, financiële haalbaarheid, nieuw inzichten op het vakgebied) is het huidige verkeer en vervoersbeleid achterhaald. Voor het nieuwe beleid zijn randvoorwaarden als goede communicatie en breed draagvlak vastgelegd. In de koersnotitie "richting aangeven" is hetgeen in het collegeprogramma is vastgelegd, nader uitgewerkt. Het uitvoeringsprogramma GVVP is indicatief waar het gaat om realisatietermijn, maar wel gebaseerd op een inspanningsverplichting om de maatregelen daadwerkelijk te realiseren. In de vastgestelde perspectiefnota 2009-2012 is vooruitlopend op de vaststelling van een maatregelenplan voor het jaar 2009 een bedrag ad. €150.000 opgenomen om maatregelen te effectueren.

Specifieke aandachtspunten in het kader van het GVVP zijn:

- De verkeersafwikkeling gesignaleerd bij autonome groei van het verkeer.
- Ruimtelijke ontwikkelingen (m.n. bedrijfsterreinen en uitbreiding St.-Anna zuidwest / toekomstige rondweg).
- Categoriseringsplan, (schaalvergroting) landbouw(verkeer), aanpak Oudebildtdijk. Het huidige categoriseringsplan zal in heroverweging worden genomen.
- Reservering voldoende middelen t.o.v. het uitvoeringsprogramma in relatie tot het onderhoud van Wegen en straten.
- Toegankelijkheid van de halteplaatsen.
- Permanente VerkeersEducatie (PVE).
- Eventuele integratie in het GVVP-beleid van specifieke beleidsnota's (bijvoorbeeld over invalidenparkeerbeleid).

### ***Wat gaan wij er voor doen***

#### *1) Algemeen*

Door een goede interactieve communicatie met belangengroeperingen, belanghebbenden en bewoners, de burgers meer betrekken bij de aspecten verkeer en vervoer. De interactieve communicatie bestaat uit het leveren van maatwerk vanuit de te nemen onderhouds- en beheersmaatregelen. Dit krijgt vorm door middel van het verschaffen van informatie over planning, randvoorwaarden e.d., het vragen om inspraak betreffende de uit te voeren maatregelen binnen de gestelde beleidskaders en terugkoppeling aan betrokkenen.

Financiën worden meer in overeenstemming gebracht met de onderhoudsvraag door middels combinatie van werkzaamheden geld vrij te maken voor intensiever onderhoud.

Er vindt adequate klachtenregistratie plaats.

#### *2) Wegbeheer*

Bij het onderhoud openbare ruimte is de inzet van middelen qua onderhoud gericht op preventief onderhoud i.p.v. curatief. Met andere woorden; het voorkomen van klachten en kapitaalsvernietiging. Bepaald is dat in de eerste helft van elk jaar een inspectie zal plaatsvinden, de jaarlijkse budgetten in de begroting worden opgenomen als bestemmingsreserve, de budgetten jaarlijks worden aangepast volgens de prijsstijgingen en de areaaluitbreidingen (uitbreidingsplannen). Begin 2009 zal een onderhoudsplan wegen voor de periode van 5 jaar gemaakt worden om te komen tot een nadere

onderbouwing van de financiële middelen voor de wegen tot 2014. Begin 2009 zal er een overloop van de uitvoering van 2008 plaatsvinden betreffende het onderhoud van de wegen.

### 3) Verkeersveiligheid

In 2008 is begonnen met het opstellen van een nieuw Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP). Dit beleid zal begin 2009 resulteren in een vastgesteld en uitvoerbaar GVVP. Er wordt ingezet op thematische aspecten uit het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan.

In 2008 is een samenhangend beleid (GVVP) opgesteld, dat door de communicatie mag rekenen op een breed draagvlak en aansluiting vindt bij het beleid van rijk en provincie. Dit beleid zal begin 2009 resulteren in een vastgesteld en uitvoerbaar GVVP. In 2009 zal begonnen worden (binnen de gereserveerde budgetruimte) met de uitvoering van het maatregelenplan.

### 4) Groen

Begin 2009 zal de evaluatie van het groenbeleid worden afgerond en zullen de beleidsmatige gevolgen in beeld worden gebracht.

### Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>LASTEN</b>						
Ongewijzigd beleid	1.750.473	1.729.806	1.819.379	2.472.576	2.462.817	2.452.938
Structureel	-213.253	89.573	653.197	-9.759	-9.879	-10.024
Incidenteel	0	0	0	0	0	0
Nieuwe raming	1.537.220	1.819.379	2.472.576	2.462.817	2.452.938	2.442.913
<b>BATEN</b>						
Ongewijzigd beleid	2.551	2.575	1.415	1.415	1.415	1.415
Structureel	211.447	-1.160	0	0	0	0
Incidenteel	0	0	0	0	0	0
Nieuwe raming	213.998	1.415	1.415	1.415	1.415	1.415
Per saldo nadelig	1.323.222	1.817.964	2.471.161	2.461.402	2.451.523	2.441.498
Per saldo voordelig	0	0	0	0	0	0

### Samenstelling ramingen huidig jaar

	Lasten	Baten	Saldo
6210 100 Wegen en straten	1.322.872	1.415	-1.321.457
6210 200 Weg- en straatmeubilair	97.118	0	-97.118
6210 300 Sneeuwruimen en gladheidsbestrijding	29.069	0	-29.069
6210 400 Straatreiniging	37.037	0	-37.037
6210 500 Openbare verlichting	168.743	0	-168.743
6211 200 Verkeer en vervoer (incl.verk.veiligheid)	53.482	0	-53.482
6221 100 Waterwegen en kades	95.514	0	-95.514
6560 100 Openbaar groen	668.742	0	-668.742
<b>Totaal</b>	<b>2.472.577</b>	<b>1.415</b>	<b>-2.471.161</b>

### Toelichting / analyse verschil 2009 t.o.v. 2008

vervallen (incidenteel) budget opstellen GVVP in 2008	-	60.000
verschuiving openbaar groen van programma 5 naar programma 2	+	661.242
gevolgen Perspectiefnota 2009 t/m 2012:		
- verhogen budget openbaar groen voor gerenoveerd parkje bij gemeentehuis	+	7.500
dotatie voorzieningen	+	2.342

kapitaallasten (exkl. openbaar groen)	+	29.248
apparaatslasten en doorbelastingen (exkl. openbaar groen)	-	6.145
overige aanpassingen (waaronder inflatiecorrectie)	+	19.010
<b>Totaal lasten</b>	<b>+</b>	<b>653.197</b>



## ***Programma 3 Economische zaken***

### ***Algemeen***

Het doel van het programma is het behouden en zo mogelijk versterken van de economische structuur van de gemeente in het algemeen, en van de regionale kernfunctie van St.-Annaparochie in het bijzonder. Dit betekent dat in dit programma de focus ligt op faciliteren van zowel 'harde' (industriële) bedrijvigheid als 'zachte' (dienstverlenende) bedrijvigheid.

Het programma omvat: bedrijfscontacten, werkgelegenheidsbeleid, ontwikkeling en acquisitie bedrijventerrein, en land- en tuinbouwontwikkeling.

### ***Wat willen we in 2009 bereiken***

- Behoud en uitbouw van de bestaande bedrijvigheid;
- Ontwikkelen en aantrekken van nieuwe bedrijvigheid;
- Het profileren en versterken van St.-Annaparochie als regionaal centrum.

### ***Meetbare effecten in 2009***

- Het aantal bedrijven in de gemeente, groei van het aantal arbeidsplaatsen;
- Het aantal potentiële vestigingslocaties, te onderscheiden naar nieuwe locaties en daartoe bestemde bestaande locaties;
- De consumentenoriëntatie op St.-Annaparochie.

### ***Wat is het bestaande beleid***

#### ***Bestuurlijke kaders***

- Optieregeling bedrijventerreinen (Collegebesluit 01-1995).
- Regeling Verkoop bedrijventerreinen (Raadsbesluit 06-1995).
- Sociaal Economisch Beleidsplan (*Raadsbesluit 09-1995*).
- Regeling Korting bedrijventerreinen (Raadsbesluit 04-1998).
- Koersnotitie 2000+ (Raadsbesluit 05-2001).
- Revitaliseringsplan De Wissel (Raadsbesluit 12-2001).
- Convenant Middelsee Gemeenten (Collegebesluit 01-2007).
- Startnotitie economisch beleid gemeente het Bildt (2008).
- Beleidsnotitie economisch beleid gemeente het Bildt (in voorbereiding).
- Collegeprogramma 2006-2010.

### ***Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen***

Er is in het kader van een bestuursopdracht onderzocht of en op welke terreinen samenwerking in Middelsee verband toegevoegde waarde heeft. Uitgangspunt van de gemeente het Bildt daarbij is, dat het in regionaal verband afstemmen van ontwikkeling van bedrijventerreinen noodzakelijk is om een doeltreffend beleid te (kunnen) voeren. In eerste instantie is aan het onderwerp ontwikkeling bedrijvigheid (bedrijfsterreinen) in Middelsee verband niet de hoogste prioriteit toegekend. In de landbouw treden veranderingsprocessen op, met name leidend tot schaalvergroting en, als resultante daarvan, vrijkomende boerderijen. De gemeente is daarbij vanuit het ruimtelijk-planologisch beleid betrokken<sup>1</sup>.

Op het vlak van recreatie en toerisme spelen diverse ontwikkelingen die vanuit economisch oogpunt van betekenis kunnen zijn (project bevaarbaarheid Noordelijke Elfstedenroute, ontwikkeling nieuw gemeentelijk beleid)<sup>2</sup>

1 Via Bestemmingsplan Buitengebied, zie voor dit item verder programma 8.

2 Via ontwikkeling beleid recreatie en toerisme, zie voor dit item verder programma 5

### ***Wat gaan wij er voor doen***

1. Er is in 2008 een startnotitie Economisch Beleid opgesteld. Op basis van daarin gemaakte keuzes zal eind 2008-begin 2009 een beleidsnotitie worden opgesteld. Op basis van de beleidsnotitie zal verdere uitwerking plaatsvinden van de volgende aspecten: gezond ondernemers en vestigingsklimaat; versterking regionale functie St.-Annaparochie; samenwerking en contacten met het bedrijfsleven, regionale aanpak en het optimaliseren van de gemeentelijke dienstverlening t.b.v. (potentiële) ondernemers. Er wordt, met ingang van 2009, tweejaarlijks onderzoek uitgevoerd naar de klanttevredenheid bij ondernemers.
2. Er wordt, op basis van een daartoe in 2008 genomen raadsbesluit, uitvoering gegeven aan gemeentelijk beleid met betrekking tot ontwikkeling bedrijventerrein St.-Annaparochie (3<sup>e</sup> fase van De Wissel). Er is, op basis van een in 2007 verricht haalbaarheidsonderzoek, in 2008 onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van revitalisering van het bedrijventerrein aan de K.L. de Vriesstraat te St.-Jacobiparochie. In 2009 kan uitvoering van de plannen plaatsvinden.
3. Er is in 2008 een koopstroomonderzoek uitgevoerd m.b.t. de winkelfunctie van St.-Annaparochie. Op basis van de resultaten van het onderzoek zal verder worden gewerkt aan het verbeteren van de gesignaleerde punten.

### ***Wat mag het kosten***

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>LASTEN</b>						
Ongewijzigd beleid	407.652	59.772	64.214	81.637	80.499	80.441
Structureel	-303.222	4.442	17.423	-1.138	-57	-57
Incidenteel	0	0	0	0	0	0
Nieuwe raming	104.430	64.214	81.637	80.499	80.441	80.384
<b>BATEN</b>						
Ongewijzigd beleid	19.715	109.261	29.958	32.856	32.856	32.856
Structureel	150.379	-79.303	2.898	0	0	0
Incidenteel	0	0	0	0	0	0
Nieuwe raming	170.094	29.958	32.856	32.856	32.856	32.856
Per saldo nadelig	0	34.256	48.781	47.643	47.585	47.528
Per saldo voordelig	65.664	0	0	0	0	0

### ***Samenstelling ramingen huidig jaar***

	Lasten	Baten	Saldo
6310 100 Straatmarkten	326	0	-326
6310 200 Bedrijfscontacten	31.600	0	-31.600
6310 300 Werkgelegenheid, algemeen	14.434	0	-14.434
6310 400 Kredietbank	1.318	1.026	-292
6311 100 Marktgeden	0	700	700
6320 100 Bedrijventerreinen	19.689	0	-19.689
6330 100 Gasbedrijf	376	26.352	25.976
6340 100 Verpachte gronden	13.893	4.778	-9.115
<b>Totaal</b>	<b>81.636</b>	<b>32.856</b>	<b>-48.781</b>

### ***Toelichting / analyse verschil 2009 t.o.v. 2008***

vervallen subsidie Tuinbouwstichting	-	4.051
kapitaallasten	-	1.048
apparatuurlasten en andere interne doorbelastingen	+	21.300
overige aanpassingen (waaronder inflatiecorrectie)	+	1.222

aanpassing dividenduitkering Essent  
bijstelling opbrengsten verpachte gronden  
aanpassing opbrengsten leges

Totaal lasten	+	17.423
	+	3.097
	-	352
	+	153
Totaal baten	+	2.898



## ***Programma 4 Onderwijs***

### ***Algemeen***

Een bekend gezegde luidt: “Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst”.

Vanuit dat perspectief is het onderwijsbeleid van de gemeente erop gericht om een bijdrage te leveren aan kwalitatief onderwijs en wel om daarmee een kansrijke ontwikkeling te bieden aan alle in de gemeente woonachtige kinderen en soms ook volwassenen.

Onderwijs zelf is primair een verantwoordelijkheid van de scholen en hun besturen. Het onderwijsbeleid wordt in hoofdzaak bepaald door de rijksoverheid. De rol van de gemeente richt zich met name op het lokaal onderwijsbeleid (zoals de huisvesting van scholen, het onderwijsachterstandenbeleid, de schoolbegeleiding, leerlingenvervoer, leerplicht etc.). Verder biedt de gemeente in regionaal verband mogelijkheden voor onderwijs aan volwassenen.

Ervan uitgaande dat de openbare basisscholen op het Bildt per 1 januari 2008 worden verzelfstandigd, heeft de gemeente vanaf dat moment geen rol meer als bevoegd gezag (bestuur) van scholen op het Bildt.

### ***Wat willen we in 2009 bereiken***

- Adequate en aan de hedendaagse eisen tegemoet komende onderwijshuisvesting
- Behoud in alle dorpen van de voorzieningen voor het primair onderwijs (uiteraard voor zover er een toereikend leerlingenpotentieel aanwezig is).
- Behoud van de beide vestigingen voor voortgezet onderwijs.
- Gelijke kansen op onderwijs voor alle jongeren.
- Vermindering van onderwijsachterstanden.
- Het leveren van een bijdrage aan de bestrijding van de voor-en vroegtijdige schooluitval.
- Groter bereik van de doelgroepen volwasseneneducatie, met name op het onderdeel ongeletterdheid.
- Efficiënt en effectief vervoer van leerlingen die op scholen voor speciaal onderwijs zijn aangewezen.

### ***Meetbare effecten in 2009***

- t.o.v. de situatie in 2007 10% minder leerlingen die voortijdig de school verlaten zonder startkwalificatie (2009).
- t.o.v. de situatie in 2007 20% minder onderwijsachterstand in het basisonderwijs, met name op taalgebied (2010).
- t.o.v. 2007 20% meer analfabeten die volwasseneneducatie volgen (2010).

### ***Wat is het bestaande beleid***

#### ***Bestuurlijke kaders***

- Collegeprogramma 2006-2010.
- Perspectiefnota 2009 t/m 2012.
- Integraal Onderwijshuisvestingsplan 2007 t/m 2010 (Raadsbesluit 09-06).
- Notitie lokaal onderwijsbeleid (Raadsbesluit 06-2005).
- Notitie schoolzwemmen basisscholen (Raadsbesluit 07-2002).
- Uitwerkingsdocument Onderwijsachterstandenplan augustus 2006 – augustus 2010.

### ***Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen***

#### **Bredeschoolontwikkeling**

In de afgelopen jaren zijn alle basisscholen op het Bildt aangepast aan de huidige onderwijskundige eisen. Daarbij is tot nu toe nog weinig aandacht besteed aan de zgn. bredeschoolontwikkeling. De directe noodzaak daartoe diende zich nog niet aan.

Er is echter een trend gaande dat in met name de kleinere dorpen het steeds moeilijker wordt om allerlei aparte voorzieningen/accommodaties op het terrein van sport, sociaal cultureel werk, bibliotheekwerk, peuterspeelzalen etc. in stand te houden.

De gemeente heeft zich voorgenomen hieraan in de komende jaren de nodige aandacht te zullen besteden, een en ander in samenhang met de door de dorpen op te stellen dorpsvisies.

Daarbij kan worden gezien in hoeverre er mogelijkheden zijn voor meervoudig gebruik van schoolgebouwen, al dan niet gepaard gaande met een zekere uitbreiding van die gebouwen.

#### Leerplicht/startkwalificatie

De gemeente is belast met de naleving van de leerplicht. In Middelsee-verband wordt bekeken of en zo ja in hoeverre het ambitieniveau in dezen zou moeten worden verhoogd en op welke wijze hierin zou kunnen worden samengewerkt.

Verder is ingaande het schooljaar 2007-2008 nieuwe wetgeving ingevoerd met betrekking tot de zgn. startkwalificatie.

Een en ander heeft tot doel zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt te laten halen. Na het beëindigen van de volledige leerplicht gaat een kwalificatieplicht gelden voor jongeren die:

- *Nog geen 18 jaar zijn.*
- Nog niet over een startkwalificatie beschikken en de volledige leerplicht al achter de rug hebben.

De kwalificatieplicht moet gezien worden als een aanvulling op de leerplicht en geldt voor jongeren van 16 tot 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben verworven. Bij de invoering van de kwalificatieplicht zal de partiële leerplicht verdwijnen.

#### Kleine scholen

De landelijke trend is dat het aantal basisschoolleerlingen de komende jaren iets zal dalen. Dientengevolge en mede door de vergrijzing van de bevolking, zal het aantal kleine scholen op het Bildt iets toenemen. Deze zullen direct nog niet in de gevarenzone terecht komen, maar het is wel een ontwikkeling die in de gaten moet worden gehouden. Voor zover mogelijk kan daarbij samenwerking met andere scholen worden overwogen.

#### Integrale aanpak onderwijs- en jeugdbeleid

Als uitvloeisel van het collegeprogramma wordt een onderzoek integraal jeugdbeleid worden ingesteld. Daarbij of daaraan volgend zal moeten worden gezien in hoeverre in het kader van een integrale aanpak tot een (betere) afstemming moet worden gekomen tussen het jeugdbeleid en het onderwijsbeleid.

#### ***Wat gaan wij er voor doen***

Om de aangegeven doelstellingen te bereiken, worden door de gemeente de onderstaande instrumenten ingezet:

##### *Realiseren van adequate huisvestingsvoorzieningen:*

Een van de belangrijkste onderwijstaken van de gemeente betreft het voorzien in een adequate huisvesting van de scholen voor primair- en voortgezet onderwijs. Met een goede huisvesting kan een belangrijke bijdrage aan de schoolontwikkeling worden geleverd.

De behartiging van deze taak vindt plaats aan de hand van een drietal beleidsinstrumenten, n.l.:

- De verordening voorziening huisvesting onderwijs het Bildt.
- Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2007-2010.
- Het jaarlijks vast te stellen Huisvestingsprogramma.

Over het algemeen kan worden gesteld dat de scholen voor basisonderwijs er goed bij staan.

Voor de komende jaren worden niet veel aanvragen voor capaciteitsuitbreiding verwacht. Wel wordt aan de basisscholen jaarlijks het noodzakelijk (groot) onderhoud uitgevoerd. Wat de scholen voor voortgezet onderwijs betreft, moet nog worden voorzien in de oplossing van de huisvestingsknelpunten bij de CSG Ulbe van Houtenschool te St.-Annaparochie.

#### *Leerlingenvervoer*

Het vervoer van leerlingen naar scholen voor primair- en speciaal onderwijs is bij gemeentelijke verordening geregeld. Het beleid op dat punt is vrij recent bijgesteld, met name wat betreft de aan het taxivervoer te stellen voorwaarden.

Uit oogpunt van kostenbesparing wordt het vervoer gezamenlijk met een aantal andere gemeenten aanbesteed.

#### *Vermindering van onderwijsachterstanden*

Op 1 augustus 2006 is een nieuwe 4-jarige periode voor het onderwijsachterstandenbeleid aangetreden. De daarmee gepaard gaande rijksmiddelen moeten specifiek worden ingezet voor het aanbod van professionele programma's aan doelgroepkinderen op de peuterspeelzalen. De rijksdoelstelling van beleid is dat in 2010 70% van de doelgroepkinderen in de gemeente worden bereikt met onderwijsachterstandsprogramma's, de zgn. VVE-programma's (die vooral zijn gericht op een goede taalontwikkeling).

Basisscholen krijgen voor dit doel rechtstreeks geld van het rijk. Door de gemeente wordt in het lokaal onderwijsoverleg met de basisscholen afgestemd voor welke doeleinden deze middelen worden ingezet.

Daarbij komt ook de aanpak van (eventuele) onderwijsachterstanden op en de kwaliteitszorg van de basisscholen aan de orde (o.a. aanpak kwalificering zwakke/zeer zwakke scholen).

De insteek bij dit onderdeel is om te komen tot een verdergaande vermindering van de onderwijsachterstanden.

#### *Schoolbegeleiding*

Reeds vele jaren worden door de gemeente aan de basisscholen middelen ter beschikking gesteld voor schoolbegeleiding. Schoolbegeleiding omvat begeleidingsactiviteiten, ontwikkelingsactiviteiten, advisering, informatieverstrekking en evaluatie, alsmede activiteiten die dienen tot bevordering van een optimale schoolloopbaan van leerlingen.

Hiertoe behoort ook de leerlingenspecifieke consultatie en diagnostiek (o.a. de zgn. schoolonderzoeken).

In zijn algemeenheid neemt het aantal leerlingen met zorgproblemen toe. Via de op de scholen aanwezige zorgstructuur (interne begeleiders) wordt daaraan veel inzet gepleegd. Daarnaast is door de gemeente in overleg met de scholen het schoolmaatschappelijk werk geïntensiveerd.

#### *Bestrijding voor- en vroegtijdige schooluitval*

De invoering van de startkwalificatie biedt kansen om de voor- en vroegtijdige schooluitval te verminderen. De gemeente zal in 2009 in het kader van de leerplichthandhaving in samenwerking met het RMC beoordelen welke aanvullende activiteiten in dezen door de gemeente kunnen worden ontwikkeld.

#### *Volwasseneneducatie*

Met behulp van daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde middelen, wordt door de gemeente via een Regionaal Opleidingen Centrum (ROC) een geschakeerd scholingsaanbod aan volwassenen aangeboden. Naast algemene basisopleidingen gaat het daarbij om zaken als professionele en sociale redzaamheid.

Van oorsprong stond hierbij de aanpak van het analfabetisme hoog in het vizier.

In de afgelopen jaren is op het Bildt met succes opnieuw een scholingsaanbod voor analfabeten opgezet.

Uit onderzoek is gebleken dat analfabetisme nog steeds op grote schaal voorkomt.

Tegen die achtergrond is de insteek van de gemeente om het bereik onder deze doelgroep te vergroten.

Daartoe wordt onder andere in eerste aanleg in samenwerking met het ROC een versterkte voorlichtingscampagne gehouden.

### Participatiefonds

Om mensen gemakkelijker aan een baan te helpen en om inburgering, educatie en maatschappelijke participatie te bevorderen, wil het kabinet het geld voor het volwassenenonderwijs en inburgering ingaande 2009 bundelen met het re-integratiebudget (Wet Werk en Bijstand) in een fonds voor participatie. Daarmee krijgen de gemeenten meer ruimte om zelf beleidsafwegingen te maken en om mensen een aanbod te doen dat past bij het persoonlijke situatie. Het leveren van maatwerk staat daarbij centraal.

De eerste twee jaar zijn gemeenten daarbij nog wel verplicht het geld voor volwasseneneducatie te besteden bij de Regionale Opleidingencentra (ROC's).

### Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>LASTEN</b>						
Ongewijzigd beleid	4.287.590	5.384.130	1.585.207	1.611.679	1.640.564	1.618.881
Structureel	1.488.019	-3.798.924	26.473	28.884	-21.682	-25.821
Incidenteel	0	17.000	36.320	0	0	0
Nieuwe raming	5.775.609	1.602.207	1.647.999	1.640.564	1.618.881	1.593.060
<b>BATEN</b>						
Ongewijzigd beleid	2.802.319	3.083.446	209.955	241.571	241.571	241.571
Structureel	732.318	-2.873.491	31.616	0	0	0
Incidenteel	0	0	0	0	0	0
Nieuwe raming	3.534.637	209.955	241.571	241.571	241.571	241.571
Per saldo nadelig	2.240.973	1.392.252	1.406.428	1.398.993	1.377.310	1.351.489
Per saldo voordelig	0	0	0	0	0	0

### Samenstelling ramingen huidig jaar

	Lasten	Baten	Saldo
6420 140 Overig openbaar basisonderwijs	4.500	0	-4.500
6420 150 Gymnastiekonderwijs openbare basisscholen	142.257	6.900	-135.357
6421 120 Huisvestingsvoorzieningen openb.basisscholen	245.182	0	-245.182
6422 110 Gymnastiekonderwijs bijz.basisscholen	116.651	9.200	-107.451
6423 100 Huisv.voorzieningen bijz.basisscholen	303.764	0	-303.764
6441 100 Huisv.voorzieningen openb.voortgezet onderwijs	111.028	0	-111.028
6443 100 Huisv.voorzieningen bijz.voortgezet onderwijs	154.972	0	-154.972
6480 100 Gemeentelijk onderwijsbeleid	46.547	0	-46.547
6480 200 Onderwijsbegeleiding	48.427	0	-48.427
6480 300 Leerlingenvervoer	160.477	11.121	-149.356
6480 400 Uitvoering leerplicht	40.962	0	-40.962
6480 500 Overige onderwijsvoorzieningen	50.764	0	-50.764
6480 700 Gem. Onderwijsachterstandenbeleid	87.595	81.350	-6.245
6480 701 GOA-leesbevordering	0	0	0
6482 100 Onderwijs aan volwassenen	134.874	133.000	-1.874
<b>Totaal</b>	<b>1.648.000</b>	<b>241.571</b>	<b>-1.406.428</b>

### Toelichting / analyse verschil 2009 t.o.v. 2008

vervallen incidentele raming 2008	-	17.000
bijstelling bijdrage aan ROC Friesland College voor het volwassenenonderwijs	+	10.000
bijstelling besteding middelen voor aanpak en bestrijding van onderwijsachterstandsknelpunten	+	12.950
overdrachten	+	10.705
dotatie aan voorziening	+	1.460

kapitaallasten	-	7.723
apparaatslasten en andere interne doorbelastingen	+	19.445
gevolgen lasten Perspectiefnota 2009 t/m 2012:		
- huisvestingsvoorzieningen onderwijs	+	27.000
- uitbesteding uitvoering Leerplichtwet	+	28.000
overige aanpassingen (waaronder inflatiecorrectie)	-	39.045
	Totaal lasten	+ 45.792
vergoedingen eigen bijdragen en bijdragen andere gemeenten voor leerlingenvervoer	+	7.745
verhoging specifieke uitkering van het rijk voor het volwassenenonderwijs	+	10.000
verhoging specifieke uitkering van het rijk voor de aanpak en bestrijding van onderwijsachterstandskenpunten	+	12.950
overige aanpassingen	+	921
	Totaal baten	+ 31.616



## ***Programma 5 Cultuur, recreatie en sport***

### ***Algemeen***

Dit programma omvat het initiëren en het in stand houden van voorzieningen op het gebied van welzijn, cultuur, sport en openbaar groen. De voorzieningen zijn met name belangrijk voor de maatschappelijke participatie en de leefbaarheid binnen de dorpen.

Dit programma omvat de volgende beleidsterreinen: subsidiebeleid, recreatiebeleid, sportbeleid, bibliotheekwerk, cultuurbeleid, kunstbeleid, muziekonderwijs, taalbeleid, erfgoedbeleid en Culturele Raad.

### ***Wat willen we in 2009 bereiken***

#### **Sport**

- Het duurzaam in stand houden van de sportinfrastructuur met tenminste het huidige kwaliteitsniveau.
- Een groter aantal mensen dat de Nederlandse Norm Gezond Bewegen haalt.
- Een kwalitatief betere samenhang van school en sport.
- Bevorderen van de sociale samenhang en betrokkenheid in de verschillende dorpsgemeenschappen door middel van het bieden van kwalitatief goede sportfaciliteiten.

#### **Recreatie/Toerisme**

- Het vergroten van de leefbaarheid van de gemeente voor eigen bewoners.
- Een economisch positief effect op de inkomsten en werkgelegenheid.
- Betere toeristische promotie van de gemeente.

#### **Cultuur**

Het vormgeven van regelgeving voor gemeentelijke subsidiering die voldoet aan de volgende doelen:

- Vergroting legitimiteit subsidiebesluiten door versterking van de invloed en controle op subsidiebesluiten door de gemeenteraad, mede door activiteiten die voor het subsidie worden verwacht te omschrijven in beleidsregels;
- Vereenvoudiging en harmonisatie van het subsidierecht;
- Tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidiegelden;
- Betere beheersing van overheidsuitgaven;
- Het (kunnen) voldoen aan vereisten in het kader van rechtmatigheidtoetsing;
- Het ontlasten van vrijwilligers door vereenvoudiging van regels;
- Het scheppen van voorwaarden voor het ontstaan, ontwikkelen, vernieuwen, behouden en overdracht van cultuur.
- Het bevorderen van de deelname van de bevolking aan culturele uitingen, zowel actief als passief.
- Het bevorderen en instandhouden van waardevol erfgoed

### ***Meetbare effecten in 2009***

- De kaders die door de gemeenteraad van het Bildt zijn aangegeven worden betrokken bij het Middelsee-project Gebiedsgericht Beleid.
- Met het vaststellen van de nieuwe Algemene Subsidieverordening 2008 t/m 2010 is het voor de verenigingen duidelijker op welke manier ze subsidie kunnen aanvragen en waar de aanvraag aan moet voldoen. In 2009, na een jaar te hebben gewerkt met de nieuwe Subsidieverordening, zal duidelijk worden of de verenigingen hiermee ook daadwerkelijk uit de voeten kunnen.

### ***Wat is het bestaande beleid***

#### ***Bestuurlijke kaders – Recreatie/Toerisme***

- De beleidsnota op de Wet openluchtrecreatie (Raadsbesluit 02-1998).

- Kaderstellende notitie recreatie en toerisme (Raadsbesluit 02-1998)

#### *Bestuurlijke kaders – Cultuur*

- Notitie Kunstbeleid (Raadsbesluit 12-1997).
- Kunst in bestemmingsplannen (Raadsbesluit 12-1997).
- Algemene Subsidie Verordening (vastgesteld 05-2006 gewijzigd 12-2007).
- Cultuurnota (Raadsbesluit 03-2001).
- Instellingsverordening Kulturele Raad (Raadsbesluit).
- Nota bibliotheekbeleid cluster Noordwest Fryslân (Raadsbesluit 25-11-2004).
- Taalnota Bildt Fries (Raadsbesluit).
- Monumentenwet

#### *Bestuurlijke kaders – Sport*

- De sportnota (Raadsbesluit 11-2003).
- Overdrachtsnotitie De Bildtse Slag (Raadsbesluit 01-2000).

Voor het openbaar groen is er een raamplan groenbeheer

N.B. Openbaar groen is per 2009 ondergebracht bij het programma openbare ruimte. Qua hoofdkenmerken en doelstellingen sluit dit veel beter op elkaar aan dan het programma cultuur, recreatie en sport.

### ***Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen***

#### Sport

Naar aanleiding van het aflopen van het breedtesportproject wordt in Middelsee verband gekeken naar verlenging van dit project en de (sport)gebieden waar mogelijk tussen de gemeenten samengewerkt kan worden.

In het kader van de ‘preventienota’ en de nota ‘tijd voor sport’ (2006-2010) van het Ministerie van VWS wordt de rol onderzocht die sport kan spelen in het reduceren van maatschappelijke problemen i.c het bereiken van bepaalde maatschappelijke effecten.

#### Recreatie/Toerisme

Met het vervallen van de WOR (Wet op de Openlucht Recreatie) wordt de gemeente verplicht eigen recreatiebeleid te ontwikkelen. Het project bevaarbaarheid Noordelijke 11-steden vaarroute en oprichting van het Waddenfonds zijn nieuwe ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme. In het kader van het Middelsee-project Gebiedsgericht Beleid wordt onderzocht waar mogelijk samen gewerkt kan worden op het gebied van recreatie en toerisme. Aandachtspunt is wel hierbij dat de door de raad vastgestelde Bildtse kaders hierbij zullen worden betrokken.

#### Cultuur

Er is op het Bildt een Kulturele Raad. In 2007 heeft er een evaluatie plaatsgevonden van de werkzaamheden van de Kulturele Raad en is de vraag gesteld over het al dan niet voortbestaan van de Kulturele Raad. Met betrekking tot het laatste heeft de raad positief besloten. de gemeenteraad besluiten over het al dan niet voortzetten.

### ***Wat gaan wij er voor doen***

#### Sport

Binnen het breedtesportproject GO4-Sport staan de onderwerpen jeugd en sport, verenigingsondersteuning en senioren centraal. Diverse activiteiten zijn gericht op het verbeteren van het sportaanbod en de kwaliteit van bewegen. Binnen de projectperiode wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de intergemeentelijke samenwerking, zoals die nu binnen GO4-Sport gestalte krijgt, te continueren.

Om een breed aanbod aan sportfaciliteiten te kunnen bieden beschikt de gemeente het Bildt over 7

voetbalvelden op 6 locaties die op een hoog niveau worden onderhouden. Hetzelfde geldt voor de 5 kaatsvelden die over 5 locaties verdeeld zijn. Daarnaast zijn er nog 7 oefenhoeken, 5 ijsbanen een omniveld en een kooitjetipveld in gemeentelijk beheer en eigendom. In Oudebildtzijl, St.-Annaparochie, St.-Jacobiparochie en Minnertsga heeft de gemeente 4 gymnastieklokalen, compleet met toestellen en sportattributen, in beheer en eigendom. Deze lokalen worden aan scholen en diverse sportverenigingen verhuurd.

### Recreatie

In 2007 heeft de raad de Kadernota Recreatie & Toerisme vastgesteld. Ondertussen maakt dit onderdeel uit van het Middelsee-project Gebiedsgericht Beleid.

De 11-stedenvaarroute zit nu op uitvoeringsniveau.

### Cultuur

Het subsidiebeleid voor de jaren 2008 tot en met 2010 is vastgelegd in een nieuwe Algemene Subsidieverordening en in een kadernota subsidiebeleid voor alle gemeentelijke beleidsterreinen en vraagt het komende jaar geen verdere aandacht.

### *Wat mag het kosten*

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>LASTEN</b>						
Ongewijzigd beleid	2.291.910	1.864.597	2.072.495	1.331.621	1.347.519	1.345.080
Structureel	-172.636	239.898	-740.874	15.898	-2.439	180
Incidenteel	0	39.500	268.000	0	0	0
Nieuwe raming	2.119.274	2.143.995	1.599.621	1.347.519	1.345.080	1.345.260
<b>BATEN</b>						
Ongewijzigd beleid	98.429	23.327	20.411	21.022	21.022	21.022
Structureel	158.096	-2.916	611	0	0	0
Incidenteel	0	0	0	0	0	0
Nieuwe raming	256.525	20.411	21.022	21.022	21.022	21.022
Per saldo nadelig	1.862.749	2.123.584	1.578.599	1.326.497	1.324.058	1.324.238
Per saldo voordelig	0	0	0	0	0	0

### *Samenstelling ramingen huidig jaar*

	Lasten	Baten	Saldo
6510 100 Openbaar bibliotheekwerk	275.251	0	-275.251
6511 100 Muziekonderwijs	94.176	0	-94.176
6530 100 Beleid en advies sport	24.203	0	-24.203
6530 200 Subsidiëring sport	33.199	0	-33.199
6530 400 Zwembad en sporthal	509.284	0	-509.284
6530 800 Ijsbanen	8.612	2.712	-5.900
6531 100 Sportvelden	148.177	18.310	-129.867
6540 100 Kunstbeleid algemeen	232	0	-232
6540 200 Amateuristische kunstbeoefening	31.972	0	-31.972
6540 300 Bevordering Bildtse/Friese taal	3.307	0	-3.307
6541 100 Monumentenzorg (algemeen)	13.411	0	-13.411
6541 101 Monumentenzorg (kerktoren Minnertsga)	16.575	0	-16.575
6541 200 Documentatiecentra	8.924	0	-8.924
6541 300 Overige cultuur en oudheidkunde	36.903	0	-36.903
6560 300 Toeristische fiets- en wandelpaden	81.322	0	-81.322
6560 500 Dagrecreatievoorzieningen	3.079	0	-3.079
6560 700 Overige openluchtrecreatie	7.664	0	-7.664
6560 800 Bevordering toerisme	257.379	0	-257.379
6580 100 Speelplaatsen	41.042	0	-41.042

			<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
6580	200	Lokale omroep	4.908	0	-4.908
6580	300	Multifunctionele accommodaties	0	0	0
<b>Totaal</b>			<b>1.599.620</b>	<b>21.022</b>	<b>-1.578.599</b>

***Toelichting / analyse verschil 2009 t.o.v. 2008***

vervallen incidentele ramingen 2008	-	39.500
verschuiving openbaar groen van programma 5 naar programma 2	-	661.242
gevolgen lasten perspectiefnota 2009 t/m 2012		
- subsidiëring Concours Hippique St.-Annaparochie	+	500
- gemeentelijke bijdrage sportontmoetingsplaats	+	15.000
- wegwerken achterstallig onderhoud onderhoud speeltuinen	+	32.500
- uitvoeren periodieke inspecties speeltuinen	+	3.500
- uitvoeren 3-jaarlijkse keuring speeltuinen	+	1.500
- subsidiëring Toeristisch Platform Noardwest Fryslân	+	5.000
- verhoging subsidie Muziekschool	+	2.500
- verhoging subsidie 't Bildts Kulturhistorisch Informatiesintrum	+	4.750
- vervallen stelpost nieuw beheer speelplaatsen	-	10.000
hogere bijdrage Elfstedenroute 2009 tov 2008	+	53.000
kapitaallasten (exkl. openbaar groen)	-	2.882
apparatuurlasten en andere interne doorbelastingen	+	19.077
overige aanpassingen (waaronder inflatiecorrectie)		47.464
	<b>Totaal lasten</b>	<b>- 512.374</b>
verhoging opbrengsten huur sportvelden en ijsbanen	+	611
	<b>Totaal baten</b>	<b>+ 611</b>

## ***Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening***

### ***Algemeen***

Doel van dit programma is eraan bij te dragen dat er voor iedere burger de mogelijkheid is om deel te nemen aan de samenleving.

Het omvat de volgende beleidsterreinen:

#### **A. Sociale voorzieningen:**

- De beleidsterreinen van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid N-W Fryslân.

NB: Hiervoor wordt korthedshalve verwezen naar de programmabegroting van de Dienst inclusief de daarin genoemde indicatoren.

Het gaat hierbij om de programma's

- Programma Werk
- Programma Inkomen
- Bijzondere Bijstand
- Minimabeleid
- Schuldhulpverlening
- Opvang Asielzoekers
- Wet Inburgering
- Wet Kinderopvang (doelgroepen)
- Vervoersvoorzieningen gehandicapten

#### **B. Maatschappelijke dienstverlening**

- Jeugd- en jongerenwerk
- Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk
- Opvang asielzoekers
- Ouderenwerk
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Algemeen Maatschappelijk Werk
- Sociale werkvoorziening

### ***Wat willen we in 2009 bereiken***

#### **Minimabeleid**

Het zoveel als mogelijk verbeteren van de inkomenssituatie en het bevorderen van maatschappelijke participatie.

NB: De gemeente kent geen direct eigen minimabeleid. De regelingen die er zijn (zoals de sprokkelkostenregeling en de bijdrage maatschappelijke activiteiten) worden uitgevoerd door de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân.

Het zoveel als mogelijk betrekken van bewoners van het AZC bij de Bildtse samenleving.

#### **Kwijtschelding belastingen**

Het verbeteren van de inkomenssituatie van daarvoor in aanmerking komende doelgroepen middels kwijtschelding van belastingen (met als basis een toetsingsinkomen van 100% bijstandsnorm)

#### **Wet Maatschappelijke Ondersteuning**

Het bevorderen dat er meer mensen mee kunnen (blijven) doen aan de samenleving en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een psychisch of een psychisch- sociaal probleem.

Het bieden van voorzieningen die zijn aangepast aan de behoefte van mensen.

#### **Jeugd- en jongerenwerk**

Het bewerkstelligen van een sluitende (gezamenlijke) gemeentelijke aanpak krijgt vorm in de kadernota Integraal Jeugdbeleid.

### Peuterspeelzaalwerk

Het in stand houden van het huidige niveau en de bestaande voorzieningen in alle dorpen voor het peuterspeelzaalwerk: het bieden van een veilige en kindvriendelijke omgeving, waarin peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar onder deskundige, professionele begeleiding zich optimaal kunnen ontwikkelen.

### Algemeen maatschappelijk werk

Het verbeteren van het persoonlijk en sociaal functioneren van mensen of de wisselwerking tussen personen en hun sociale omgeving, en het toe leiden naar en realiseren van voorzieningen die daaraan bijdragen.

### Opvang asielzoekers

Het bevorderen van integratie van bewoners van het AZC die in het kader van de uitvoering van het Generaal Pardon ervoor kiezen om op het Bildt te blijven wonen. Het zoveel als mogelijk betrekken van bewoners van het AZC bij de Bildtse samenleving.

### Ouderenwerk

Het bevorderen van persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie van inwoners van de gemeente vanaf 55 jaar.

### Sociale werkvoorziening

De WSW is per 1 januari 2008 gemoderniseerd. Meer dan nu het geval is zal de WSW zich richten op het plaatsen van op beschermde arbeid aangewezen werknemers bij reguliere werkgevers.

### ***Meetbare effecten in 2009***

- Door het opstellen van de Kadernota Integraal Jeugdbeleid zal er integraal jeugdbeleid worden geformuleerd waarin alle beleidsterreinen die te maken hebben met jeugd in tot uitdrukking zullen komen.
- Door de Dienst SoZaWe is geconstateerd dat er een onderbenutting is met betrekking tot de minimaregelingen. Door de Dienst zal er voor worden gezorgd dat de cliënten die gebruik kunnen maken van de regelingen zoveel mogelijk worden bereikt.
- De raad heeft in het kader van de modernisering van de WSW verschillende documenten vastgesteld die er voor zorgen dat Fryslân West de modernisering o.a. voor onze gemeente op een goede manier tot uitvoering zal brengen.

### ***Wat is het bestaande beleid***

#### *Bestuurlijke kaders – Kwijtschelding belastingen*

- Invorderingswet 1990.
- Gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid (Raadsbesluit 11-2005)

#### *Bestuurlijke kaders – Wet Maatschappelijke Ondersteuning*

- Visie- en Beleidsdocument WMO “Door Maatwerk Betere Zorg” van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Raadsbesluit 07-2006).
- Visie- en Beleidsdocument WMO gemeente het Bildt (Raadsbesluit 07-2006).
- Drie WMO-notities over Mantelzorg, Vrijwilligersbeleid en Burgerparticipatie (Raadsbesluit 12-2007).

#### *Bestuurlijke kaders – Jeugd- en jongerenwerk*

- Plan van aanpak Jeugdbeleid (Raadsbesluit 12-1998).

- Collegeprogramma 2006-2010.
- Startnotitie Jeugdbeleid (Raadsbesluit 11-2007)

#### *Bestuurlijke kaders – Peuterspeelzaalwerk*

- Professionalisering peuterspeelzaalwerk (Raadsbesluit 2003).
- Jaarlijkse subsidiebeschikking.

#### *Bestuurlijke kaders – Kinderopvang*

- Wet Kinderopvang (ingevoerd per 1 januari 2005)

#### *Bestuurlijke kaders – Algemeen maatschappelijk werk*

- Jaarlijkse subsidietoekenning.

#### *Bestuurlijke kaders – Sociale werkvoorziening*

- Kadernota Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) (Raadsbesluit 09-2007)

#### *Bestuurlijke kaders – Opvang asielzoekers*

- Bijdrageregeling maatschappelijke activiteiten en sportactiviteiten voor de bewoners van het AZC (Raadsbesluit 04-2004)

#### *Bestuurlijke kaders – Ouderenwerk*

- Nota ouderenbeleid (Raadsbesluit 07-1992)

### ***Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen***

#### Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Bij het vaststellen van het Visie- en Beleidsdocument WMO is als uitgangspunt genomen dat het WMO-vierjarenplan uitgaat van vaststaand beleid. Dit betekent dat er zowel inhoudelijk als financieel geen aanleiding is om tot een herijking van alle taakvelden c.q. het huidige welzijnsbeleid te komen. Ondertussen zijn de beleidsterreinen Vrijwilligerswerk, Mantelzorg en Burgerparticipatie uitgewerkt en volgt nog de notitie over het WMO-loket. Verder zal worden gekeken of de welzijnsterreinen wel zgn. “WMO-proof” zijn. Deze welzijnsterreinen raken namelijk aan de prestatievelden van de WMO.

#### Jeugd- en jongerenwerk

Gewerkt wordt aan de Kadernota Integraal Jeugdbeleid. Dit zal in 2009 uitmonden in een aantal uitvoeringsnotities, afhankelijk van aan welke terreinen binnen het jeugdbeleid de raad prioriteit geeft.

#### Peuterspeelzaalwerk

Op dit terrein is een tweetal ontwikkelingen gaande. In de eerste plaats gaat het daarbij om de invoering van zgn. VVE-programma's (Voor- en Vroegschoolse Educatie) op de peuterspeelzalen, een en ander in het kader van het gemeentelijk onderwijsachterstanden- beleid. Hiertoe worden door de gemeente middelen van het rijk ontvangen, die doelgericht moeten worden ingezet op projecten in de voorschoolse periode.

De aangehaalde programma's zijn met name bedoeld voor een adequate taalontwikkeling van de peuters.

#### Kinderopvang

De uitvoering van de Wet Kinderopvang ligt bij de Dienst Sociale Zaken. De gemeente houdt zich, in samenwerking met de GGD Fryslân, bezig met inspectie en vervolgens, indien nodig, met toezicht en handhaving bij kinderopvangvoorzieningen.

#### Algemeen maatschappelijk werk

Het aantal hulpeenheden is geëvalueerd. Gebleken is dat het aantal hulpeenheden wat wordt

afgenomen overeen komt met de subsidieafspraken die hierover worden gemaakt met Interzorg/HWL.

#### Sociale werkvoorziening

In 2009 zal door Fryslân West uitvoering worden gegeven aan de modernisering van de WSW waarvoor de raad in 2007 en 2008 een aantal documenten heeft vastgesteld.

#### Opvang Asielzoekers

De lege plaatsen binnen het AZC die zijn ontstaan doordat vluchtelingen onder het Generaal Pardon vielen worden opgevuld met asielzoekers vanuit andere gemeenten waar het AZC wordt gesloten. Het ziet er niet naar uit dat ons centrum op korte termijn wordt gesloten.

#### Ouderenwerk

De notitie Ouderenbeleid is gedateerd. In 2009 zal er dan ook een nieuwe notitie worden opgesteld in relatie tot de WMO. In de Perspectiefnota 2009-2012 is rekening gehouden met de financiële gevolgen van het formuleren van nieuw beleid.

### ***Wat gaan wij er voor doen***

#### Minimabeleid

De gemeente kent geen direct eigen minimabeleid. Verwezen wordt naar de regelingen (zoals de sprokkelkostenregeling en de bijdrage maatschappelijke activiteiten) die worden uitgevoerd door de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân.

Instandhouding van de gemeentelijke eigen bijdrageregeling voor de bewoners van het AZC ter bevordering van bijvoorbeeld sportactiviteiten, lidmaatschap bibliotheek.

#### Kwijtschelding belastingen

Toepassen van een kwijtscheldingsregeling die 100% van de bijstandnorm als bestaansminimum hanteert (NB: de rijksregeling gaat uit van 90% van de bijstandsnorm) Voor afvalstoffenheffing en rioolrechten kan kwijtschelding worden aangevraagd.

#### Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De vierde nota over het WMO-loket is in ontwikkeling en wordt in 2008 nog door de raad vastgesteld. De uitvoering wordt vervolgens in 2009 ter hand genomen.

#### Jeugd- en jongerenwerk

Nadat de raad in december 2008 de Kadernota Integraal Jeugdbeleid heeft vastgesteld zullen in 2009 de uitvoeringsnotities worden geschreven en worden vastgesteld door het college.

Verder zal in Middelseeverband uitvoering worden gegeven aan het 'Uitvoeringsplan Jong in Middelsee'. Dit plan is een uitvloeisel van het door alle Friese gemeenten ondertekende convenant.

#### Algemeen maatschappelijk werk

Er zijn geen bijzonderheden voor deze werksoort in 2009 te verwachten.

#### Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Het spreekt vanzelf dat het belangrijk is dat de kinderen die worden opgevangen in een kinderopvangvoorziening hier veilig kunnen spelen, er voldoende leidsters zijn en voldoende ruimte om te spelen.

Door een tweejaarlijkse inspectie door de GGD Fryslân wordt hier op toegezien. De GGD rapporteert vervolgens aan de gemeente en indien nodig start de gemeente, bij onvoldoende garanties op bovengenoemde terreinen, een toezicht- en handhavingstraject om tot verbetering te komen.

#### Opvang asielzoekers

Er zijn geen bijzonderheden voor deze werksoort in 2009 te verwachten.

### Ouderenwerk

In 2009 wordt een nieuwe WMO-notitie Ouderenbeleid opgesteld.

### Sociale werkvoorziening

Fryslân West draagt zorg voor de uitvoering van de modernisering van de WSW.

### Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>LASTEN</b>						
Ongewijzigd beleid	2.218.952	2.948.203	8.686.972	9.523.817	9.520.180	9.504.665
Structureel	1.909.648	5.738.770	836.845	-3.637	-15.515	-10.574
Incidenteel	0	20.000	15.000	0	0	0
Nieuwe raming	4.128.600	8.706.972	9.538.817	9.520.180	9.504.665	9.494.091
<b>BATEN</b>						
Ongewijzigd beleid	141.496	111.180	5.473.461	6.170.685	6.170.685	6.170.685
Structureel	1.111.057	5.362.281	697.224	0	0	0
Incidenteel	0	0	0	0	0	0
Nieuwe raming	1.252.553	5.473.461	6.170.685	6.170.685	6.170.685	6.170.685
Per saldo nadelig	2.876.047	3.233.511	3.368.132	3.349.495	3.333.980	3.323.406
Per saldo voordelig	0	0	0	0	0	0

### Samenstelling ramingen huidig jaar

			Lasten	Baten	Saldo
6610	100	Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid	54.932	0	-54.932
6610	800	Programma Inkomen	2.476.712	2.227.212	-249.500
6611	100	Sociale werkvoorziening	1.624.896	1.590.000	-34.896
6611	600	Programma Werk	2.223.492	1.988.921	-234.571
6612	100	Inkomenvoorzieningen IOAW	68.308	51.289	-17.019
6614	100	Bijzondere bijstand	116.406	9.200	-107.206
6614	200	Kwijtschelding belastingen	79.355	0	-79.355
6614	300	Minimabeleid	70.549	0	-70.549
6620	100	Algemeen maatschappelijk werk	108.324	0	-108.324
6620	200	Schuldhelpverlening	63.380	0	-63.380
6620	300	Ouderenwerk	154.330	0	-154.330
6620	700	Vrijwilligerswerk en Mantelzorg	25.421	0	-25.421
6621	100	Opvang asielzoekers (ROA)	625	0	-625
6621	200	Inburgering nieuwkomers	137.076	117.898	-19.178
6621	400	Opvang asielzoekers (AZC St. Annaparochie)	50.240	74.185	23.945
6622	100	Huishoudelijke verzorging	960.693	106.725	-853.968
6630	100	Jeugd- en jongerenwerk	159.804	0	-159.804
6630	300	Samenlevingsopbouwwerk	129.521	0	-129.521
6650	100	Kinderopvang	6.677	0	-6.677
6650	200	Peuterspeelzalen	95.649	0	-95.649
6650	300	Kinderopvang doelgroepen (WBK)	38.190	0	-38.190
6652	100	Vervoersvoorzieningen gehandicapten	894.237	5.255	-888.982
<b>Totaal</b>			<b>9.538.817</b>	<b>6.170.685</b>	<b>-3.368.132</b>

### Toelichting / analyse verschil 2009 t.o.v. 2008

vervallen incidentele ramingen 2008	-	20.000
kapitaallasten	-	76
apparatuurlasten en andere interne doorbelastingen	+	21.808

gevolgen lasten Perspectiefnota 2009 t/m 2012:	+	5.000
- jongerenparticipatie	+	15.000
- uitvoering nota Integraal jeugdbeleid: jeugd en jongerenwerk	+	10.000
- uitvoering WMO-notitie ouderenbeleid	+	15.000
- uitvoering WMO-notitie vrijwilligerswerken mantelzorg	-	12.000
- bijstelling raming subsidie sociaal cultureel werk		
bijstelling bijdrage Dienst SoZaWe Noardwest Friesland is uitgesplitst in lasten en baten		
verhoging bijdragen Sociale Werkvoorzieningschappen	+	11.271
opnemen alle lasten uit de begroting 2009 van de Dienst SoZaWe voor het Bildt, o.g.v.	+	770.524
de wet wijziging financiering samenwerkingsverbanden		
overige aanpassingen (waaronder inflatiecorrectie)	+	15.318
	Totaal lasten	+ 831.845
opnemen alle baten uit de begroting 2009 van de Dienst SoZaWe voor het Bildt o.g.v.		
de wet wijziging financiering samenwerkingsverbanden	+	684.824
verhoging specifieke uitkering Wet Sociale Werkvoorzieningschappen	+	12.400
	Totaal baten	+ 697.224

## ***Programma 7 Volksgezondheid en milieu***

### ***Algemeen***

Het programma omvat zorg voor

1. volksgezondheid inclusief jeugdgezondheidszorg,
2. riolering,
3. milieu,
4. afvalinzameling en –verwerking,
5. toezicht en handhaving,
6. begraafplaatsen.

Bij toezicht en handhaving van de fysieke leefomgeving betreft dit de onderdelen bouw, milieu, ruimtelijke ordening, veiligheid en Algemeen Plaatselijke Verordening. De werkzaamheden worden in samenwerking uitgevoerd met de Middelsee Gemeenten.

De uitvoering van een deel van de toezichtstaak, te weten de contrôles op de naleving van de gebruiksvergunning door het Brandpreventiebureau, is hier buiten beschouwing gelaten. Hiervoor wordt verwezen naar programma 1.

### ***Wat willen we in 2009 bereiken***

#### Volksgezondheid

Het doel van het gemeentelijk gezondheidsbeleid is het bevorderen van gezondheid voor iedereen. Het gaat hierbij niet alleen om medische zorg maar ook om de mogelijkheden om lichamelijk, geestelijk en sociaal beter te kunnen functioneren.

#### Riolering

Op doelmatig wijze het afvalwater verzamelen en afvoeren naar de rioolzuivering.

Het voorkomen van ongewenste emissies naar het oppervlaktewater, bodem en grondwater.

Het zoveel mogelijk voorkomen van wateroverlast

Voldoen aan de wettelijke eisen die er aan de kwaliteit van het water worden gesteld.

Minder hemelwater in de riolering.

#### Milieu

Een milieubeleid dat is gericht op het duurzaam beschermen en verbeteren van de milieukwaliteit van het Bildt, met extra aandacht voor de taken geluid, licht, lucht, gezondheid en afval tot en met 2011.

#### Toezicht en handhaving

- Een kwaliteitsverbetering voor deze taak en daarmee voldoen aan de landelijke kwaliteitseisen.
- Het scheppen van meer duidelijkheid en meer eenduidigheid op het gebied van de handhavingstaken.
- Verbeteren van het naleefgedrag.

#### Begraafplaatsen

Kwalitatief goed beheer van de bestaande begraafplaatsen tegen acceptabele kosten en met voldoende aandacht voor de arbeidsomstandigheden.

### ***Meetbare effecten in 2009***

- Aantal actuele vergunningen en meldingen verleend aan bedrijven die vallen onder het regime van de Wet milieubeheer.
- Aantal bodemonderzoeken, -saneringen en kwaliteitskeuringen.
- Aantal kilogram afval dat ten minste (on)gescheiden wordt ingezameld.

#### *Cijfermatige uitwerking:*

<u>Aantal (per jaar)</u>	<u>Periode: 2009 - 2011</u>
Aantal vergunningen (stuks p.j.)	6 - 8
Aantal meldingen (stuks p.j.)	40 - 50
Aantal bedrijven Wet milieubeheer (stuks p.j.)	590
Aantal bodemonderzoeken (stuks p.j.)	30 – 35
Aantal bodemsaneringen (stuks p.j.)	0 - 1

Aantal kwaliteitskeuringen (stuks p.j.)	3 - 6
Aantal kilogram restafval (ton p.j.)	2.200 - 2.700
Aantal kilogram gescheiden afval (ton p.j.)	3.300 – 4.000
Totaal aantal kilogram afval (ton p.j.)	5.500 – 6.700
Afvalscheiding (percentage)	60%

### ***Wat is het bestaande beleid***

#### *Bestuurlijke kaders – Volksgezondheid*

- Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid “het Bildt: een gezonde(re) gemeente” van 2004 t/m 2007 (Raadsbesluit 06-2004).

#### *Bestuurlijke kaders – Riolerings*

- Gemeentelijk Rioleringsplan, GRP 2008/2012.
- Basisrioleringsplannen.

In het GRP is het rioleringsbeleid vastgelegd en wordt invulling gegeven aan de (wettelijke) planverplichting. Per dorp is een basisrioleringsplan (BRP) vastgesteld, afgestemd op het GRP.

#### *Bestuurlijke kaders – Milieu*

- Milieubeleidsplan gemeente het Bildt van 2008 t/m 2011 (Raadsbesluit 06-2008).
- Milieuprogramma gemeente het Bildt 2008 (vast te stellen eind 2008).
- Bodembeheersplan gemeente het Bildt van 2006 t/m 2010 (Collegebesluit 05-2006)
- Afvalscheiding en -preventieplan gemeente het Bildt van 2005 t/m 2008 (Raadsbesluit 09-2005).
- (Zwerfafvalbeheersplan gemeente het Bildt van 2007 t/m-2010 (collegebesluit 09-2007).
- (Lichthinderbeleidsplan gemeente het Bildt 2007 e.v. (raadsbesluit 04-2007).

#### *Bestuurlijke kaders – Toezicht en handhaving*

- Handhavingsbeleid fysieke leefomgeving (Raadsbesluit 11-2004).

#### *Bestuurlijke kaders – Begraafplaatsen*

- Nota begraafplaatsen "Begraven op het Bildt" (Raadsbesluit 09-2005).

### ***Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen***

#### Volksgezondheid

De werkingsduur van de bestaande nota gemeentelijk gezondheidsbeleid is in 2007 afgelopen. De evaluatie vindt plaats in het 4<sup>e</sup> kwartaal van 2008 en zal inzicht geven in welk effect het beleid in de afgelopen jaren heeft gehad. Met name het project “De gezonde school en genotsmiddelen” zal inzicht moeten geven in het effect op gebruik van alcohol en drugs in de scholen voor het voortgezet onderwijs in St.-Annaparochie. Met ingang van 1 januari 2009 ligt er een nieuwe nota waarin ook aandacht zal worden geschonken aan het onderwerp medische milieukunde. Medische milieukunde staat in de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid centraal en omvat de gezondheidseffecten door milieufactoren.

Tot 1 januari 2009 is het zo dat de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is onderverdeeld in een zgn. uniform deel en een maatwerk deel. De Rsu-gelden voor het uniforme deel worden op basis van een convenant in VFG-verband doorgesluisd naar Thuiszorg Het Friese Land. M.b.t. het maatwerkdeel werden met de Thuiszorg specifieke afspraken gemaakt, kijkend naar de specifieke situatie van kinderen op het Bildt.

Met ingang van 1 januari 2009 zijn de producten opnieuw gedefinieerd. Voor de JGZ betekent dat dit nu valt onder JGZ van het Centrum voor Jeugd en Gezin. De Rsu-gelden zijn omgezet in een Brede Doel Uitkering (BDU).

Vanaf 1 januari 2009 is de Hulpverleningsdienst, waar de GGD Fryslân onderdeel van uit maakt, verantwoordelijk voor de hele JGZ. Over de financiering hiervan moeten nog aparte afspraken worden gemaakt met de Hulpverleningsdienst.

### Riolering

In 2007 is begonnen met het opstellen van een nieuw breed Gemeentelijk Riolering Plan (GRP) opgesteld met een looptijd van 2008 tot 2012. De nadruk zal daarin komen te liggen op het verder terug dringen van de emissies. Zeer nauw verweven met de riolering is de kwaliteit oppervlaktewater, en hieraan wordt de komende jaren steeds hogere eisen gesteld. In de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn hiervoor de lijnen en verantwoordelijkheden uitgezet. In samenwerking met het Wetterskip worden de te treffen maatregelen per gemeente bepaald. In tegenstelling tot eerdere verwachtingen zijn de door de gemeente uit te voeren maatregelen in het kader van het KRW nihil. Deze maatregelen zijn meegenomen in het eind 2008 vastgestelde GRP. De te nemen maatregelen op het Bildt zullen in de loop der jaren, in samenspraak met de gemeente het Bildt, door en namens het Wetterskip worden uitgevoerd.

### Milieu

De werkingsduur van het bestaande gemeentelijk milieubeleidsplan loopt van 2008 tot en met 2011. Met ingang van 2008 e.v. is het meerjarige perspectief m.b.t. het toekomstig milieubeleid opnieuw geformuleerd en bestuurlijk vastgesteld, met in achtneming van onder meer de volgende trends:

- Met ingang van 2010 zal worden gewerkt met een nieuw wettelijk regime voor één integrale omgevingsvergunning met procedurele en voor zover mogelijk inhoudelijke koppeling tussen meerdere vergunningstelsels van verschillende beleidsterreinen.
- Aanpassing van de bodemregelgeving aan landelijke beleidsvernieuwingen. Het bodembeleid gaat zich richten op een bewuster en meer duurzaam gebruik van de bodem, waarbij de (gebruik)waarde van de bodem behouden moet blijven. Deels is dit uitgewerkt in het gemeentelijke bodembeheersplan t/m 2010. In 2011 bestaat het voornemen tot actualisatie van het beheersplan.
- Belangrijke toekomstige wijzigingen binnen het afvalbeleid zijn: verruiming van de beleidsvrijheid m.b.t. afvalinzameling, heroriëntatie van contractbeheer (o.a. voor inzameling en verwerking), toename afvalcomponenten (kunststof), aanpak van zwerfafval, wijziging van kostenverdeling en van wijze van doorberekening (producentenverantwoordelijkheid) binnen het afvalbeheer.
- Wijziging wetgeving (deregulering) en daardoor wijziging van inhoudelijke rol die gemeenten hoogstwaarschijnlijk gaan krijgen bij de invulling van milieuthema's zoals klimaat- en geluidbeleid op lokaal niveau voor 2009 e.v.
- Invoering zorgplicht voor actieve openbaarheid en ontsluiting van milieukwaliteitinformatie (via website of register) voor inwoners.
- Versterking van de (inhoudelijke en financiële) samenhang en afweging tussen milieu met andere beleidsvelden (natuur en ruimtelijke ordening).

### Begraafplaatsen

De werkingsduur van de bestaande nota loopt af in 2010. Bij de evaluatie van de kosten en baten van de begraafplaatsen zal dan opnieuw gekeken worden naar de kostendekkendheid van de begraafplaatsen. Eventueel worden de tarieven dan herzien.

### ***Wat gaan wij er voor doen***

#### Volksgezondheid

Aan de hand van de evaluatie van het bestaande beleid, de wettelijke taken die vastliggen in de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid en de monitoring door GGD Fryslân en Thuiszorg Het Friese Land, wordt nieuw beleid geformuleerd.

Vanaf 1 januari 2009 is de Hulpverleningsdienst, waar de GGD Fryslân onderdeel van uit maakt, verantwoordelijk voor de hele JGZ. Over de financiering hiervan moeten nog aparte afspraken worden gemaakt met de Hulpverleningsdienst.

### Riolering

Onderzoek naar de toestand van de riolering, het uitvoeren van onderhoud, vervangings- en verbeteringsmaatregelen conform het GRP. De komende jaren zal de nadruk liggen op het afkoppelen van verharde oppervlakten.

### Milieu

Voorkomen van nieuwe gevallen van milieuverontreiniging, het duurzaam beschermen/ beheren en indien gewenst verbeteren van de aanwezige milieukwaliteit(en), door vnl.:

- Alle bedrijven (inclusief gemeentelijke bedrijfsvoering) moeten beschikken over een actuele vergunning/ melding en binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen.
- Bij bouwen en ruimtelijke ontwikkelingen wordt het gebruik van grond cq. de functie altijd getoetst aan de actuele milieukwaliteit. Voor de bodemkwaliteit vindt dit plaats door uitvoering van het bodembeheersplan tot 2010; In 2011 is een actualisatie benodigd.
- Voorkomen van (zwerf)afval, de bestaande wijze van afvalinzameling ten minste in stand te houden en te optimaliseren door heroriëntatie op het gebied van gescheiden inzameling en verwerking van componenten door uitvoering van de maatregelen opgenomen in het afvalscheiding en preventieplan tot en met 2008. In 2009 zal opnieuw de koers bepaald moeten worden in een op te stellen nieuw plan.
- Actief beheer van milieukwaliteitinformatie door inventarisatie, registratie, beheer, periodiek actualisatie, (digitaal) ontsluiting en het geven van voorlichting. Het bodeminformatiesysteem en inrichtingenbestand wordt periodiek geactualiseerd door invoering van nieuwe informatie en verder uitgebouwd voor andere milieuthema's.

### Toezicht en handhaving

- Jaarlijks een uitvoeringsprogramma opstellen en ten uitvoer brengen.
- Verbeteren van de samenwerking en afstemming met overige handhavingpartners zoals Wetterskip, Provincie en politie.
- Monitoren van de resultaten en weergeven in de vorm van een jaarlijks verslag.
- Uitvoeren van preventief toezicht op basis van een vastgelegde frequentie.

### Begraafplaatsen

Er wordt een nieuwe begraafplaatsenverordening opgesteld die aansluit bij het door de raad vastgestelde beleidsdocument 'begraven op het Bildt'. Er wordt onderzocht welke maatregelen genomen kunnen worden om toegankelijkheid van begraafplaatsen te verbeteren en de onderhoudskosten van paden op de begraafplaatsen te verminderen. Voor 2010 wordt het bestaande beleid geëvalueerd.

### ***Wat mag het kosten***

	Rekening		Begroting		Meerjarenbegroting	
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>LASTEN</b>						
Ongewijzigd beleid	3.087.319	2.728.373	2.848.527	2.865.421	2.765.152	2.683.814
Structureel	-335.771	120.154	16.894	-100.268	-81.339	-29.325
Incidenteel	0	15.000	51.000	0	0	0
Nieuwe raming	2.751.548	2.863.527	2.916.421	2.765.152	2.683.814	2.654.488
<b>BATEN</b>						
Ongewijzigd beleid	1.751.374	1.867.234	1.938.712	2.059.121	2.047.365	2.047.036
Structureel	223.487	71.478	120.409	-11.756	-329	-326
Incidenteel	0	0	0	0	0	0

Nieuwe raming	1.974.861	1.938.712	2.059.121	2.047.365	2.047.036	2.046.710
Per saldo nadelig	776.688	924.815	857.300	717.787	636.778	607.778
Per saldo voordelig	0	0	0	0	0	0

### *Samenstelling ramingen huidig jaar*

	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
6714 100 Openbare gezondheidszorg	104.816	0	-104.816
6715 100 Jeugdgezondheidszorg van het CJG	215.494	134.048	-81.446
6716 100 WMO van het Centrum voor Jeugd en Gezin	45.341	47.344	2.003
6721 100 Algemeen beheer afvalverwijdering c.a.	1.091.856	58.717	-1.033.139
6722 100 Riolen en rioolgemaal	817.204	0	-817.204
6723 100 Beleidsontwikkeling en advies m.b.t. milieu	81.951	0	-81.951
6723 101 Vergunningverlening	49.915	0	-49.915
6723 102 Handhaving en toezicht	103.699	0	-103.699
6723 103 Bodem en grondwater	45.136	0	-45.136
6723 104 Overig milieubeheer	61.798	0	-61.798
6723 200 Ongediertebestrijding	1.384	0	-1.384
6724 100 Begraafplaatsen/lijkbezorging	297.828	20	-297.808
6725 100 Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	0	1.064.731	1.064.731
6726 100 Baten rioolrechten	0	632.831	632.831
6732 100 Baten begraafplaatsrechten	0	121.430	121.430
<b>Totaal</b>	<b>2.916.422</b>	<b>2.059.121</b>	<b>-857.300</b>

### *Toelichting / analyse verschil 2009 t.o.v. 2008*

personeel van derden	+	4.189
gevolgen lasten Perspectiefnota 2009 t/m 2012:		
- uitbreiding urnenmuur St.-Annaparochie	+	6.000
- uitvoering Integraal jeugdbeleid: jeugd en gezin	+	29.000
- uitvoering nota gemeentelijke gezondheidszorg	+	15.000
- uitbreiding openingstijden Milieustraat in Stiens*	+	19.298
- uitvoering milieubeleidsplan	+	20.000
* voor €19.298 in plaats van €31.000		
overige goederen en diensten (algemeen)	+	
verhoging bijdrage aan Hulpverleningsdienst Fryslân (GGD)	+	6.083
verlaging bijdrage aan Thuiszorg het Friese Land overeenkomstig de verlaging van de specifieke uitkering jeugdgezondheidszorg	-	46.523
investeringsbijdrage voor sanering Zuidervaart te St.-Annaparochie	+	30.000
verlaging dotatie aan voorzieningen	-	33.493
kapitaallasten	-	93.455
apparatuurlasten en andere interne doorbelastingen	+	41.649
kosten periodiek onderzoek riolen (in plaats van tlv de voorziening GRP)	+	69.265
overige aanpassing (waaronder inflatiecorrectie)	+	611
	<b>Totaal lasten</b>	<b>+ 52.894</b>
verhoging baten rioolrechten	+	119.891
verhoging baten afvalstoffenheffing	+	8.893
verhoging vergoeding van derden voor inzet personeel tbv Menaldumadeel	+	6.000
vergoeding voor scheiding kunststof verpakkingen	+	42.000
verhoging baten begraafplaatsrechten (inkl. afkoopsommen)	+	17.317
verlaging verrekening / interne doorbelasting	-	68.464
verlaging specifieke uitkeringen jeugdgezondheidszorg en CJG	-	46.523
verhoging dividenduitkering	+	147
overige aanpassingen	-	41.148
	<b>Totaal baten</b>	<b>+ 120.409</b>



## ***Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting***

### ***Algemeen***

Dit programma omvat de gemeentelijke taken op het terrein van:

1. de ruimtelijke ordening (beheer, ontwikkeling, inrichting, bouwen) en
2. volkshuisvesting

Centraal staat de missie: ‘het Bildt, een ondernemende gemeente waar ruimte is voor een unieke leefomgeving en betrokken leefgemeenschappen’. Daarbij wordt gezocht naar een balans in de volgende uitgangspunten: het behouden van de open ruimte, bouwen naar behoefte met aandacht voor specifieke doelgroepen, ruimte voor economische ontwikkeling, het faciliteren van bedrijvigheid en de aanwezigheid van voldoende voorzieningen

### ***Wat willen we in 2009 bereiken***

#### Ontwikkelingen n.a.v. wetgeving en bovengemeentelijk beleid:

- Adequaate, actueel en inzichtelijk ruimtelijk beleid op basis waarvan de gemeente zich kan ontwikkelen als woon-/ werkgemeente in een aantrekkelijk landschap.
- Meer aandacht voor het behoud en versterking van het unieke karakter van het Bildt (landschap, wonen en werken) en het behoud van het waardevolle erfgoed.
- Ruimte voor economische ontwikkeling (zie ook programma 3).
- Uitbouwen en versterken van de positie van St.-Annaparochie als regionaal centrum. (Nog) beter faciliteren eigen bedrijvigheid (zie ook programma 3).  
Inspelen op ontwikkelingen in de landbouwsector (geen verdere glastuinbouwontwikkeling).

#### Ontwikkelingen naar aanleiding van eigen beleid:

- Meer aandacht voor sociale woningbouw en bouwen voor specifieke doelgroepen.
- Extra aandacht voor specifieke doelgroepen, starters en sociale woningbouw
- Zorg dragen voor een evenwichtig en duurzaam aanbod op de Bildtse woningmarkt.

### ***Meetbare effecten in 2009***

#### Ontwikkelingen n.a.v. wetgeving en bovengemeentelijk beleid:

- Meetbaar effect is het benoemen van een percentage actuele of geactualiseerde bestemmingsplannen (in procedure) in een bepaald jaar ;
- Meenemen kwalitatieve aspecten in bestemmingsplannen (kwaliteiten: stedenbouwkundig, landschappelijk, omgeving, e.d.) zoals het bestemmingsplan Buitengebied, waarin landschappelijke kwaliteiten centraal staan;
- Meetbaar aantal digitaal vervaardigde bestemmingsplannen, beschikbaar voor de burger
- Inspelen op ontwikkelingen in de landbouwsector door bijvoorbeeld in het bestemmingsplan Buitengebied hiervoor ruimte te creëren.

#### Ontwikkelingen naar aanleiding van eigen beleid:

- Voldoen aan uitbreidingsopgave (Woonplan 2001):

<u>Plaats</u>	<u>Periode 1998-2010</u>
	Groeiklasse
St.-Annaparochie	330+
St.-Jacobiparochie	60-80
Minnertsga	60-80
Oudebildtzijl	15-25
Vrouwenparochie	15-25
Nij Altoenae	15-25
Westhoek	0
Totaal	530
Herstructurering	Pm

- Structuurplan woonplan in 2009 e.v.

### ***Wat is het bestaande beleid***

De gemeente dient uitvoering te geven aan de relevante wet- en regelgeving op het gebied van de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting. Het bestaande beleid is vastgelegd in o.a. de volgende nota's, notities en beleidsstukken:

- Perspectiefnota 2009-2012.
- Collegeprogramma 2006-2010.
- Bestemmingsplannen.
- Nota van Uitgangspunten bestemmingsplan Buitengebied (Raadsbesluit van 02-2005).
- Notitie Verstening in het Buitengebied (Raadsbesluit van 02-1998).
- Notitie Intensieve Veehouderijbedrijven (Raadsbesluit van 03-1998).
- Handhavingsbeleid voor de fysieke leefomgeving (Raadsbesluit van 11-2004).
- Structuurvisie St.-Annaparochie (Raadsbesluit van 06-1999).
- Beleidsvisie antenne-installaties voor het mobiele telefoonverkeer (Raadsbesluit van 09-2000).
- Woonplan (Raadsbesluit van 07-2001), herzien in 2007.
- Planschadenotitie (Raadsbesluit van 10-2004). Voornemen tot herziening in 2008.
- Welstandsnota (Raadsbesluit van 05-2004).

### ***Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen***

Hierbij dient een onderscheid te worden gemaakt tussen ontwikkelingen die voortvloeien uit veranderende wetgeving of bovengemeentelijk beleid en ontwikkelingen die voortvloeien uit eigen beleid(voornemens) van de gemeente.

#### Ontwikkelingen n.a.v. wetgeving en bovengemeentelijk beleid

##### *Fundamentele herziening Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO).*

Deze herziening is dermate omvangrijk dat er sprake is van een nieuwe wet. Naast wijzigingen in de procedures van ruimtelijke plannen e.d. is extra aandacht gevraagd voor de digitalisering en actualisering van bestemmingsplannen. Naar aanleiding van deze herziening zijn diverse wetten aangepast. In 2009 zal met de doorwerking van deze wetten rekening moeten worden gehouden. Onder andere met de verplichting tot het opstellen van structuurplannen en het opnemen van exploitatiekaarten bij bestemmingsplannen waarin bouwmogelijkheden worden voorzien.

##### *Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)*

Belangrijkste item in deze nieuwe wet is de invoering van het instrument omgevingsvergunning. Projecten waarbij sprake is van verschillende soorten vergunningen kunnen met één vergunning worden afgedaan. De verwachting is dat deze wet als ingangsdatum 2010 zal hebben.

##### *Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen onroerende zaken (Wet KPB)*

Deze wet is opgesteld om ervoor te zorgen dat het eenvoudiger wordt om volledige informatie te krijgen over de rechtstoestand van een onroerende zaak op een bepaald moment. Dat kan door de introductie van een eenduidige registratiemethodiek en aan elkaar gekoppelde registers van gemeenten en Kadaster. De wet zal in verschillende fasen worden ingevoerd.

##### *Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)*

In 2009 (1 juli) moeten alle gemeenten een Basis Gebouwen Registratie (BGR) en een Basis Registratie Adressen (BRA) in werking hebben teneinde deze gegevens goed raadpleegbaar te hebben.

##### *Herziening Wet Geluidhinder (Zie Programma 7)*

##### *Verdrag van Malta*

Archeologie dient een plaats te hebben in ruimtelijke plannen. De gewijzigde Monumentenwet zal

naar verwachting in 2008 van kracht worden. In 2009 zal uitvoering moeten gegeven aan de daaruit voortvloeiende verplichtingen.

#### *Woningwet*

Naar aanleiding van een wijziging in de Woningwet krijgt de gemeente meer beleidsruimte bij bouwaanvragen (o.a. toetsing Bouwbesluit).

#### *Actualiseren bestemmingsplannen*

Naar aanleiding van gewijzigd bovengemeentelijke beleid als het Streekplan, Nota Ruimte, e.d.

#### *Handhaving (Zie Programma 7)*

#### Ontwikkelingen naar aanleiding van eigen beleid

- Structuurplan wonen met aandacht voor specifieke doelgroepen en herstructurering, Uitrol in 2009, e.v.
- Woningbouw in dorpen, waaronder St.-Annaparochie (Zuidwest, Nije Kamers 3/ 4, 't Bosch, centrum West, voormalige locatie Wonen Noord West Friesland), Minnertsga (Groot Hermana), Oudebildtzijl (uitbreiding), St-Jacobiparochie (sportvelden), Van Wijngaardenstraat (starterswoningen).
- Actualisering en digitalisering van bestemmingplannen (op basis van het plan van het Plan van Aanpak).
- Nieuw Bestemmingsplan Buitengebied.
- Ontwikkeling gemeentelijke Structuurvisie.
- Elfstedenvaarroute, (zie programma 5).

#### *Wat gaan wij er voor doen*

- Ad 1. Actualiseren bestemmingsplannen Buitengebied, Oudebildtzijl (dorp), Bildtdijken, St.-Jacobiparochie (dorp). De actualisaties zijn opgestart en hebben hun doorwerking naar 2009 e.v.
- Actualiseren bestemmingsplannen via Plan van Aanpak (Mede n.a.v. herziening Wet op de ruimtelijke ordening - Wro). Volgens de nieuwe Wro dienen gemeenten te beschikken over actuele bestemmingsplannen (max. 10 jaar oud). Het overgangsrecht regelt dat indien bestemmingsplannen bij de inwerkingtreding van de nieuwe WRO ouder zijn dan 5 jaar, deze binnen vijf jaar moeten zijn vervangen door een nieuw (vastgesteld) bestemmingsplan.
  - Digitaliseren van bestemmingsplannen. Alle nieuwe bestemmingsplannen worden gedigitaliseerd. Vanaf de datum van inwerkingtreding van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening (01-07-2008) is dit een wettelijke verplichting. Alle bestemmingsplannen die dan tot stand komen dienen volgens een vastgestelde opmaak digitaal te worden opgesteld en te worden ontsloten middels een gemeentelijke website. Thans vigerende bestemmingsplannen hoeven pas aan deze norm te voldoen wanneer ze worden herzien.
  - Ontwikkelen Reclamebeleid. Uitrol van dit beleid gestart in 2008, uitrol 2009 e.v.
  - Opstellen van een gemeentelijke structuurvisie (Mede n.a.v. herziening Wro).
  - Afwikkeling en uitvoering revitalisering bedrijventerrein te St.-Jacobiparochie K.K. de Vriesstraat (zie tevens programma 3).
  - Mogelijk planologische medewerking verlenen aan de ontwikkeling van de Wissel fase 3.
  - Ontwikkeling woningbouwlocaties. Bij St.-Annaparochie Zuidwest wordt expliciet aandacht besteed aan bouwen voor specifieke doelgroepen.
- Ad 2. Structuurvisie wonen. Opstellen visie en mogelijke uitrol van dit beleid in 2009, e.v.
- Maken van afspraken met Wonen Noordwest Friesland over herstructurering en bouwen voor specifieke doelgroepen/ sociale woningbouw.

Te realiseren aantallen te bouwen woningen. Betreft totale (maximale) capaciteit plannen

<u>Plaats</u>	<u>Plan</u>	<u>Aantal</u>	<u>Status</u>
---------------	-------------	---------------	---------------

-	St.-Annaparochie	Zuidwest	± 300	Vanaf 2008 in ontwikkeling, doorloop tot na 2010
-	St.-Annaparochie	Fan Harenshûs	± 22	Zorgcomplex, in ontwikkeling, in 2010 gereed
-	St.-Annaparochie	Nije Kamers 3 en 4	± 70	In ontwikkeling. Doorloop in 2009, e.v.
-	St.-Annaparochie	Grietmansstraat	± 21	Voormalige locatie Woningstichting <sup>1</sup> . Initiatieffase.
-	St.-Annaparochie	't Bosch	± 4	In ontwikkeling, Doorloop in 2009, e.v.
-	St.-Annaparochie	Nij Toerenburg fase 2	± 16	In ontwikkeling. Doorloop in 2009, e.v.
-	St.-Jacobiparochie	Sportcomplex c.a.	± 32	In ontwikkeling. Doorloop in 2009, e.v.
-	St.-Jacobiparochie	Van Wijngaardenstraat	± 6	Planologisch geregeld. Ontwikkeling verwacht in 2008/2009
-	St.-Jacobiparochie	Invullocatie Kadal	2	Principe
-	Minnertsga	Bosdykje fase 3, 4	± 15	Afgewogen. 2009 e.v.
-	Minnertsga	Groot Hermana fase 2	± 25	In ontwikkeling. Doorloop in 2008, e.v.
-	Minnertsga	Groot Hermana fase 3	± 20	Fase 3 in ontwikkeling 2009 Fase 4 Na 2010 <sup>1</sup>
-	Minnertsga	Hermanawei/ Skoalstrjitte	± 13	In ontwikkeling. Doorloop 2009.
-	Vrouwenparochie	Invullocatie spoorbaan-gebied	3	Planologisch geregeld.
-	Vrouwenparochie	Uitbreiding	± 5	In ontwikkeling. Doorloop in 2008, e.v.
-	Nij Altoenae	Uitbreiding fase 2	± 10	In ontwikkeling.
-	Nij Altoenae	Uitbreiding fase 3	± 3/4	In ontwikkeling na 2010
-	Oudebildtzijl	Uitbreiding	± 20	In voorbereiding. Doorloop 2009 <sup>1</sup>

Aantallen hebben betrekking op de maximale (geschatte) plancapaciteit. Voor een deel is er sprake van ontwikkeling van een locatie door derden. De gemeente draagt in dat geval zorg voor het planologisch regelen van de desbetreffende locatie en beoordeelt de passendheid in het beleid (Woonplan).

*De activiteiten die cursief zijn weergegeven en voorzien van een <sup>1</sup> zijn op het moment van opstellen van de programmabegroting nog niet aan een besluitvormingstraject onderworpen of zitten in een besluitvormingstraject.*

#### Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>LASTEN</b>						
Ongewijzigd beleid	1.358.771	859.768	814.426	949.688	918.763	892.605
Structureel	-123.206	-45.342	135.262	-30.925	-26.158	-1.682
Incidenteel	0	65.500	0	0	0	15.000
Nieuwe raming	1.235.565	879.926	949.688	918.763	892.605	905.923
<b>BATEN</b>						
Ongewijzigd beleid	199.067	207.150	188.999	224.623	224.623	224.623
Structureel	186.181	-18.151	35.624	0	0	0
Incidenteel	0	0	0	0	0	0
Nieuwe raming	385.248	188.999	224.623	224.623	224.623	224.623
Per saldo nadelig	850.317	690.927	725.065	694.140	667.982	681.300
Per saldo voordelig	0	0	0	0	0	0

#### Samenstelling ramingen huidig jaar

	Lasten	Baten	Saldo
6810 100 Bestemmings- en structuurplannen	412.211	0	-412.211
6820 100 Volkshuisvestingsbeleid	15.213	0	-15.213
6820 300 Gemeentelijke woningexploitatie	2.580	3.523	943
6821 100 Dorpsvernieuwing	68.526	0	-68.526
6822 100 Bouw-, woning- en welstandstoezicht	387.220	2.600	-384.620
6822 300 Woonwagenschap	548	0	-548

	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
6822 500 Overige volkshuisvestingsaangelegenheden	3.589	0	-3.589
6823 100 Leges bouwvergunningen	0	218.500	218.500
6830 100 Bouwgrondexploitatie	59.800	0	-59.800
<b>Totaal</b>	<b>949.687</b>	<b>224.623</b>	<b>-725.065</b>

***Toelichting / analyse verschil 2009 t.o.v. 2008***

vervallen incidentele raming 2008	-	65.500
verhoging budget opstellen algemene plannen	+	17.784
overdrachten	-	176
kapitaallasten	-	2.571
apparaatslasten en andere interne doorbelastingen	+	84.962
gevolgen lasten Perspectiefnota 2009 t/m 2012:		
- ecologische basiskaart en Geluidsniveaukaart	+	1.665
- ontwikkeling structuurvisies	+	25.000
- versnelde actualisering bestemmingsplannen	+	7.500
overige aanpassingen (waaronder inflatiecorrectie)	+	36.490
	<b>Totaal lasten</b>	<b>+ 87.762</b>
verhoging huur gemeentewoning	+	56
verhoging opbrengst bouwleges (inkl. autonome stijging)	+	35.568
	<b>Totaal baten</b>	<b>+ 35.624</b>



## ***Programma 9 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien***

### ***Algemeen***

#### **Inleiding**

De algemene dekkingsmiddelen, zoals o.a. de algemene uitkering uit het gemeentefonds worden niet als baten in de diverse programma's opgenomen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien afzonderlijk zichtbaar worden gemaakt. Er is om die reden dus geen sprake van een programma en om die reden wijkt dit overzicht af van de hiervoor gehanteerde programma-indeling. Inzicht in de baten is echter essentieel voor de raad. Daarom zijn de belangrijkste onderdelen van de algemene dekkingsmiddelen verplicht (BBV) voorgeschreven.

Onder de algemene dekkingsmiddelen wordt verstaan:

- ontvangen belastingen (vrij besteedbaar);
- algemene uitkering uit het gemeentefonds
- dividend
- overige eigen middelen
- saldo van de financieringsmiddelen

#### **Overzicht algemene dekkingsmiddelen**

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen worden daarbij onderverdeeld in;

- lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is;
- algemene uitkeringen;
- dividend;
- saldo van de financieringsfunctie;
- overige algemene dekkingsmiddelen.

#### **Overzicht algemene dekkingsmiddelen**

	<b>Rekening 2007</b>	<b>Begroting 2008</b>	<b>Begroting 2009</b>
Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	1.315.680	1.346.324	1.398.833
Algemene uitkeringen	10.737.845	11.225.941	11.728.880
Dividend	786.756	102.081	118.914
Saldo financieringsfunctie	583.051	540.556	615.282
Compensabele BTW vs uitkering uit BTW-compensatiefonds	-113.776	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	-89.600	-70.600
	<b>13.309.556</b>	<b>13.125.302</b>	<b>13.791.309</b>
<b>Onvoorzien</b>	0	15.250	15.250
	<b>13.309.556</b>	<b>13.140.552</b>	<b>13.806.559</b>

#### ***1. Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is***

Het Bildt kent alleen de onroerende zaakbelastingen en de woonforensenbelastingen als vrij besteedbare belastingen. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

#### ***2. De algemene uitkering uit het gemeentefonds***

In het spraakgebruik wordt 'de algemene uitkering' als synoniem gezien van 'het gemeentefonds'. Uit het gemeentefonds worden echter zowel algemene uitkeringen als integratie-uitkeringen verstrekt (evenals de zogenaamde artikel 12-uitkeringen).

De omvang van het gemeentefonds kan wijzigen door taakwijzigingen, compensatie voor verdwijnen van inkomsten, kortingen/bezuinigingen en het accres van de zogeheten normeringmethode. De algemene uitkeringen stijgen óf dalen evenredig aan de wijziging in de omvang van het gemeentefonds.

De algemene uitkering wordt verdeeld met behulp van algemene verdeelmaatstaven die gebaseerd zijn op structuurkenmerken.

De gemeentefondsvervangende uitkering die het Bildt krijgt voor de aanwezigheid van het AZC wordt ook als algemene uitkering beschouwd.

De WMO-uitkering wordt ingaande 2009 (door het rijk) als algemene uitkering beschouwd, evenals de suppletie-uitkeringen voor afschaffing van de gebruikersheffing OZB.

De integratie-uitkeringen werden veelal gebruikt als overgangsmaatregel om herverdeeffecten bij de omzetting van een specifieke uitkering naar de algemene uitkering uit het gemeentefonds te vergemakkelijken. Deze uitkeringen worden verdeeld op basis van in het verleden bestede of ontvangen gelden voor een bepaalde activiteit. Het is wel de bedoeling dat een integratie-uitkering op zeker moment ophoudt te bestaan en dat de verdeling van het geld via de reguliere maatstaven verloopt.

Het Bildt ontvangt in 2009 en volgende jaren integratie-uitkeringen voor:

Wet Uitkering Wegen	€296.581
Correctie VHROSV	€ 8.967
Motie Pater – van der Meer	€ 54.967
Bibliotheken	€ 12.520

Driemaal per jaar verschijnt een gemeentefondscirculaire die de gemeenten over de omvang en de verdeling van het fonds informeert. Die circulaire spelen een rol in het gemeentelijke begrotingsproces (maart, mei en september).

De in de begroting 2009 opgenomen uitkeringen gemeentefonds zijn gebaseerd op de Meicirculaire Gemeentefonds 2008.

In de juni- en septembercirculaire 2007 is aangekondigd dat de behoedzaamheidsreserve ingaande 2008 gehalveerd zou worden. Het voordeel van de halvering van de behoedzaamheidsreserve is dat beter wordt aangesloten bij de begrotingspraktijk van gemeenten. Immers gemeenten boekten veelal een deel van de oorspronkelijke behoedzaamheidsreserve mee in hun begroting. In de meicirculaire 2008 is aangegeven dat de halvering in 2008 niet doorgaat, omdat de invoering anders dan verondersteld niet budgettair neutraal uitgevoerd kon worden. In het najaar van 2008 zal worden besproken of, en zo ja hoe, de halvering van de behoedzaamheidsreserve alsnog gestalte kan krijgen.

Gelet op het voorgaande is er in de begroting 2009 geen rekening gehouden met een uitkering van de behoedzaamheidsreserve.

### **3. Dividenden**

De gemeente het Bildt is in het bezit van aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten:

- 73.905 aandelen nominaal €2,50 = €184.762,50

Voor 2009 is rekening gehouden met een dividenduitkering over 2008 van €1,73 per aandeel.

Vanwege de extra dividenduitkeringen van de BNG in 2006 en 2007 werd in de begroting 2008 uitgegaan van een reguliere dividenduitkering van €1,50 per aandeel. Dit lijkt nu echter te voorzichtig te zijn geweest; de uitkering was €1,75 per aandeel. Derhalve wordt de uitkering in 2009 weer €17.166 hoger geraamd.

Een viertal kleinere deelnames (totaal nominaal groot €80.278,14) worden op de betreffende programma's (3 en 7) verantwoord, zoals in het BBV voorgeschreven.

#### 4. Saldo financieringsfunctie

Het saldo bestaat uit de lasten en baten voor de:

1. geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar welke verband houden met de kortlopende financiering van de begroting;
2. geldleningen en uitzetting langer of gelijk aan 1 jaar welke verband houden met de treasuryfunctie.

Op begrotingsbasis bestaat het saldo financieringsfunctie alleen uit de bespaarde rente door interne financiering via de reserves en voorzieningen: 4,75% van €11.320.831.

De verschuldigde rente voor externe financiering wordt op een kostenplaats verzameld en tezamen met de bespaarde rente via de rente-omslagmethode aan de desbetreffende programma's toegerekend (op basis van de boekwaarden van investeringen). Voor 2009 is een renteomslagpercentage van 4,84 gehanteerd.

Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

#### 5. Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder de overige algemene dekkingsmiddelen kunnen verschillende onderwerpen vallen. Een en ander is veelal afhankelijk van de eigen gemeentelijke situatie.

Voor onze gemeente valt hieronder:

- post voorziene bestedingen €70.600
- saldi van kostenplaatsen € 551

De post voorziene bestedingen is voor €10.000 bedoeld voor het verstrekken van incidentele subsidies op het terrein van welzijn, sport, kunst, cultuur en cultuurtoerisme en voor €60.600 bedoeld voor het oplossen van organisatorische knelpunten in de organisatie.

De saldi van kostenplaatsen betreffen de afrondingsverschillen die ontstaan bij de doorbelasting aan de diverse programma's.

#### Post onvoorzien

Zoals gebruikelijk wordt er jaarlijks een bedrag voor onvoorzien in de begroting opgenomen. Vanaf 2006 is dit bedrag op €15.250 gesteld. Overigens kan er voor gekozen worden om binnen elk programma een bedrag onvoorzien op te nemen, in plaats van dit bedrag als algemeen dekkingsmiddel beschikbaar te houden. Het Bildt heeft hiervoor (nog) niet gekozen.

#### Wat mag het kosten

	Rekening	Begroting			Meerjarenbegroting	
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>LASTEN</b>						
Ongewijzigd beleid	2.351.593	3.273.174	1.326.242	1.048.397	897.552	897.381
Structureel	2.190.146	-1.978.932	-277.846	-150.845	-171	38
Incidenteel	0	31.000	0	0	0	0
Nieuwe raming	4.541.739	1.325.242	1.048.397	897.552	897.381	897.419
<b>BATEN</b>						
Ongewijzigd beleid	14.592.383	15.531.570	13.870.928	14.228.494	14.082.755	13.827.134

Structureel	1.930.425	-1.660.642	357.566	-145.739	-255.621	136.048
Incidenteel	0	40.000	0	0	0	0
Nieuwe raming	16.522.808	13.910.928	14.228.494	14.082.755	13.827.134	13.963.182
Per saldo nadelig	0	0	0	0	0	0
Per saldo voordelig	11.981.069	12.585.686	13.180.097	13.185.203	12.929.753	13.065.763

### Samenstelling ramingen huidig jaar

			<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
6913	100	Overige financiële middelen	8.943	127.857	118.914
6914	100	Geldleningen en uitzettingen > dan 1 jaar	0	615.282	615.282
6921	100	Algemene uitkering gemeentefonds	0	11.326.670	11.326.670
6921	200	Integratie-uitkeringen gemeentefonds	0	373.036	373.036
6921	500	Gemeentefondsvervangende uitkering AZC	0	29.174	29.174
6922	100	Onvoorziene uitgaven	15.250	0	-15.250
6922	101	Voorziene bestedingen	70.600	0	-70.600
6930	100	Uitvoering WOZ	51.804	0	-51.804
6931	100	Baten onroerende zaakbelastingen, gebruikers	0	166.498	166.498
6932	100	Baten onroerende zaakbelastingen, eigenaren	0	1.220.835	1.220.835
6935	100	Baten woonforensenbelasting	0	11.500	11.500
6940	100	Lasten heffing en invordering gem.belastingen	72.276	0	-72.276
6960	100	Saldi van kostenplaatsen	551	0	-551
6980	100	Mut. reserves verband houdend met hoofdfuncties	828.973	357.642	-471.331
6990	100	Resultaat na bestemming	0	0	0
<b>Totaal</b>			<b>1.048.397</b>	<b>14.228.494</b>	<b>13.180.097</b>

### Toelichting / analyse verschil 2009 t.o.v. 2008

niet in te delen uitgaven (exclusief begrotingssaldo)	+	15.250
verlaging knelpuntenpot en reeds voorziene besteding	-	19.000
overige goederen en diensten (algemeen)	+	1.509
verlaging toevoeging aan reserves	-	36.885
kapitaallasten	+	167
apparatuurlasten en andere interne doorbelastingen	-	7.248
gevolgen Perspectiefnota 2009 t/m 2012		
verhoging lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	+	51.680
verlaging saldi kostenplaatsen	-	89.699
verhoging van de lasten mutaties reserves (inkl. overige interne verrekeningen)	-	6.122
resultaat na bestemming 2008		
overige aanpassingen (waaronder inflatiecorrectie)		
	<b>Totaal lasten</b>	<b>- 61.464</b>
verlaging van de jaarlijkse (reguliere) dividenduitkering BNG	+	17.000
verhoging van de raming van de bespaarde rente	+	74.726
verhoging van de uitkeringen uit het gemeentefonds	+	568.616
verhoging van de opbrengst onroerende zaakbelastingen (3% tov 2008)	+	53.359
verlaging van de opbrengst woonforensenbelasting	-	850
verlaging van de baten mutaties reserves (inkl. overige interne verrekeningen)	-	311.608
	<b>Totaal baten</b>	<b>+ 401.243</b>



# DE PARAGRAFEN 2009



## **Inleiding**

De paragrafen handelen met name over een aantal belangrijke beheersmatige onderwerpen. Ze gaan voor die onderwerpen in op de kaders voor het beheer in relatie tot de uitvoering van de beleidsnota's voor zover die voor de onderwerpen zijn opgesteld. Evenals bij de programma's is er in dat geval een verwijzing naar de desbetreffende nota's.

De vanaf 2004 verplicht voor de begroting voorgeschreven paragrafen beogen een dwarsdoorsnede te geven van de begroting, telkens gezien vanuit een bepaald perspectief (bijv. het risicoprofiel, de bedrijfsvoering etc). Zij richten zich met name op de beleidscontouren van het beheersproces.

De volgende paragrafen zijn door de rijksoverheid verplicht gesteld:

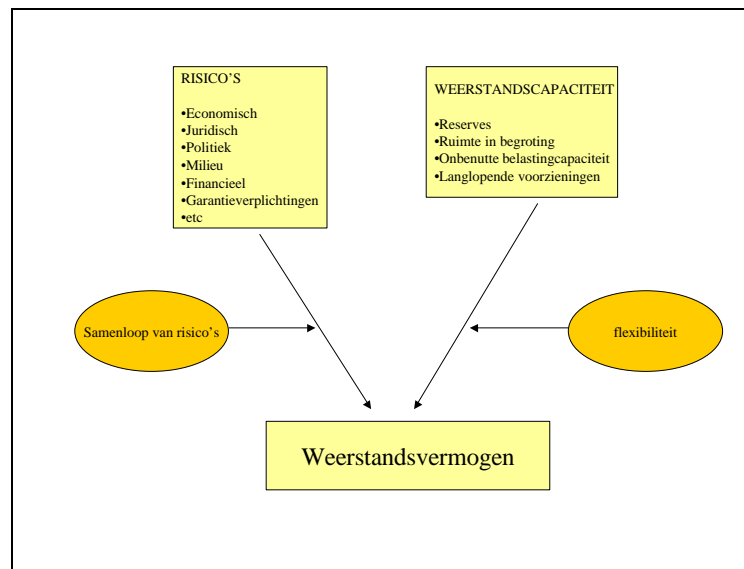
- A - Weerstandvermogen
- B - Onderhoud Kapitaalgoederen
- C - Financiering
- D - Bedrijfsvoering
- E - Verbonden partijen
- F - Grondbeleid
- G - Lokale heffingen

Met de nota inrichting programmabegroting gemeente het Bildt is u een tijdsfasering aangeboden van waaruit de diverse paragraaf ondersteunende beleidsnota's in de tijd opnieuw vastgesteld zullen worden.. Een aantal nota's worden dit najaar nog aan de raad aangeboden. Tot dat moment staan deze paragrafen op zichzelf.

## Paragraaf Weerstandsvermogen

Het beleid inzake het weerstandsvermogen en risicomangement is vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen en risicomangement gemeente het Bildt welke op 27-09-2007 door de raad is vastgesteld.

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door aandacht voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden en het saldo van weerstandscapaciteit minus risico's positief is. Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's in relatie tot de aanwezige weerstandscapaciteit. Onderstaand is dit in schema weergegeven.



### Onderdelen weerstandscapaciteit

In het BBV is niet voorgeschreven welke bestanddelen behoren tot de weerstandscapaciteit. Over het algemeen worden echter de bestanddelen gebruikt die in onderstaande tabel zijn genoemd. Deze bestanddelen zijn ten eerste ontleend aan de 'Handreiking duale begroting' (MinBZK, 2002). Ten tweede zijn een groot aantal paragrafen en een nota weerstandsvermogen van andere gemeenten doorzocht op mogelijke andere bestanddelen van de weerstandscapaciteit. Op basis hiervan is voor de gemeente het Bildt de volgende tabel gemaakt:

Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Algemene reserve (vrij aanwendbaar)	X	
Onvoorzien	X	
Begrotingsruimte		X
Stille reserves	X	
Onbenutte belastingcapaciteit		X
Ombuigingen (versoering bestand beleid door kostenreductie)		X

De gemeente het Bildt gebruikt in eerste instantie de incidentele weerstandscapaciteit om zowel incidentele als structurele tegenvallers te dekken. Mochten zich gedurende een jaar structurele tegenvallers voordoen zonder dat daar meevallers tegenover staan, dan zullen deze eerst incidenteel worden afgedekt middels de incidentele weerstandscapaciteit. Vervolgens zal hiervoor bij de eerstvolgende begroting dekking gezocht worden. Lukt dit niet, dan rest de structurele weerstandscapaciteit als dekkingsmiddel. De gevolgen van het voordoen van een risico worden, mits er

geen meevallers tegenover staan, dus altijd eerst uit de incidentele weerstandscapaciteit gedekt. Dit is een beleidskeuze die een gemeente zelf moet maken (Haisma, 2003). Beseft moet worden dat de structurele weerstandscapaciteit namelijk niet van de één op de andere dag te gebruiken is.

Van de vrij aanwendbare algemene reserve is bepaald dat €1.000.000,- als ondergrens wordt gehanteerd ten behoeve van grote calamiteiten van extreme omvang. Alhoewel dit begrip lastig te duiden is, is dit bedrag niet bedoeld ter dekking van de risico's, die in deze nota genoemd worden. Bij grote calamiteiten met extreme omvang moet bijvoorbeeld gedacht worden aan natuurrampen, epidemieën of een oorlog.

### **Risico inventarisatie en analyse**

Voor de begroting 2009 is een risico inventarisatie gemaakt. De risico inventarisatie is geactualiseerd. Het bedrag dat voortvloeit uit deze inventarisatie en tevens relevant is voor de berekening van het weerstandsvermogen is het totale reële financiële gevolg. Dit is €883.095,-. Een overzicht is bij deze paragraaf gevoegd. Hierbij moet opgemerkt worden dat aan lang niet alle risico's financiële gevolgen zijn toegekend, omdat deze niet zijn te berekenen en het niet realistisch is te denken dat alle risico's zijn meegenomen. Het totale risicobedrag relevant voor het weerstandsvermogen kan dus aanmerkelijk hoger liggen. Voor de niet in te schatten en onbekende risico's wordt een totaal financieel gevolg gerekend van €100.000,-. Of dit teveel of te weinig is, moet blijken wanneer er adequatere middelen beschikbaar zijn om risico's te inventariseren en te kwantificeren. Inclusief het bedrag dat voortvloeit uit de tabel wordt het totale financiële gevolg van alle risico's geschat op €983.095,-

Het is overigens onwaarschijnlijk dat alle risico's zich ineens gedurende een jaar voor zullen doen. Het weerstandsvermogen is bedoeld voor jaren waarin zich plotseling extreem veel negatieve risico's voordoen. Voor het weerstandsvermogen moet dus een pessimistische bril opgezet worden. Voor de gemeente het Bildt wordt een maximaal risico van 80% van het reële financiële gevolg meegenomen voor de berekening van het weerstandsvermogen. Voor het weerstandsvermogen wordt daarom uitgegaan van een jaarlijks risico van  $80\% \times €983.095,- = €786.476,-$

Voor de meeste risico's is niet te voorzien of ze een structurele doorwerking hebben, hoewel het gevolg waarschijnlijk meestal incidenteel zal zijn.

### **Berekening weerstandsvermogen en beoordeling.**

#### **1. Statisch weerstandsvermogen**

Het statische weerstandsvermogen wordt bepaald door het financiële gevolg van de incidentele risico's van de incidentele weerstandscapaciteit af te trekken. Dit is:

$$€2.681.546,- \text{ minus } €786.476,- \text{ is } €1.895.070,-$$

De gemeente het Bildt heeft dus een positief statisch weerstandsvermogen en kan de incidentele financiële risico's die ze loopt het hoofd bieden. Op basis van deze berekening kan, gezien de definitie, gesteld worden dat het statische weerstandsvermogen voldoende is.

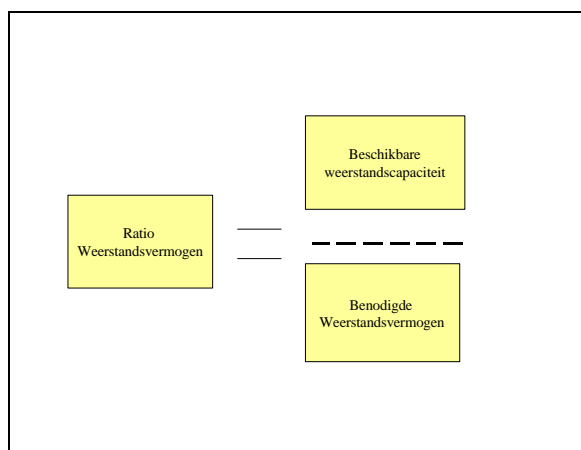
#### **2. Dynamisch weerstandsvermogen**

Het dynamische weerstandsvermogen wordt bepaald door het financiële gevolg van de risico's die een structurele doorwerking hebben van de structurele weerstandscapaciteit af te trekken. Welke risico's een structureel karakter hebben, is op voorhand niet in te schatten.

Op basis van een structurele weerstandscapaciteit van €365.000,-, het feit dat voor de gevolgen van structurele risico's eerst binnen de begroting dekking gezocht wordt en dat weinig risico's structurele gevolgen hebben, kan geconcludeerd worden dat het Bildt voldoende structurele weerstandscapaciteit heeft. Hoewel het inzicht in het structurele weerstandsvermogen beperkt is, zal ook met betrekking tot dit onderdeel een beleidskeuze noodzakelijk zijn. Deze keuze kan natuurlijk op elk moment aan de actualiteit worden aangepast. De gemeente het Bildt kiest ervoor om, ter dekking van de structurele risico's, een structurele weerstandscapaciteit te willen hebben van tenminste €200.000,-.

### **Beoordeling weerstandsvermogen.**

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen is de volgende ratio geïntroduceerd:



In deze ratio wordt de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en het benodigde weerstandsvermogen tot uitdrukking gebracht. De uitkomst van deze vergelijking leidt tot een getal en dit getal is gekoppeld aan een kwalificatie of oordeel over hoe het weerstandsvermogen voor de gemeente ervoor staat. Op basis van de uitkomst en het getal dan kan een eenvoudig oordeel geveld worden over hoe onze gemeente ervoor staat.

Onderstaand is dit in een tabel weergegeven.

<b>Ratio weerstandsvermogen</b>	<b>Kwalificatie</b>
> 2,0	Goed
1,4 < X < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < X < 1,4	Voldoende
0,8 < X < 1,0	Matig
0,6 < X < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Slecht

Berekening gemeente het Bildt:

- Beschikbare weerstandscapaciteit (incidenteel + structureel):  
€2.681.546,- + €177.631,- = €3.159.177,-
- Benodigd weerstandsvermogen: € 786.476,- + €200.000,- = €986.476,-

Ratio weerstandsvermogen gemeente het Bildt : €3.159.177,- / €986.476,- = 3.2 en is daarmee goed.

De ratio weerstandsvermogen is ten opzichte van de gegevens in de rekening 2007 gestegen met als redenen:

- toename vrij besteedbare reserve; bij de vaststelling van de jaarrekening is besloten het resultaat over 2007 van €465.744,- toe te voegen aan de algemene reserve.
- Afname van het financieel gevolg risico inventarisatie en analyse.

Risico naar categorie	Kans	Regulier j/n	Geschat financieel gevolg bij voordoen. Bij reguliere risico's is de manier van dekking aangegeven	Reële financieel gevolg (kans x financieel gevolg)
<b>Inkomsten</b>				
Algemene uitkering	0.1		€342.000,-	€34.200,-
Dubieuze debiteuren	1		€15.000,-	€15.000,-
OZB	-			-
Dividend	0.1		€12.700,-	€1.270,-
<b>Kapitaalgoederen</b>				
Archief	0.1		€100.000,-	€10.000,-
<b>Financiering</b>				
Garantstellingen	0.1		€3.800.000,-	€380.000,-
Borg hypotheek personeel	0.1		€125.000,-	€12.500,-
Verbonden Partijen	0.1		€130.000,-	€13.000,-
Dienst SoZaWe	0.2		€158.000,-	€31.600,-
<b>Grondbedrijf</b>	-			-
<b>Bedrijfsvoering</b>				
Personeel	0.5		€122.500,-	€61.250,-
Disfunctioneren	0.2		€100.000,-	€20.000,-
Imago risico	-			-
Organisatie risico	-			-
Loonkosten	0.1		€36.500,-	€3.650,-
Wethouders	-	Regulier	voorziening	-
<b>Openeinderegelingen</b>				
Leerlingenvervoer	0.25		€22.500	€5.625,-
<b>Grote projecten</b>				
Onderwijshuisvesting				
Bodemsanering	0.1		€200.000,-	€20.000,-
11-steden vaarroute	0.5		€100.000,-	€50.000,-
Centrumgebied	0.5		€400.000,-	€200.000,-
<b>Juridisch</b>				
Rechtmatigheid	-			-
Planschade	1		€25.000,-	€25.000,-
Bezwaarschriften en andere	-			-
<b>Externe factoren</b>				
Renteontwikkeling	-			-
Ontwikkeling prijspeil	-			-
Decentralisatie overheidstaken en nieuw beleid	-			-
<b>Totaal</b>				<b>€883.095,-</b>

## Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Doel van deze paragraaf is om meer systematisch inzicht te verkrijgen in het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Dit is van belang omdat met het onderhoud van kapitaalgoederen een substantieel deel van de rekening is gemoeid.

### *Algemeen*

Het grondgebied van de gemeente het Bildt bedraagt totaal 11.651 ha, waarvan 72 ha. binnen water en 2364 ha. buiten water. De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Het gaat daarbij om de volgende kapitaalgoederen:

- | Verhardingen: wegen, fiets- en voetpaden
- | Weg- en straatmeubilair
- | Openbare verlichting
- | Rioleringen
- | Openbaar Groen
- | Waterwegen en kades
- | Bruggen en duikers
- | Gemeentelijke gebouwen, zoals scholen, woning te Minnertsga, gemeentehuis en gymzalen
- | Begraafplaatsen

Conform de landelijke ontwikkelingen wordt gewerkt met geautomatiseerde beheersprogramma's voor de onderdelen groen, wegen en riolering. Voor de onderdelen Bruggen en duikers (vastgesteld 2004) en gemeentelijke gebouwen (vastgesteld 2005) wordt gewerkt met vastgestelde beheersnotities.

Ten aanzien van de riolering is in 2008 het GRP over de periode 2008-2012 vastgesteld. In 2005 is de nota begraven op het Bildt vastgesteld.

Voor het weg- en straatmeubilair wordt niet gewerkt met een onderhoudsprogramma.

**Gemeentelijk bezit:**

<b>Kapitaalgoed</b>	<b>Eenheid</b>	<b>Realisatie 2008</b>	<b>Raming 2009</b>
Verhardingen	m <sup>2</sup>	780.000	780.000
Abri's	st	12	12
Bruggen	st	48	46
Bewegwijzeringmasten	st	15	15
Flessepalen	st	1.000	1.000
Verkeersborden	st	1.190	1.190
Toeristische fiets en wandelpaden	km	31	31
(Openbaar) groen	ha	76	76
Kade m	m	755	755
Vrijvervalriolering	m	72.000	73.000
Pers- en vacuümleiding	m	19.000	19.000
Rioolgemalen	st	19	19
Rioolpompen	st	58	58
Bemalingspompen	st	3	3
Bergbezinkbassins	st	5	5
Overstorten	st	16	16
Ijsbaanpompen	st	5	5
IBA's	st	2	2
OV Gewone lichtmasten	st	1.600	1.620
OV Bijzondere verlichting	st	135	135
Gemeentelijke gebouwen	st	4	4
Begraafplaatsonderkomens	st	3	3
Gymzalen	st	4	4
Scholen	st	0	0
Multifunctionele gebouwen	st	0	0
Bomen	st	2.700	2.700
Begraafplaatsen	st	3	3

### ***Verhardingen: wegen, fiets- en voetpaden***

In eerdere begrotingen is uitgegaan van een kwalitatieve omschrijving voor asfaltverhardingen van een minimaal onderhoudsniveau van 2,0 en voor elementenverhardingen een minimaal onderhoudsniveau van 2,5. Dit beleid is tot op heden nog niet bijgesteld. Door het optrekken van de budgetten kan gesteld worden dat de (technische) kwaliteitscriteria met de huidige budgetten gehaald kunnen worden in een periode van 5 jaar.

### ***Weg- en straatmeubilair***

Voor dit product is geen geschreven beleid ontwikkeld.

Ongeschreven beleid is dat de werkzaamheden ten aanzien van het weg- en straatmeubilair door de eigen dienst wordt uitgevoerd en in het geval van verkeersborden minimaal dient te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen. Het beheer wordt op een zo doelmatig mogelijke wijze in de werkzaamheden van de buitendienst geïmplementeerd.

Gestreefd wordt om zo efficiënt mogelijk met het beheer van het straatmeubilair om te gaan. Concreet betekent dit dat daar waar meubilair overbodig is dit verwijderd wordt. Vervanging van meubilair vindt daar waar mogelijk plaats met meubilair van duurzame materialen.

### ***Openbare verlichting***

Hiervoor is een beleidsplan vastgesteld. Om hieraan invulling te geven is vervolgens een uitvoeringsplan opgesteld, waarin is vastgelegd op welke wijze de openbare verlichting in een periode van 10 jaar kan worden aangepast, opdat de openbare verlichting voldoet aan de vastgestelde uitgangspunten van het beleidsplan.

De asbest lichtmasten zijn vervangen in 2007.

In 2008 is de wijze van beheer van de openbare verlichting veranderd. Het beheer is in handen van de ov pool, welke Friesland breed werkt (m.u.v. Menaldumadeel en de Nofa gemeenten)

### ***Rioleringen***

De gemeentelijke zorgplicht voor de riolering is vastgelegd in de Wet milieubeheer. Lopend beleid is het Gemeentelijk RioleringsPlan 2008-2012. In het GRP wordt een uitvoeringsprogramma weergegeven welke bestaat uit verplichtingen met betrekking tot de Wet Milieubeheer alsmede een globale meerjarenplanning vanuit beheer en onderhoud.

### ***Openbaar Groen***

Het beleid ten aanzien van het openbaar groen is vastgelegd in het raamplan groenbeheer 1995.

Hoofddoelstelling is op milieuvriendelijke wijze komen tot een zo goed mogelijk onderhoud van het openbare groen binnen de beschikbare financiële middelen. De te verrichten werkzaamheden hierin zijn: onkruidbestrijding in de beplanting; maaien gras; afsteken graskanten; snoeien beplanting; knippen hagen; begeleidingssnoei bomen en onderhoud bosplantsoen.

In het najaar 2008 is begonnen met de uitvoering van de renovatie van het parkje achter het gemeentehuis.

### ***Waterwegen en kades/Bruggen en duikers***

In 2004 is hieromtrent als uitvloeisel van de perspectiefnota 2004-2007 gezamenlijk (integraal) beleid ontwikkeld. Hiertoe is een inventarisatie uitgevoerd en is de staat van onderhoud van deze kapitaalgoederen vastgesteld. Het onderhouds- en beheersplan is door de raad vastgesteld. Voor 2009 zijn de direct noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden gepland. De lopende begroting van 2009 voorziet hierin. Het structurele middelenbeslag van het meerjaren onderhoudsplan is vervolgens in de begroting 2009 e.v. verwerkt.

In 2008 is de brug Langhuisterweg/Oudebildtdijk in zijn geheel vervangen. Ook zijn vanuit het project bevaarbaar maken Elfstedenroute een deel van de bruggen verhoogd en technisch weer up to date gemaakt. In 2009 volgen de andere bruggen in deze route.

**Gemeentelijke gebouwen, woning te Minnertsga, gemeentehuis.**

In de perspectiefnota 2004-2007 zijn middelen beschikbaar gesteld om te komen tot een onderhoudsprogramma voor de gemeentelijke gebouwen, niet vallende onder de IHP regeling. Hiertoe is een inventarisatie uitgevoerd en is de staat van onderhoud vastgesteld. Het onderhouds- en beheersplan is door de raad vastgesteld. De huidige begroting van 2009 voorziet hierin. Het structurele middelenbeslag van het meerjaren onderhoudsplan is vervolgens in de begroting 2009 e.v. verwerkt. In 2007 is de Iest verkocht. In 2008 is gekeken naar de mogelijkheden betreffende de toekomst van de voormalige school Westhoek.

**Begraafplaatsen**

In de nota begraven op het Bildt is de huidige beheerssituatie aangegeven. Als uitwerking op deze nota zullen eind 2008 de gevolgen in beeld worden gebracht. Doelstelling is om de tarieven kostendekkend te maken.

**Overzicht beheersplannen**

Onderstaand een overzicht met daarin de diverse beheersplannen voor onderhoud kapitaalgoederen en hun looptijd.

<b>Beleidssterrein</b>	<b>Looptijd</b>	<b>Naam en datum besluitvorming beheerplan</b>
Gemeentelijke gebouwenbeheer	2005-2015	01-2005
Wegen, fiets- en voetpaden	pm	Een startnotie aangaande nieuw beleid is in 2004 aan de raad ter behandeling voorgelegd
Weg- en straatmeubilair	pm	Geen geschreven beleid vastgelegd.
Rioleringen	2003-2007	GRP
Openbaar Groen	pm	1995. Raamplan groenbeheer
Waterwegen en Kades/bruggen en duikers	2005-2015	01-2005
Nota begraven op het Bildt		2005
Gemeentelijke gebouwen Onderwijs	2006-2010	Integraal HuisvestingsPlan
Openbare verlichting	2004-2014	Beleidsplan is in 2003 vastgesteld, uitvoeringsplan in 2004.

**Overzicht onderhoudsbudgetten kapitaalgoederen**

	Rekening 2007	Begroting 2008 na wijziging	Begroting 2009 na wijziging
5000 200 Huisvesting gemeentehuis	13.982	24.585	25.323
5000 203 Interne zaken	897		
5000 207 Afd. Werken, binnendienst	11		
5000 208 Afd. Werken, buitendienst	143		
5000 209 Werkplaatsen c.a.	3.245	7.855	8.090
5000 210 Werken voor derden	3.108		
5000 212 Gereedschappen c.a.	-154		
5000 213 Schaftgelegenheden c.a. begraafplaatsen	0	2.202	2.268
5000 214 Gymnastieklokalen	5.436	9.630	9.919
5000 215 Brandpreventiebureau	746		
6120 102 Brandblus- en reddingsmiddelen	2.112		
6120 103 Brandkranen	371	682	703
6120 104 Brandweergarage	3.126	5.454	5.618
6210 100 Wegen en straten	465.315	723.700	742.765
6210 200 Weg- en straatmeubilair	3.438	8.220	8.467
6210 300 Sneeuwruimen en gladheidsbestrijding	3.465		
6210 500 Openbare verlichting		62.073	63.935
6221 100 Waterwegen en kades	15.522	3.030	3.121
6421 120 Huisvestingsvoorzieningen openb.basisscholen	555		
6530 800 IJsbanen	13.025	1.020	1.051
6531 100 Sportvelden	46.641	37.533	38.659
6541 101 Monumentenzorg (kerktoren Minnertsga)	2.376		
6560 100 Openbaar groen	276.242	272.267	280.435
6560 300 Toeristische fiets- en wandelpaden	36.437	38.248	39.395
6560 200 Dagrecreatievoorzieningen	0	1.971	2.030
6580 100 Speelplaatsen	203	227	234
6580 300 Multifunctionele accommodaties	713		
6721 100 Algemeen beheer afvalverwijdering c.a.	557		
6722 100 Riolen en rioolgemalen	158.987	88.300	90.949
6724 100 Begraafplaatsen/lijkbezorging	14.909	10.590	10.907
6820 300 Gemeentelijke woningexploitatie	176	729	751
6830 100 Bouwgrondexploitatie	2.938		
7913 260 Voorziening rioleringen	178.657		
7913 261 Voorziening groot onderhoud gymlokalen	15.232		
7830 120 Bestemmingsplan Minnertsga-Hermana	341		
7320 101 Bedrijventerrein De Wissel-uitbreiding	6.740		
<b>Subtotaal onderhoud onroerende goederen</b>	<b>1.275.492</b>	<b>1.298.316</b>	<b>1.334.620</b>
5000 200 Huisvesting gemeentehuis	46	643	662
5000 203 Interne zaken	264	2.972	3.061
5000 207 Afd. Werken, binnendienst	434		
5000 209 Werkplaatsen c.a.	452	2.050	2.112
5000 211 Tractie	29.263	27.219	28.036
5000 212 Gereedschappen c.a.	25.687	37.690	38.820
5000 215 Brandpreventiebureau	2.771		
6003 100 Burgerzaken	238		
6003 101 Straatnaamgeving en huisnummering	437		

6003	200	Verkiezingen en referenda	816		
6120	102	Brandblus- en reddingsmiddelen	4.901	10.553	10.870
6210	200	Weg- en straatmeubilair	4.900	19.180	19.755
6210	300	Sneeuwruimen en gladheidsbestrijding	156	241	248
6560	300	Toeristische fiets- en wandelpaden	119		
6722	100	Riolen en rioolgemaal	3.814		
6723	100	Beleidsontwikkeling en advies m.b.t. milieu	550		
6724	100	Begraafplaatsen/lijkbezorging	25		
<b>Subtotaal onderhoud roerende goederen</b>			<b>74.873</b>	<b>100.548</b>	<b>103.564</b>

## **Paragraaf Financiering**

### **Inleiding:**

Met de inwerkingtreding per 1 januari 2001 van de nieuwe Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), zijn gemeenten verplicht een treasurystatuut vast te stellen en een treasuryparagraaf in de begroting (voor het eerst in de begroting 2002) en in het jaarverslag op te nemen.

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Gemeenten kunnen uitsluitend leningen aangaan, middelen uitzetten en garanties verlenen voor de uitoefening van de publieke taak. De Wet fido geeft aan het begrip publieke taak een beperkte invulling. Bankachtige activiteiten - zoals in de zin van aantrekken en uitzetten van middelen met als doel het genereren van inkomen - worden volgens de Wet fido in elk geval niet tot de publieke taak van de gemeente gerekend en zijn derhalve verboden.

Inmiddels is de Wet dualisering gemeentebestuur van kracht waarin een duidelijk onderscheid is gemaakt tussen werkzaamheden van de Gemeenteraad enerzijds en het College van burgemeester en wethouders anderzijds.

Voor wat betreft het financiële beleid is met name de recente verordening met betrekking tot artikel 212 van de Gemeentewet van belang. Deze verordening (financiële verordening gemeente het Bildt) is in september 2003 vastgesteld door de Raad van de gemeente het Bildt.

Op basis van deze verordening heeft het College van burgemeester en wethouders met ingang van 1 januari 2005 een geactualiseerd Treasurystatuut vastgesteld waarin de gewijzigde verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn geregeld.

In het treasurystatuut wordt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten.

Het statuut maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk.

In een treasuryparagraaf dient de uitvoering van het treasurybeleid te worden opgenomen.

Het gaat hier met name om de plannen voor het risicobeheer, de gemeentefinanciering (analyse financieringspositie, leningen -en garantieportefeuille en uitzettingsportefeuille) en het kasbeheer.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm zijn instrumenten voor het beheersen van renterisico's welke kunnen aangeven of de plannen binnen de kaders van de Wet fido en het treasurystatuut blijven.

De omvang van de treasuryfunctie in een kleine gemeente zoals de gemeente het Bildt is tot nog toe maar beperkt gebleven. Als belangrijkste doelstellingen kunnen worden genoemd:

- het beheersen van financiële risico's zoals renterisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's;
- minimaliseren van de rente kosten van de leningen;
- optimaliseren van het rendement van de beschikbare liquiditeiten.

### **Algemene ontwikkelingen:**

Naar de huidige inzichten zullen er in het jaar 2009 geen ontwikkelingen binnen de organisatie plaatsvinden die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, de treasury-organisatie, het risicoprofiel, de financiële posities, de vermogenswaarden en de geldstromen.

Voor de belangrijkste externe ontwikkelingen is gebruik gemaakt van het Economisch Beeld van de NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Hoewel er in de wereldeconomie altijd sprake zal zijn van fluctuaties in de diverse factoren welke van invloed kunnen zijn op het financieel-economisch beeld, worden er op de kapitaalmarkt weinig veranderingen voorzien.

### **Risicobeheer:**

Het risicobeheer is een deelfunctie van treasury en omvat alle activiteiten die zich richten op het beheersen van financiële risico's, te weten renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's, en valuta risico's.

Renterisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van het vreemd vermogen hoger respectievelijk dat de renteopbrengsten van activa lager zullen zijn dan een bestuurlijk wenselijk geacht niveau, c.q. het in de meerjarenraming en begroting geraamde niveau.

Aangezien de portefeuille vaste schuld van de gemeente het Bildt enkel vastrentende leningen bevat, terwijl ieder jaar bij de begrotingsvaststelling uitgegaan wordt van de dan meest recente renteprognoses, loopt de gemeente het Bildt op dit onderdeel weinig risico.

Kredietrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij.

De portefeuille vaste uitzettingen van de gemeente het Bildt per 01-01-2009 geeft aan dat van het totaalbedrag aan uitzettingen publieke taak ad. €265.040,65 ongeveer 70% betrekking heeft op aandelen Bank Nederlandse Gemeenten en de andere 30% verdeeld is over 4 verschillende kleinere uitzettingen, waardoor het kredietrisico voor de gemeente het Bildt niet erg groot is.

Koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen.

Aangezien de gemeente het Bildt geen beursgenoteerde aandelen bezit is van koersrisico's geen sprake.

Valutarisicobeheer is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat op een bepaald moment de waarde van de vreemde valutastromen, uitgedrukt in eigen valuta, afwijkt van hetgeen verwacht werd op het beslissingsmoment.

Dit is voor de gemeente het Bildt niet van toepassing omdat dit alleen aan de orde is indien de gemeente transacties afsluit in "niet-euro-valuta", hetgeen niet het geval is.

De risico's voor de gemeente het Bildt kunnen als volgt gecompriëerd in beeld worden gebracht:

- **renterisico van de vlottende schuld, c.q. de kasgeldlimiet**

Omvang begroting per 1 januari 2008 €19.903.575,-

Kasgeldlimiet in procenten van de grondslag 8,5% (zie artikel 3 Wet financiering decentrale overheden en artikel 2 Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden).

Kasgeldlimiet in bedrag € 1.691.804,-

Een eventueel financieringstekort zou tot een bedrag ad €1.691.804,00 gefinancierd kunnen worden met kortlopende middelen (zoals o.a. kasgeldleningen en rekening courant).

Aangezien in de begroting 2009 rekening wordt gehouden met een financieringsoverschot van €1.720.400,- ligt het niet in de lijn der verwachting dat gebruik zal worden gemaakt van financiering met kortlopende middelen.

**renterisico van de vaste schuld, c.q. de renterisiconorm**

	2009	2010	2011	2012
Renterisico op vaste schuld	budget	budget	budget	Budget
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	0	0	0	0
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld (o/g)	0	0	0	0
3b. Nieuw verstrekte lange leningen (u/g)	0	0	0	0
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)	0	0	0	0
5. Betaalde aflossingen	496	349	354	359
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0	0	0	0
7. Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	0	0	0	0
Renterisiconorm				
8. Stand van de vaste schuld per 1 januari	6.189	5.693	5.344	4.990
9. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
10. Renterisiconorm	2.500	2.500	2.500	2.500
Toets Renterisiconorm				
10. Renterisiconorm	2.500	2.500	2.500	2.500
7. Renterisico op vaste schuld	0	0	0	0
11. Ruimte(+) / Overschrijding(-) (10 - 7)	2.500	2.500	2.500	2.500

### Leningenportefeuille.

Een overzicht van de thans aanwezige opgenomen langlopende leningen van de gemeente het Bildt per 01-01-2009.

#### STAAT VAN DE OPGENOMEN LANGLOPENDE GELDENINGEN VAN HET BEGROTINGSJAAR 2009

Nummer	Oorspronkelijk bedrag van de lening/voorschot	Datum en nummer raadsbesluit goedkeuring	O/S/R afl. jr rentepc	Restantbedrag per 1/1	Bedrag op te nemen/opgenomen	Rente of rentebestanddeel	Aflossing of aflossingsbestanddeel	Restantbedrag per 31/12
1	2	3-4	5-7	8	9	10	11	12
<b>Geldleningen</b>								
11996260	1.973.943,93	27061996	S 2009 6,5100	151.841,86		9.116,08	151.841,86	0,00
11998261	1.588.230,75	26021998	S 2023 5,4500	952.938,45		49.338,38	63.529,23	889.409,22
11998262	1.588.230,75	02071998	S 2028 5,6400	1.310.913,56		73.239,20	37.038,51	1.273.875,05
12000263	571.763,07	27012000	S 2015 5,8500	266.822,76		13.602,24	38.117,54	228.705,22
12000264	1.134.450,54	24022000	S 2025 6,0700	771.426,36		44.545,51	45.378,02	726.048,34
12003265	1.000.000,00	27032003	S 2018 4,3900	735.193,06		30.294,98	60.136,02	675.057,04
12003266	2.500.000,00	27032003	S 2028 4,7050	2.000.000,00		90.571,23	100.000,00	1.900.000,00
<b>TOTAAL</b>	<b>10.356.619,04</b>			<b>6.189.136,05</b>	<b>0,00</b>	<b>310.707,62</b>	<b>496.041,18</b>	<b>5.693.094,87</b>

Het betreft allemaal vastrentende leningen, waardoor geen renterisico wordt gelopen.

Voor de resterende leningen is geen vervroegde aflossing meer mogelijk.

Zoals eerder aangegeven wordt in de begroting 2009 rekening gehouden met een financieringsoverschot van €87.927,00.

In principe hoeven er dit jaar dan ook geen kortlopende dan wel langlopende geldleningen te worden aangetrokken.

### Vaste uitzetting.

De gemeente het Bildt kent enkel uitzettingen in het kader van de publieke taak.  
Het grootste deel van de uitzettingen wordt gevormd door aandelen N.V. Bank Nederlandse Gemeenten: 73.905 aandelen nominaal €2,50 derhalve €184.762,51.  
Geraamde dividendopbrengst in 2009 (over 2008) is €163.866.  
De rest van de uitzettingen wordt gevormd door 4 kleinere uitzettingen (Volkskredietbank, Afvalsturing Friesland, Fryslân Miljeu en Essent) .

#### **Relatiebeheer.**

De Bank Nederlandse Gemeenten zal steeds meer als huisbankier gaan (blijven) fungeren. Enerzijds vanwege kredietrisicobeheer (uitzettingen van middelen uit hoofde van treasury vinden uitsluitend plaats bij financiële instellingen met ten minste een AA-rating van één van de erkende rating-bureau's) zoals vastgelegd in artikel 6 van het Treasurystatuut van de gemeente het Bildt en anderzijds vanwege geldstromenbeheer (betalingsverkeer zoveel mogelijk elektronisch uitvoeren door een bank) zoals vastgelegd in artikel 12 van het Treasurystatuut van de gemeente het Bildt.

#### **Kasbeheer.**

Momenteel heeft de gemeente het Bildt rekening-courant rekeningen lopen bij:

- Bank Nederlandse Gemeenten	Bankrek.nr.	28.50.01.124
- Friesland bank	Bankrek.nr.	29.80.05.972
- Postbank	Girorek.nr.	829076

In het kader van het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen, worden er inmiddels maatregelen genomen teneinde het geldstromenbeheer zoveel mogelijk door één bank te laten uitvoeren.

Eventuele tijdelijk overtollige kasgeld worden zo mogelijk via deposito's uitgezet, terwijl eventuele tijdelijke tekorten door middel van kasgeldleningen worden aangetrokken, uiteraard binnen de grenzen van de kasgeldlimiet.

#### **Slot:**

Deze treasuryparagraaf is geschreven vanuit de treasuryfunctie.

Daarnaast dient rekening te worden gehouden met verslaglegging die nu reeds bestaat uit hoofde van de comptabiliteitsvoorschriften, bijvoorbeeld op het punt van de risicoparagraaf, de investerings- en financieringsstaat en de garantieverlening.

Wellicht zou in de toekomst kunnen worden gezien of samenvattende overzichten van treasuryactiviteiten, welke in het kader van het algemene gemeentelijke beleid bij het desbetreffende beleidsonderdeel van de begroting en het jaarverslag zijn opgenomen, geïntegreerd kunnen worden in de treasuryparagrafen.

## **Paragraaf Bedrijfsvoering**

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, zowel de ambtelijke organisatie als de bestuurlijke organisatie. De burger verwacht van de gemeente dat geld rechtmatig, doelmatig en doeltreffend besteed wordt en dat de gemeente een betrouwbare en transparante partner voor de burgers is. Deze verwachtingen zijn tevens criteria voor de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de programma's. Het welslagen van de programma's is zodoende in belangrijke mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

Er is een samenhang tussen het programma Bestuur en de paragraaf Bedrijfsvoering. De scheiding die hier is getrokken, is dat het programma Bestuur zich inhoudelijk met name richt op de relatie tussen de burger en de gemeente, terwijl deze paragraaf de reguliere, operationele kaders voor de bedrijfsvoering omhelst. De paragraaf Bedrijfsvoering geeft een kader voor operationalisering van de dagelijkse uitvoering van de programma's en de criteria die daarbij in acht genomen worden.

### ***Beleid***

Het beleid van de gemeente het Bildt ten aanzien van de bedrijfsvoering is (nog) niet vastgelegd in een integrale nota. Diverse bestaande nota's zijn onder de noemer van bedrijfsvoering te scharen, in het kader van het BBV wordt echter een integrale nota voorgestaan. Met het raadsbesluit inzake inrichting programmabegroting gemeente het Bildt is een plan van aanpak vastgesteld op basis waarvan diverse nota's welke deze paragrafen moeten ondersteunen, uitgewerkt zullen worden. De integrale nota inzake de bedrijfsvoering dient nog opgesteld te worden. Tot het moment van vaststelling van betreffende nota staat deze paragraaf op zichzelf.

*Het beleid in de gemeente het Bildt voor de bedrijfsvoering is mede opgenomen in;*

1. Plan van aanpak invoering duaal bestel
2. Nota personeelsbeleid
3. Nota beperkte organisatiewijziging
4. Organisatieverordening gemeente het Bildt
5. Beleidskader voor het financieel toezicht op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Provincie Fryslân, maart 2004)
6. Financiële verordening gemeente het Bildt (ex artikel 212 gemeentewet)
7. Controleverordening gemeente het Bildt (ex artikel 213 gemeentewet)
8. Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente het Bildt (ex artikel 213a gemeentewet)
9. Mandaatregeling en mandaat register
10. Ziekteverzuimbeleid
11. Nota aanbestedingsbeleid
12. Organisatiebesluit

### ***Dualisme***

De implementatie van het dualisme is gefaseerd ter hand genomen. Het college en de raad hebben regelmatig overleg over voortgang en te nemen stappen. De komende jaren zal de aandacht met name uitgaan naar:

- De verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (213a);
- Doorontwikkeling van de programma's in het programmadeel van de begroting;
- Verdere verbetering bestuursrapportage;
- Optimalisering duale beleidsvormingscyclus.

### ***Organisatieontwikkeling***

Als uitgangspunt voor de organisatie is gekozen voor integraal management met sturing op proces, resultaten en middelen. Met het oog hierop wordt continu gewerkt aan het vervolmaken van het beleids-

en beheersinstrumentarium, waarin decentraal budgetbeheer een belangrijke rol speelt. Het inspelen op de veranderde beleidscyclus in het duale bestel is tevens een belangrijk speerpunt.

Een organisatie is continu in ontwikkeling. De beperkte organisatiewijziging van februari 2002 is de meest recente doorgevoerde aanpassing op de organisatiestructuur. Hierbij is het sectorenmodel ingeruild voor een afdelingsmodel. Tevens is hierbij de rol van de gemeentesecretaris als algemeen directeur ingericht, en is met de 4 afdelingshoofden en aanvullende adviseurs het managementteam gevormd. Een ontwikkeling die de organisatie in de toekomst zal beïnvloeden is, naast kleinere aanpassingen die nodig zijn om de steeds veranderende vraag te bedienen, het samenwerkingsproces van de Middelsee Gemeenten. Met betrekking tot die samenwerking is een convenant vastgesteld. De daarin neergelegde doelstelling van de samenwerking is, kort samengevat, verbetering van kwaliteit en vermindering van kwetsbaarheid, het zo mogelijk besparen op de kosten en het anderszins benutten van schaalvoordeel. In 2006 is een projectstructuur vastgesteld waarin sturing wordt gegeven aan de diverse Middelsee (deel)projecten. In relatie tot bedrijfsvoering is met name het project 'bundeling delen ambtelijke organisaties' van betekenis. Dit project heeft in 2008 een beslisnotitie opgeleverd op basis waarvan de colleges van burgemeester en wethouders bepalen op welke taakvelden in principe tot verregaande samenwerking wordt overgegaan. Nadat die keuze is gemaakt wordt in een vervolgfase van het project 'bundeling' onderzocht op welke wijze de samenwerking op die taakvelden vorm en inhoud krijgt. In het kader van 'bundeling' is in 2007 het bureau 'Toezicht en Handhaving' ingericht. De gemeente het Bildt is gastheer voor dit bureau en formeel werkgever van de betreffende medewerkers. Organiek is het bureau ondergebracht bij de afdeling Wonen van de gemeente.

De Middelsee gemeenten zijn, als voorhoedegemeenten, in een landelijke projectgroep onder regie van EGEM betrokken bij de ontwikkeling van E-dienstverlening. De focus ligt voor alle Middelsee Gemeenten op het gezamenlijk door ontwikkelen van de gemeentelijke digitale dienstverlening via de websites, inrichting van een Basisadministratie Adressen en Gebouwen, verbetering en digitalisering gegevenshuishouding en coördinatie en afstemming bij aanschaf en onderhoud hard- en software.

De organisatieomvang is een continu punt van aandacht, mede in het kader van doelmatig middelenbeheer. Het streven is erop gericht om binnen de bestaande formatie nieuwe taakelementen te accommoderen door het efficiënter of anders organiseren van bestaande taken. De interne organisatie zal in de komende jaren geleidelijk een aantal aanpassingen (blijven) ondergaan, zonder dat er een strak omliggende blauwdruk aan ten grondslag ligt. Interne en externe factoren veronderstellen dat flexibel ingespeeld moet kunnen worden op veranderingen. Als gekozen wordt voor verdergaande taakbundeling in Middelsee verband, zie hiervoor, dan zal de interne organisatie daarop aangepast moeten worden.

#### Overzicht personele sterkte gemeente het Bildt.

In het volgende overzicht wordt de personele sterkte van de organisatie gemeente het Bildt weergegeven. Uitgewerkt zijn per organisatieonderdeel het aantal fulltime equivalenten (FTE, oftewel volledige functie equivalent), het aantal medewerkers per organisatie eenheid en de loonkosten voor de totale organisatie.

#### Overzicht formatie en personele sterkte.

Organisatie-eenheid	31/12. 2007		Begr. 2008		Begr. 2009	
	aantal fte's	Mdw's	fte's	mdw's	fte's	mdw's
<b>1. Gemeentesecretaris</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>
<b>2. Stafbureau</b>	<b>3.89</b>	<b>5</b>	<b>3.87</b>	<b>5</b>	<b>4.27</b>	<b>6</b>
<b>3. Afdeling dienstverlening:</b>						
afdelingshoofd	0.31		0.2		0.31	
burgerzaken	2.6	3	3.0	4	3.44	5
welzijn en sport	2.13	3	2.03	3	1.98	3
onderwijs	0.78	2	1.06	2	1.06	2
<b>subtotaal dienstverlening</b>	<b>5.82</b>	<b>8</b>	<b>6.27</b>	<b>9</b>	<b>6.79</b>	<b>10</b>

<b>4. Afdeling Middelen:</b>						
afdelingshoofd	0.83	1	1	1	1	1
Financiën	2.61	3	2.89	3	2.6	3
Belastingen	1.70	2	1.1	2	1.28	1
Automatisering	1.11	1	1.43	2	1.56	2
Planning en Control	1.5	2	1.5	2	1.5	2
personeelszaken	1.56	2	1.56	2	2.33	3
interne zaken	5.55	7	5.55	7	5.44	7
schoonmaak gemeentehuis	0.88	4	0.88	4	0.95	3
<b>subtotaal middelen</b>	<b>15.74</b>	<b>22</b>	<b>15.17</b>	<b>23</b>	<b>16.66</b>	<b>22</b>
<b>5. Afdeling wonen:</b>						
Afdelingshoofd	1	1	1	1	1	1
secretariaat	0.89	1	1.78	2	2.57	3
RO/BoWoTo	4.00	5	5.5	6	6	6
milieu	1.78	2	2.78	3	1.78	2
<b>subtotaal wonen</b>	<b>7.67</b>	<b>9</b>	<b>11.06</b>	<b>12</b>	<b>11.35</b>	<b>12</b>
<b>6. Afdeling werken:</b>						
afdelingshoofd	1	1	1	1	1	1
binnendienst	4	4	4	4	4	4
buitendienst	13.69	14	14.9	15	12.49	13
schoonmaak buitendienst	0.17		0.17	1	0.17	
<b>subtotaal werken</b>	<b>18.86</b>	<b>19</b>	<b>19.87</b>	<b>21</b>	<b>17.66</b>	<b>18</b>
<b>7. Deurwaarder</b>	<b>0.13</b>	<b>1</b>	<b>0.13</b>	<b>1</b>	<b>0.13</b>	<b>1</b>
<b>8. Griffier</b>	<b>0.5</b>		<b>0.5</b>		<b>0.67</b>	
<b>9. Handhavingsbureau</b>	<b>5.91</b>	<b>6.5</b>	<b>5.63</b>	<b>6</b>	<b>6.36</b>	<b>7</b>
<b>10. Schoonmaak (basisscholen) gymlokalen</b>	<b>2.92</b>	<b>8</b>	<b>3.12</b>	<b>11</b>	<b>0.91</b>	<b>3</b>
<b>11. Proces ondersteuning Middelsee</b>	<b>0,5</b>	<b>0.5</b>	<b>0.5</b>		<b>0</b>	
<b>12. Brandpreventiebureau</b>	<b>2.78</b>	<b>3</b>				
<b>TOTAAL ambtelijke organisatie</b>	<b>65.72</b>	<b>83</b>	<b>69.43</b>	<b>91</b>	<b>65.80</b>	<b>80</b>

N.B. de hierboven gepresenteerde cijfers zijn ontleend aan de rekeningen en begrotingen zoals in de betrokken kolom vermeld.

De verlaging formatie schoonmaak (basischolen)/gymlokalen heeft te maken met de overgang van de medewerkers schoonmaak basisscholen per 1 augustus 2008 naar Stichting openbaar primair onderwijs Noord-west Fryslân. De overgebleven formatie betreft dus nog uitsluitend de schoonmaak gymlokalen. Tevens is het gemeenschappelijk brandpreventiebureau in 2008 ondergebracht bij de hulpverleningsdienst Fryslan, waar door hiervoor geen ramingen meer plaats vinden.

Raming personeelslasten:

Aan personele lasten is in de begroting een bedrag van plus/minus €3.575.000,- verwerkt. Dit bedrag is zowel voor de bruto salariskosten als voor alle werkgeversafdrachten. De verhouding tussen brutosalariskosten en alle werkgeversafdrachten is ongeveer 4:1.

Dit is per formatieplaats (zie bovenstaand overzicht exclusief de functies onder 9) een bedrag van (€ 3.575.000,- / 59.44 fte) €60.145,-. Dit is per fte gemiddeld €48.115,- aan bruto loonkosten en €12.029,- aan werkgeversafdrachten.

### **Personeelsbeleid**

De accenten voor 2009 liggen op invoering en gebruik van:

1. samenwerking Middelsee gemeenten (startnotitie beleid P&O en ontwikkelplan);
2. uitrol en inrichting/afwikkeling Middelsee personeelssalarispakket;
3. uitwerking personeelsbeleid;
4. tussentijdse functiewaarderingsronde en onderhoud.

### **Ziekteverzuimbeleid**

Dit beleid is met name gericht op zo vroeg mogelijke onderkenning van (potentieel) verzuim en zo snel mogelijke terugkeer in het arbeidsproces, mede in het kader van de Wet Poortwachter. Hiertoe wordt een ziekteverzuim protocol gehanteerd. Het gemiddelde ziekteverzuim is aan de hoge kant. Oorzaken zijn m.n. gelegen in een aantal langdurige zieken waarvan het ziektebeeld en de herintreding op de werkplek een lange periode vragen. Doelstelling vanuit het ziekteverzuimbeleid is het ziekteverzuimpercentage van het voorgaande jaar met 1% te verlagen.

<b>Ziekteverzuim%</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008 (1<sup>e</sup> halfjaar)</b>	<b>2009 (begroot)</b>
Inclusief langdurig zieken	5,05%	4,49%	6,41%	8,0 %	6.75%	5 %

### **Opleidingsbeleid**

Opleidingsbeleid is onderdeel van de strategische doelen van de gemeentelijke organisatie. Daarbij wordt er naar gestreefd om de organisatie (en dus haar mensen) voortdurend af te stemmen op mogelijke kansen en bedreigingen. Enerzijds is het opleidingsbeleid gericht op het adequaat toerusten van de medewerkers op het huidige functieniveau. Anderzijds is het opleidingsbeleid ook gericht op het scheppen van randvoorwaarden voor toekomstig functioneren binnen de organisatie of elders. Jaarlijks wordt hiertoe door de afdelingen in overleg met de betrokken medewerkers een afstemming gemaakt over de opleidingsbehoefte. Deze opleidingsbehoefte wordt vervolgens gevat in een opleidingsplan waarvoor de middelen na afweging van de belangen beschikbaar gesteld worden. Voor het opleidingsplan was in 2009 een budget van €63.605,- beschikbaar.

### **Arbeidsvoorwaardenbeleid**

Deze zijn conform de CAO voor gemeenteambtenaren (CAR-UWO). Daarnaast zijn er nog enkele aanvullende secundaire faciliteiten welke op lokaal niveau (in het Georganiseerd Overleg) vastgesteld zijn. In het kader van Middelsee samenwerking is een traject in gang gezet dat moet leiden tot harmonisatie van arbeidsvoorwaarden.

### **ARBO-Beleid**

Er is een vierjaarlijkse onderzoekscyclus gericht op risico inventarisatie, implementatie van maatregelen en evaluatie van de effectiviteit daarvan. De uitkomsten van deze RI&E zijn in een meerjarenplan van aanpak opgenomen. De jaarlijks onderkende benodigde activiteiten worden vanuit dit plan door de afdelingen tot uitvoering gebracht.

### **Medezeggenschap**

Binnen de gemeentelijke organisatie is een Ondernemingsraad ingesteld.

### **Huisvesting**

Voor huisvesting wordt gebruik gemaakt van het gemeentehuis te St.-Annaparochie, een gebouw voor de buitendienst afdeling Werken te St.-Jacobiparochie en een gebouw te St.-Annaparochie voor de Brandweer en het team preventie van Brandweer Noordwest. De huisvesting in het gemeentehuis heeft gezien de beperkte en onlogische inrichting van het bestaande gebouw aandacht. Het streven is zoveel mogelijk de werkplekken logisch en rondom het proces te rangschikken, echter dit is met de beschikbare ruimten niet altijd mogelijk. Het beheer is vastgelegd in een beheersplan gemeentelijke gebouwen. In 2007 is bij de besluitvorming van de begroting de (geleidelijke) vervanging van meubilair en het verder aanpassen van het gemeentehuis (m.n. receptie en balies, raadszaal, keuken, centrale luchtbehandeling) geautoriseerd. In 2008 is begonnen met de voorbereidingen voor bedoelde verbouw. Deze zal in 2009 gereed zal zijn.

### ***Planning en Control***

In 2007 is de verbetering van de programma-inhoud van de beleidsbegroting ingezet. Het resultaat is gepresenteerd met de begroting voor 2008 waarin in de programma's een kwaliteitsslag is gemaakt. Continue verbetering van de planning- en controlcyclus moet waarborgen dat eventuele calamiteiten tijdig zichtbaar en beheersbaar worden. Op basis van het in 2007 ontwikkelde programmadeel van de begroting, is een start gemaakt met het inrichten van een periodieke bestuursrapportage. In 2008 is door de raad besloten om te gaan werken met perioden van 4 maanden (ipv per kwartaal). De eerste bestuursrapportage is over het 1<sup>e</sup> triaal 2008 aan de gemeenteraad aangeboden. Daarmee kan het college van burgemeester en wethouders (beter) verantwoording afleggen tegenover de raad over resultaten (effecten en behaalde prestaties) van beleid. In dit kader zal geleidelijke uitwerking van in programma's opgenomen indicatoren plaatsvinden. Naast bestuursrapportages blijven managementrapportages deel uitmaken van het control-instrumentarium. De maraps zijn met het verschijnen van bestuursrapportages echter vooral bedoeld als instrument voor het management, mede in het kader van hun verantwoording tegenover het college van B&W.

### ***Accountantscontrole***

Sinds 1 januari 2004 dienen de accountants van gemeenten, behalve een getrouwheidsonderzoek naar de jaarrekening, ook een rechtmatigheidsonderzoek naar de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties uit te voeren. Deze wijziging in de Gemeentewet is nader uitgewerkt in het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG). De rechtmatigheidscontrole brengt met zich mee dat het handhavingsbeleid moet worden getoetst en dat middels een beheersorganisatie ook achteraf door de accountant de toepassing van wet en regelgeving gecontroleerd moet kunnen worden. Onze organisatie is in 2005 een intensieve aanpak gestart om aan de criteria inzake rechtmatigheid te voldoen. In 2006, 2007 en 2008 heeft dit geresulteerd in een goedkeurende verklaring bij de jaarstukken over 2005, 2006 en 2007. Met ingang van 2006 is de rechtmatigheidscontrole in eigen beheer uitgevoerd. Gemeente het Bildt heeft Ernst & Young als accountant.

### ***Ontwikkeling programmabegroting.***

De programmabegroting is per 01/01/2004 ingevoerd. Bij die gelegenheid is middels de nota 'inrichting programmabegroting gemeente het Bildt' vastgesteld, dat er sprake zal zijn van een groeimodel voor het verder uitwerken van de programmabegroting. In 2007 zijn, op basis van het bestaande beleid, de programma's voor de begroting 2008 ingericht in lijn met de "drie W-vragen": Wat willen we bereiken, Wat gaan we daarvoor doen en Wat mag met kosten. De programma's zijn voor zover van toepassing volgens het SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, reëel en tijdsgebonden) principe ingericht. Bij de uitwerking van de programma's is rekening gehouden met het inmiddels door de raad vastgestelde Visiedocument. Op basis van de nieuwe programma's is in 2007 het voorwerk gedaan voor de inrichting van een bestuursrapportage welke met ingang van 2008 wordt gehanteerd (zie hiervoor bij Planning en Control).

### ***Wettelijk kader bedrijfsvoering***

Primair is er de relatie met de gemeentewet. Het belang van doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid komt expliciet tot uitdrukking in de wetgeving rond dualisering van het gemeentebestuur, en wel bij de volgende onderwerpen:

- Artikel 212 Versterking beleidsmatig karakter financiële verordening;
- Artikel 213 Versterking aandacht voor rechtmatigheid door het opnemen van een rechtmatigheidsoordeel en de accountantsverklaring;
- Artikel 213a Verordening over periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid;
- Lokale rekenkamerfunctie van waaruit met name onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid plaatsvindt.

## **Paragraaf Verbonden partijen**

Een verbonden partij is een privaot- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is aanwezig wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (art. 1 BBV). Bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie.

Ter toelichting hierop het volgende.

### *Financieel belang:*

Er is sprake van een “verbonden partij” als de gemeente geen verhaal heeft als de partij failliet gaat, of als de gemeente aansprakelijk wordt gesteld als de partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiës).

### *Bestuurlijk belang:*

Er is sprake van een “verbonden partij” als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar namens de gemeente in het bestuur van de partij deelneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van zo’n recht gebruik om er voor te zorgen dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen. Ook een stichting waarin een wethouder op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt – en dus niet de gemeente vertegenwoordigt – is geen verbonden partij.

## **Beleid**

Het beleid van het Bildt voor verbonden partijen is (nog) niet vastgelegd in een nota. Met de nota inrichting programmabegroting gemeente het Bildt is uw raad een plan van aanpak en een tijdsfasering aangeboden waarin de diverse nota’s welke deze paragrafen moeten ondersteunen in de tijd uitgewerkt zullen worden. De nota inzake verbonden partijen is nog niet ontwikkeld. Tot dat moment staat deze paragraaf op zichzelf.

De gemeente het Bildt heeft bestuurlijke en financiële belangen in de onderstaand vermelde verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft het Bildt beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen.

## **Verbonden partijen waarin het Bildt een bestuurlijk en financieel belang heeft**

N.V. Fryslan Miljeu (OMRIN)

Afvalsturing Friesland N.V. (OMRIN)

Gemeenschappelijke regeling regio Noord-Friesland (milieu advies dienst)

Gemeenschappelijke regeling Hulpverleningsdienst Fryslân

Gemeenschappelijke regeling Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân

Gemeenschappelijke regeling Welstandszorg Hûs en Hiem

Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Fryslân-West

Overeenkomst Leerlingenvervoer

Hierna volgt per organisatie een summiere opsomming van een aantal kenmerken (doelstelling, betrokkenen, bestuurlijk belang, financieel belang en eventuele ontwikkelingen).

***N.V. Fryslan Miljeu (en regio BV Noordwest)(OMRIN)***

### **Doelstelling:**

Overgenomen uit akte van oprichting uit 1999:

De vennootschap heeft ten doel vanuit de zorgtaak van de deelnemende overheden en het daarmee samenhangende economisch belang te komen tot een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde uitvoering van milieu- en reinigingstaken, zoals het voorkomen van het ontstaan van afvalstoffen, het bevorderen van nuttige toepassing en hergebruik van afvalstoffen, de inzameling van afvalstoffen en de gemeentereiniging, zulks met inachtneming van de daarop betrekking hebbende regelgeving en voorts al hetgeen hiermee rechtstreeks verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn in de ruimste zin van het woord.

**Betrokkenen:**

Deelnemende Friese gemeenten (16) en Afvalsturing Friesland NV

**Bestuurlijk belang:**

Het belang is om te komen tot een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde uitvoering van de wettelijk milieutaak, namelijk de wekelijkse inzameling bij huishoudens van gft- en restafval. Dit ter uitvoering van het besluit van de Raad van 22 oktober 1998 (agendapuntnr 3.). Onze gemeente is (tevens medeoprichter) als aandeelhouder van aandelen serie A vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders van de NV en BV Noordwest. Wethouder Haarsma is in deze periodieke vergadering vertegenwoordiger namens het college van onze gemeente. De algemene vergadering van aandeelhouders vormt het bestuur van de NV en deze staat onder toezicht van de raad van commissarissen. De concrete uitvoering van de inzameltaak vindt plaats met ingang van 1999 en is vastgelegd in een tussen gemeente en Fryslân Miljeu afgesloten raam- en prestatieovereenkomst van 14-04-1999.

**Financieel belang:**

Onze gemeente is (samen met de overige deelnemende gemeenten) met de oprichting statutair vastgelegd aandeelhouder van 4.200 stuks serie A aandelen (van totaal 65.070 stuks serie A), voor een waarde van destijds fl. 42.000 (€19.059). De deelnemende gemeenten krijgen een primair dividend van 7% uitgekeerd en ingeval van winst vindt winstuitkering plaats. In de begroting 2009 is rekening gehouden met een dividenduitkering van Fryslân Miljeu én Afvalsturing Friesland van €9.657 gezamenlijk. Deze raming is gebaseerd op het gemiddelde over de jaren 2003 t/m 2007.

Daarnaast zijn kosten door Fryslân Miljeu bij de gemeente in rekening gebracht voor de uitvoering van de inzameling van huishoudelijk afval, conform de vastgestelde raam- en prestatieovereenkomst

***Afvalsturing Friesland N.V. (opvolger van het vml. Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Friesland OLAF)(OMRIN)***

**Doelstelling:**

Overgenomen uit statutaire akte van oprichting van 1994:

De vennootschap heeft ten doel het voorkomen van het ontstaan van afvalstoffen dan wel te komen tot een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne, verantwoorde wijze van overslag, transport, bewerking, verwerking of laten verwerken en/of vernietigen van afvalstoffen, het exploiteren of doen exploiteren van voor doelmatige verwerking van afvalstoffen noodzakelijke inrichtingen en installaties, een en ander binnen de relevante regelgeving.

**Betrokkenen:**

Alle 31 deelnemende Friese gemeenten.

**Bestuurlijk belang:**

Het belang is om te komen tot een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde uitvoering van de wettelijk milieutaak, namelijk de afvoer en verwerking van alle in gemeenten vrijkomende huishoudelijke afvalstromen. De hiervoor in het leven geroepen OLAF-regeling geldt sinds omstreeks de invoering van de Afvalstoffenwet begin jaren tachtig. Bij raadsbesluit van 15 december 1994 is ingestemd met deelname in de actuele NV Afvalsturing Friesland als opvolger van de oude OLAF

regeling (agendapunt nr 3.). Onze gemeente is (tevens medeoprichter) als aandeelhouder van aandelen vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders van de NV. Wethouder Haarsma is in deze periodieke vergadering vertegenwoordiger namens het college van onze gemeente. De algemene vergadering van aandeelhouders vormt het bestuur van de NV en deze staat onder toezicht van de raad van commissarissen. De uitvoering van de verwijdering en verwerkingstaak van fracties van afval vindt al jaren plaats en is officieel vastgelegd in een raamcontract in 1995.

**Financieel belang:**

Onze gemeente is (samen met de alle overige Friese deelnemende gemeenten) met de oprichting statutair vastgelegd aandeelhouder van 45 aandelen, voor een waarde van destijds fl. 45.000 (€20.420). De deelnemende gemeenten krijgen een primair dividend van 7% uitgekeerd en in geval van winst vindt winstuitkering plaats. In de begroting 2008 is rekening gehouden met een dividenduitkering van Fryslân Miljeu én Afvalsturing Friesland van €9.657 gezamenlijk. Deze raming is gebaseerd op het gemiddelde over de jaren 2003 t/m 2007.

Daarnaast worden de kosten door Afvalsturing bij de gemeente in rekening gebracht voor de uitvoering van de transport en verwerking van afval, conform de vastgestelde raamcontract.

***Gemeenschappelijke regeling regio Noord-Friesland (Milieu Advies Dienst)***

**Doelstelling:**

Het behartigen van het belang van het milieubeheer (Milieuadviesdienst) en het behartigen van het belang van het budgethouderschap Besluit Woninggebonden Subsidies (Dienst Volkshuisvesting).

**Deelnemende gemeenten:**

De deelnemende gemeenten zijn de 15 gemeenten in Noord-Friesland, te weten Ameland, het Bildt, Boarnsterhim, Dantumadeel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Franekeradeel, Harlingen, Kollumerland c.a., Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Menaldumadeel, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland.

**Bestuurlijk belang:**

De portefeuillehouder Milieu heeft zitting in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

**Financieel belang:**

In de regeling is een verplichting opgenomen om producten af te nemen in het kader van de uitvoering van de Wet milieubeheer en de Wet geluidhinder. In de de begroting 2009 is rekening gehouden met €83.031 aan uitgaven aan de MAD (inkl. de algemene bijdrage).

***Gemeenschappelijk regeling hulpverleningsdienst Fryslân***

Met ingang van 1 januari 2007 zijn de gemeenschappelijke regelingen GGD Fryslân en Brandweer Fryslân opgegaan in de gemeenschappelijke regeling Hulpverleningsdienst Fryslân.

**Doelstelling**

De Hulpverleningsdienst Fryslân heeft tot doel het behartigen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op het terrein van:

- a. Collectieve preventie volksgezondheid en infectieziektenbestrijding
- b. Brandweezorg
- c. Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
- d. Rampen- en crisisbeheersing
- e. Het instandhouden van een gemeenschappelijke meldkamer.

**Deelnemende gemeenten**

Alle 31 Friese gemeenten participeren in deze gemeenschappelijke regeling.

**Bestuurlijk belang**

Wethouder Kaper is als afgevaardigde in de adviescommissie Openbare gezondheidszorg aangewezen. De burgemeester zit in het algemeen bestuur van de hulpverleningsdienst Fryslân.

**Financieel belang**

In de begroting 2009 is rekening gehouden met een bijdrage aan de Hulpverleningsdienst ter grootte van €224.407.

***Gemeenschappelijke regeling Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân*****Doelstelling**

De Dienst heeft als doel het op bedrijfsmatige wijze (doen) uitvoeren van taken van de deelnemende gemeenten op de terreinen van de sociale zekerheid en de gesubsidieerde arbeid.

**Deelnemende gemeenten**

De gemeenten het Bildt, Franekeradeel, Harlingen, Menaldumadeel, Vlieland, Ferwerderadiel, Leeuwarderadeel en Terschelling nemen deel aan deze gemeenschappelijke regeling.

**Bestuurlijk belang**

De eerste gemeenschappelijke regeling is door de raad vastgesteld op 24 september 1998. Door veranderde en nieuwe regelgeving is deze regeling op met ingang van 1 januari 2004 herzien. Vanaf medio 2006 vertegenwoordigt wethouder Kaper de gemeente in het bestuur van de dienst.

**Financieel belang**

In de primitieve begroting 2009 is rekening gehouden met een bijdrage aan de dienst van €2.458.569. Dit betreft zowel de programmakosten als de uitvoerings/apparaatskosten.

***Welstandszorg Hûs en Hiem*****Doelstelling:**

De gemeenschappelijke regeling van Hûs en Hiem heeft ten doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van de bouwkunstige en landschappelijke schoonheid in de provincie Friesland.

**Taken:**

Hûs en Hiem geeft met behulp van een ten dienste staand bureau uitvoering aan de bovengenoemde doelstelling en oefent daarbij de volgende taken uit:

- het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet;
- het geven van adviezen over welstandsvraagstukken aan gemeenten;
- het voorzien van de gemeenten in de advisering over de toepassing van de monumentenwet en de monumentenverordening in het bijzonder in de advisering als bedoeld in artikel 11 van die wet;
- het op verzoek van gemeenten, voorzien in de advisering over de toepassing van de monumentenwet en de monumentenverordening, in het bijzonder ten aanzien van beschermde gemeentelijke monumenten, en/ of in de advisering ten aanzien van beeldbepalende panden binnen ingeschreven beschermde stads- en dorpsgezichten.

**Deelnemende gemeenten:**

Nagenoeg alle Friese gemeenten (muv gemeente Sneek).

**Bestuurlijk belang:**

Vanaf medio 2006 vertegenwoordigt wethouder Haarsma de gemeente in het bestuur van Hûs en Hiem.

**Financieel belang:**

In de begroting 2009 is rekening gehouden met €17.850 voor advisering door Hûs en Hiem.

### ***Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Fryslân-West (EMPATEC)***

#### **Doelstelling:**

Fryslân-West heeft ten doel het op een bedrijfsmatig verantwoorde wijze doen uitvoeren van taken van en voor de deelnemende gemeenten op het terrein van gesubsidieerde arbeid. Ter aanvulling hierop voert Fryslân-West in ieder geval de volgende taken uit:

- om voor ingezetenen van de gemeente, die blijkens een indicatie- of herindicatiebeschikking tot de doelgroep behoren, een passende arbeidsplaats aan te bieden;
- de overige gemeentelijke taken, genoemd in de Wsw.

#### **Deelnemende gemeenten:**

Skarsterlân, Wûnseradiel, Bolsward, Lemsterland, Sneek, Nijefurd, Littenseradiel, Gaasterlân/Sleat, Wymbritseradiel, Franekeradeel, Harlingen, het Bildt, Menaldumadeel, Boarnsterhim, Leeuwarderadeel, Terschelling, Vlieland.

#### **Bestuurlijk belang:**

Vanaf medio 2006 vertegenwoordigt wethouder Kaper de gemeente in het bestuur van Fryslân West.

#### **Financieel belang:**

In de begroting 2009 is een bijdrage aan Fryslân-West ter grootte van €31.296 als gemeentelijke bijdrage opgenomen. Daarnaast sluis de gemeente de specifieke uitkering ter grootte van €1.590.000 aan Fryslân-West door. De gemeente zal in 2009 ook gebruik gemaakt van de diensten van Empatec NV (m.n. voor openbaar groen en onderhoud wegen en straten).

### ***Overeenkomst leerlingenvervoer gemeenten Menaldumadeel, Leeuwarderadeel, Ferwerderadeel, Franekeradeel, Harlingen en het Bildt***

#### **Doelstelling:**

Het middels gezamenlijke inkoop van diensten voor leerlingenvervoer een kwalitatief voordeel te behalen in de te leveren producten en het behalen van een financieel grootschaligheidvoordeel (efficiency).

#### **Betrokken gemeenten:**

Ferwerderadeel, Leeuwarderadeel, Harlingen, Menaldumadeel, het Bildt en Franekeradeel.

#### **Bestuurlijk belang:**

Vanaf medio 2006 vertegenwoordigt wethouder Haarsma de gemeente in dezen.

#### **Financieel belang:**

In de begroting 2009 is rekening gehouden met kosten leerlingenvervoer ter grootte van €138.370.

## **Paragraaf Grondbeleid**

### **Algemeen**

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van de programma's zoals Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, Verkeer en vervoer, Cultuur, sport en recreatie en Economische structuur. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeenten.

De regie over het grondbedrijf is ondergebracht bij de zogenaamde regiegroep Grondbedrijf. Deze bestaat uit het afdelingshoofd Wonen, het afdelingshoofd Middelen, de juridisch medewerker en de medewerker grond en kavelverkoop.

In 2008 is de Grondexploitatiewet als onderdeel van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. De wet is van toepassing bij de ontwikkeling van nieuwe bouwlocaties. De wet voorziet in een heldere basis voor contracten tussen de gemeente en de marktpartijen op punten als exploitatiekosten, kostenverdeling en kwaliteitseisen. Bovendien krijgen gemeenten een stok achter de deur om de zogenaamde freedriders aan te pakken.

### **Beleid**

Het beleid inzake het grondbedrijf is vastgelegd in de documenten:

- Nota inzake grondbeleid het Bildt, getiteld "grondbedrijf het Bildt, van beleid naar organisatie;
- Exploitatieverordening;
- Plan van aanpak om nieuwe werkwijze ook in de organisatie in te bedden; getiteld "Cijfers om te sturen, plan van aanpak voor een transparant grondbedrijf".

Onderstaand een korte uitleg over elk van de documenten.

Ad. Nota inzake het Grondbeleid het Bildt, getiteld "Grondbedrijf het Bildt, van beleid naar organisatie". Dit is de beleidsnotitie waarin alle aspecten van het grondbeleid en het grondbedrijf beschreven zijn. Daarbij is als uitgangspunt gehanteerd de vraag hoe grondbeleid en het grondbedrijf eruit dienen te zien (theoretisch kader). Het document geeft dan ook veel informatie over wetgeving, vaktechnische begrippen, de organisatie rondom het beleid en het grondbedrijf.

Ad. Exploitatieverordening gemeente het Bildt 2006..

De gewijzigde beleidsregels en organisatie van het grondbeleid en het grondbedrijf zijn in een geactualiseerde exploitatieverordening opgenomen.

Ad. Plan van aanpak nieuwe werkwijze ook in de organisatie in te bedden; getiteld "Cijfers om te sturen, plan van aanpak voor een transparant Grondbedrijf het Bildt". Dit is een plan van aanpak om de manier van werken ook in de organisatie goed te implementeren. In het plan van aanpak is opgenomen dat:

1. de organisatie van het grondbedrijf wordt ingericht, verantwoordelijkheden worden afgestemd, de inrichting van de grondexploitaties wordt gestructureerd, de cijfers en tekeningen op elkaar worden afgestemd;
2. de risicoprofielen worden vastgesteld en dat er voorstellen worden voorbereid met betrekking tot de hoogte van de afdekking van risico's.

### **Grondexploitatie 2009**

Het grondbedrijf is in 2006 geactualiseerd en er is in de administratie een aantal verbeteringen aangebracht. Als gevolg hiervan wordt het grondbedrijf geacht zichzelf financieel in stand te houden. Binnen de grondexploitatie worden gronden die wél en die níét in exploitatie zijn genomen nadrukkelijk onderscheiden (overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording).

In 2009 zijn naar verwachting de volgende gronden in exploitatie:

- bedrijventerreinen:
  - De Wissel-uitbreiding;
  - Nij Toerenburg 1<sup>e</sup> fase;
  - Oudebildtzijl (ten zuiden van Van Egmondstraat);
- woningbouwlocaties:
  - bestemmingsplan Vrouwenparochie-Noord '98
  - bestemmingsplan Nij Altoenae uitbreiding 2<sup>e</sup> fase
  - bestemmingsplan Minnertsga-Hermana 2<sup>e</sup> fase

De volgende gronden zijn in 2009 (nog) niet in exploitatie genomen:

- gronden bestemmingsplan Minnertsga Noordoost Hermana;
- gronden toekomstige woningbouwlocatie St.-Annaparochie Zuidwest;
- gronden tbv uitbreiding Oudebildtzijl Noord-Oost.

### **Reserve Grondexploitatie.**

De reservepositie is bij de behandeling van de nota reserves en voorzieningen in de raad van september 2007 herijkt. De reserve wordt gebruikt voor:

1. kosten (intern en extern) voor bouwgrondexploitaties in zijn algemeenheid welke niet specifiek aan een in exploitatie genomen grondexploitatie is toe te rekenen.
2. de onderzoekskosten (intern en extern) voor exploitaties die o.b.v. dat onderzoek niet in exploitatie genomen zullen worden;
3. de rentekosten welke gemoeid zijn met de nog niet in exploitatie genomen gronden (De reserve is toereikend om voor de komende 2 jaar de rentelasten op de nog niet in exploitatie genomen gronden te dekken. Dit wordt als indicatie gehanteerd om de minimaal wenselijke stand van de reserve te bepalen (bijv. door de provinciaal toezichthouder);
4. winsten bij afsluiting van exploitaties worden ten gunste van deze reserve gebracht.

Door de mutaties in 2007 en 2008 zoals onder 1 t/m 3 bedoeld zal de reserve naar verwachting eind 2008 weer op een nul-saldo terecht komen, omdat er geen sprake van winst is die toegevoegd kan worden aan de reserve.

### **Verwachte verliezen**

Voor het opvangen van de te verwachten verliezen zijn per grondexploitatie voorzieningen getroffen op basis van de jaarlijkse actualisatie van gegevens per 31 december 2007. Deze voorziening is vanaf dat moment €161.345 groot.

### **Overige zaken**

Door vertragingen in het proces van planvorming en het bereiken van overeenstemming met de projectontwikkelaar zal naar alle waarschijnlijkheid de exploitatie St. Annaparochie Zuidwest in 2009 starten. E.e.a. is afhankelijk van de verdere uitwerking stedenbouwkundig ontwerp en de onderhandelingen over de aanpak en verdeling van werkzaamheden met de betrokken projectontwikkelaar.

### **Risico's in de grondexploitatie**

Als algemene risico's in de grondexploitatie kunnen genoemd worden:

- conjunctuur- en renterisico's wanneer de vraag naar bouwgrond inzakt;
- Het niet tijdig kunnen verwerven van gronden, een actieve rol van de private sector op de grondmarkt en stijgende aankooprijzen;
- risico's ( waar onder renterisico's ) bij strategische grondaankopen;
- milieurisico's;
- planschadeclaims;
- Het wellicht niet kunnen komen tot volledig kostenverhaal in geval van private exploitaties;
- archeologische belemmeringen (verdrag van Malta);
- Specifieke aan de exploitatieopzet gerelateerde risico's inzake de prognoses van lasten en opbrengsten;

- politieke besluitvorming/nieuwe wetgeving, en
- onvoldoende woningbouwcontingent.

## Paragraaf Lokale heffingen

### *Algemeen*

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. De onroerende zaakbelasting en woonforensenbelasting zijn de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente. De andere heffingen hebben een specifiek bestedingskarakter.

### Overzicht belangrijkste geraamde inkomsten lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft weer welke opbrengsten in 2009 uit lokale heffingen worden gerealiseerd.

Soort	Begroting 2009
Leges Burgerzaken	€ 119.635
Afvalstoffenheffing	€1.060.928
Grafrechten	€ 94.430
Leges bouwvergunningen	€ 188.500
Onroerende zaakbelasting	€1.387.333
Woonforensenbelasting	€ 11.500
Rioolrechten	€ 632.831
<b>Totaal</b>	<b>€3.495.157</b>

De totale geraamde opbrengst van de lokale belastingen c.a. belooft afgerond €3,5 miljoen. Het merendeel van de lokale inkomsten in het jaar 2009 bestaat uit de onroerende zaakbelastingen (39.7%), afvalstoffenheffing (30.4%) en rioolrechten (18,1%).

De geraamde opbrengsten van de lokale belastingen bedragen ongeveer 22% van de gemeentelijke inkomsten (algemene uitkering gemeentefonds + lokale belastingen en heffingen + rente + dividend)

### *Ontwikkeling van de lokale lasten*

In lijn met het inflatiepercentage voor de lasten en de algemene uitkering zijn de opbrengsten uit leges en belastingen ook met 3% verhoogd. De opbrengsten uit afvalstoffenheffing zijn op basis van volledige kostendekkendheid geraamd.

De opbrengst uit rioolrecht is ten opzichte van 2008 met €119.891 gestegen. Bij de invoering van het rioolrecht is besloten de stijging van het rioolrecht evenredig te laten verlopen aan de afname van de suppletie-uitkering wegens het vervallen van de gebruikers-ozb. De suppletie-uitkering is in de juni-circulaire 2008 van het gemeentefonds voor 2009 definitief vastgesteld op €422.474 (wat €119.891 lager is dan voor 2008).

In vervolg op de vaststelling van de begroting 2009 zullen de diverse belastingtarieven ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

### *Onroerende zaakbelastingen*

Voor het begrotingsjaar 2009 hoeft geen rekening (meer) gehouden te worden met een maximaal toegestane stijging van OZB-tarieven.

### ***Afvalstoffenheffing***

De afvalstoffenheffing houdt verband met het inzamelen, de afvoer en de verwerking van afvalstoffen van particulieren huishoudens.

### **Ontwikkeling afvalstoffenheffing**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Eenpersoons</i>	€142,56	€158,52	€164,76	€170,16	€204,96	€211,20	€195,-	*)
<i>Meerpersoons</i>	€189,00	€210,12	€218,28	€225,48	€271,56	€279,60	€258,-	*)

\*) De tarieven afvalstoffenheffing voor het belastingjaar 2009 worden op een later tijdstip in het najaar van 2008 vastgesteld.

### ***Woonforensenbelasting***

De woonforensenbelasting wordt geheven op basis van de Gemeentewet. De belasting wordt geheven van personen, die niet in de gemeente het Bildt woonachtig zijn maar er wel gedurende tenminste 90 dagen per jaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. De belasting werd destijds ingevoerd ter compensatie van de gederfde uitkering per inwoner uit het gemeentefonds.

	2005	2006	2007	2008	2009
	<i>Werkelijk</i>	<i>Werkelijk</i>	<i>Werkelijk</i>	<i>Begroot</i>	<i>Begroot</i>
<b>Woonforensenbelasting</b>	€13.007	€12.276	€11.186	€12.350,-	€11.500

### ***Leges Burgerzaken***

In de begroting is met 3% prijsinflatie gerekend op de leges Burgerzaken. Voor producten en diensten, waarvoor een door de landelijke overheid gehanteerde maximale prijsstelling van kracht is, wordt deze toegepast.

### ***Leges Bouwvergunningen***

In de begroting is met 3% prijsinflatie gerekend op de leges Bouwvergunningen. Voor producten en diensten, waarvoor een door de landelijke overheid gehanteerde maximale prijsstelling van kracht is, wordt dit toegepast

### ***Begraafenisrechten***

In het kader van de kostendekking van de kosten van de 3 algemene begraafplaatsen, is de visie op begraven in het Bildt aan de raad voorgelegd. Als onderdeel van deze visie worden voorstellen gedaan over de tariefstelling. In deze begroting is hiermee rekening gehouden.

### ***Kwijtscheldingsbeleid***

Met betrekking tot het kwijtscheldingsbeleid van gemeentelijke belastingen worden de kosten van bestaan gesteld op 100% van de normuitkering die belastingschuldigen naar de maatstaven van het bijstandsbesluit landelijke normering per maand telkens zouden kunnen krijgen. Voorts wordt vanaf 1998 een generaal kwijtschelding gehanteerd voor bijstandsgerechtigden met een uitkering langer dan 1 jaar. Het beleid van de gemeente is altijd geweest om aangaande de daarvoor in aanmerking komende belastingen de wettelijke kwijtscheldingsmogelijkheden zo optimaal mogelijk te benutten. Kwijtschelding is alleen mogelijk voor het gebruikersdeel van de onroerende-zaakbelasting en de afvalstoffenheffing.

In onderstaande tabel staan een aantal gegevens met betrekking tot de kwijtschelding weergegeven.

Omschrijving	Werkelijk 2003	Werkelijk 2004	Werkelijk 2005	Werkelijk 2006	Werkelijk 2007	Begroting 2008	Begroting 2009
Aantal verzoeken toegekend	113	78	155	194	200		
Aantal ambtshalve toegekend	66	127	65	0	0		
Aantal verzoeken afgewezen	24	24	30	31	33		
Totaal aantal verzoeken	203	229	250	225	233	250	250
Bedrag exploitatie	€57.000	€81.171	€88.602	€71.250	€67.404	€65.000	€66.000

### *Lastendruk*

#### ***Een vergelijking met de ons omliggende gemeenten (Middelsee) over 2008.***

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) een onderzoek verricht naar de ontwikkeling van de lokale lasten. Uit de vergelijking blijkt dat de gemeente het Bildt tot de haar omliggende gemeenten wederom de laagste woonlasten in 2008 heeft.

Gemeentelijke woonlasten 2008	Het Bildt	Menadumadeel	Franekeradeel	Ferwerderadeel	Leeuwarderadeel
Eénpersoonshuishouden	498	589	598	582	596
Meerpersoonshuishouden	594	659	644	657	688
<b>OZB</b>					
Tarief gebruikers woningen	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
Tarief eigenaren woningen	3.20	2.44	2.76	2.88	3.65
Tarief gebruikers niet-woningen	3.39	3.32	2.85	2.42	3.15
Tarief eigenaren niet-woningen	4.78	4.11	3.56	2.88	3.65
Kwijtschelding gebruiker	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Kwijtscheldingsnorm (%)	100	100	100	100	100
<b>Reinigingsheffing woningen</b>					
Tarief éénpersoonshuishouden	92	212	216	224	195
Tarief meerpersoonshuishouden	125	282	240	299	247
Kwijtschelding	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Kwijtscheldingsnorm (%)	100	100	100	100	100
<b>Rioolrecht woningen</b>					
Tarief gebr. éénpers.huishouden	58	193	193	165	123
Tarief gebr. meerpers.huishouden	78	193	214	165	163
Tarief eigenaar	0	0	0	0	0
Kwijtschelding gebruiker	Ja	ja	ja	ja	ja
Kwijtscheldingsnorm (%)	100%	100	100	100	100